



ΠΑΝΔΩΡΑ.

15 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ, 1859.

ΤΟΜΟΣ Γ΄.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 234.

ΑΙΓΥΠΤΙΑΚΑ.

(Συνέχ. ἴδι φυλλάδ. 226. σελ. 233.)

—oco—

Τέλος καὶ ἡ Τύρος μετὰ δεκατριετῆ πολιορκίαν ἤνοιξε τὰς θύρας τῆς εἰς τὸν μέγαν τῶν Βαβυλωνίων καὶ Ἀσσυρίων βασιλέα (575 π. Χρ.), παραιτηθέντος τοῦ βασιλέως τῆς Ἰθωδάλου, τὸν ὁποῖον ἀντικατέστησεν ὁ Ναβουχοδονόσσορ διὰ τοῦ ὑποτελοῦς ἀντιβασιλέως Βάαλ, καὶ μετέπειτα δι' ἀπλῶν Κριτῶν ὁ πρὶν βασιλεὺς ἐστάλη καὶ ἐκρατεῖτο ἄμηρος εἰς Βαβυλῶνα, τὸ δὲ νευτικὸν τῆς Τύρου συνετάχθη τῇ ἐκ Κυπρίων καὶ Σιδωνίων συνιτταμένη συμμαχικῇ ναυτικῇ μοίρᾳ τῶν Βαβυλωνίων. (πρόβλ. *Movers. Phoenicien. II. I.*)

Ὁ Ἀπρίης δὲν ὑπέπερεν ἐπὶ πολὺ τὸ δυνεῖδος τῆς ἑποταγῆς τοῦ ἄμα ἀποσυρθέντος τοῦ Ναβουχοδονόσσου εἰς τὴν μητρόπολιν του, αἱ βαβυλωνιοὶ φρουραὶ ἐξεδιώχθησαν τῆς Αἰγύπτου, καὶ ὁ Ἀπρίης στρατεύσας μετ' ἀνάμεικτον πεζικὰς τε καὶ ναυτικὰς κατὰ τῆς Κύπρου καὶ Φοινίκης, ἐνίκησεν εἰς ναυμαχίαν μεγάλην τοὺς ὑποτελεῖς τοῦ Ναβουχοδονόσσου συμμαχικοῦ Φοινίκης καὶ Κυπρίου· ἀποβιάσας δὲ τὸ πεζικὸν ἐπὶ τῆς ξηρᾶς εἰλε τὴν Σιδῶνα κατὰ κράτος καὶ ἐκυρίευσεν τὰς λοιπὰς τῆς Φοινίκης πόλεις. (Διοδ. I. 68.). Ἀλλ' ὁ στόλος τῆς Τύρου, νεωστὶ συγκαταταχθεὶς μεταξὺ τῶν τοῦ Να-

βουχοδονόσσου ὑποτελῶν συμμαχῶν ἠπέλει τὸν ὄλεθρον τοῦ αἰγυπτιακοῦ ναυτικοῦ καὶ τὴν ἀποκοπὴν τῆς συγκοινωνίας τοῦ πεζικοῦ στρατοῦ μετὰ τῆς Αἰγύπτου· ὅθεν ὁ Ἀπρίης τὰ χεῖρω φοβούμενος ἐγκατέλειψε τὴν θέσιν του, καὶ ἐπιβίβασθεις ἐπὶ τῶν πλοίων του ὑπεχώρησε διὰ τὰ ὕδατα τῆς Αἰγύπτου (Ἡροδ. II. 161') καὶ δὲν ἐπετέθη ἔκτοτε πλέον κατὰ τῆς Συρίας.

Ἀλλὰ τὸ ἀνήσυχον πνεῦμά του ἐζήτει νέαν ἀπασχόλησιν καὶ ἐστρεψε τὰ ὄπλα του ἐπὶ τὴν Κυρήνην καὶ Βάρινην, ἑλληνικὰς ἀποικίας, εἰς πόλεμον οὕτως μετὰ τῶν ὑποτελῶν τῆς Αἰγύπτου Λιβύων· οἱ Αἴβυες καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτῶν Ἀδικρᾶν στενοχωρούμενοι ὑπὸ τῶν Κυρηναίων ἐπεμφαν εἰς Αἴγυπτον καὶ ἠτήσαντο βοήθειαν παρὰ τοῦ Ἀπρίη, αὐτὸς δὲ συλλέξας στρατὸν Αἰγυπτίων πολὺν, ἐξάρπασταιεν αὐτοὺς κατὰ τῆς Κυρήνης, καὶ ἐκράτησε διὰ φροῦρησιν τῆς Αἰγύπτου τοὺς Ἕλληνας μισθοφόρους· οἱ Κυρηναῖοι ἀπαντήσαντες τοὺς Αἰγυπτίους περὶ τὰ Ἰραβα ἐπὶ τὴν κρήνην θέστην κατέστρεψαν αὐτοὺς οὕτως, ὥστε ὀλίγοι αὐτῶν ἐπέστρεψαν εἰς Αἴγυπτον· τὰ λείψανα τοῦ στρατοῦ στασιάζαντες ἐπὶ τῇ ὑποναῖᾳ, ὅτι ὁ βασιλεὺς ἐπίτηδες συνεστήσατο τὴν στρατείαν εἰς προφανῶ ὄλεθρον ἵνα καὶ αὐτοὺς ἀπολέσῃ καὶ τῶν λοιπῶν Αἰγυπτίων ἀσφαλτέτερον ἄρξῃ, διήγειρον κατ' αὐτοῦ τὸν λαὸν εἰς τὰ μεθόρια, μετὰ τοῦ ὁποῖου ἐνωθέντες εἰσέρχοντο εἰς Αἴγυπτον. (Ἡρόδ. II. 161. IV. 159. - Διοδ. I. 68.).

Μαθὼν ταῦτα ὁ Ἀπρίης ἐπεμψε πρὸς τοὺς στασιάζοντας τὸν ἐκ τῆς ὁμοπατρῖου ἀδελφῆς του Ἀγχισένης Ρανεφερχίτιδος γαμβρόν του Ἄμασι (κατὰ τὰς ἱερογλυφικὰς ἐπιγραφάς), ἄνδρα ἐπιφανῆ μεταξὺ τῶν Αἰγυπτίων, ἵνα καταπαύσῃ διὰ λόγων τὴν στάσιν· ἀλλ' ἀφικθέντος αὐτοῦ, καὶ μεταξὺ ὁμιλοῦντος, τῶν Αἰγυπτίων τις περιέθηκεν αὐτῷ περισκεφαλαίαν καὶ ὁ στρατὸς ἀνευρέθησεν αὐτὸν βασιλέα. Ὁ Ἄμασις κατ' ἀρχὰς ἐδείκνυεν, ὅτι ἀκουσίως ἠναγκάσθη νὰ δεχθῆ τὴν ἀρχήν· ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ, ἀφ' οὗ καὶ οἱ λοιποὶ τοῦ ἐγχωρίου στρατοῦ ἅπαντες ἠνώθησαν μετ' αὐτοῦ, ἠρνήθη τὴν πρὸς τὸν Ἀπρίην ὑποταγήν καὶ ἐστράφη κατ' αὐτοῦ. — Ὁ Ἀπρίης βλέπων ἐκυτὸν ἐγκαταλειμμένον ἠναγκάσθη νὰ προσδράμῃ εἰς τοὺς περὶ ἐκυτὸν μισθοφόρους Κῆρας καὶ Ἴωνας περὶ τὰς 30.000, τοὺς ὁποίους ὀπίσκει ἦγεν ἐπὶ τοὺς Αἰγυπτίους εἰς τὰ λιθικά μεθόρια· ἐκεῖ γενομένης μάχης περὶ τὴν Μαρίαν κόμην (σήμερον Mariut) τοῦ Μωμεφιτίτου νομοῦ, κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν ἀγούσαν ἐκ Λιβύης πρὸς Σαῖν, οἱ μὲν ξένοι μισθοφόροι τῷ πλήθει πολλῶ ἐλάσσονες τῶν Αἰγυπτίων, εἰ καὶ ἀνδρείως πολεμήσαντες ἐνίκηθησαν, ὁ δὲ Ἀπρίης, ὅστις μέχρι τελευταίας στιγμῆς ἐθάρρει εἰς τὴν δυνάμειν του, καὶ πεισματωδῶς ἐπάλασεν ὑπὲρ τοῦ στέμματός του, ζωρηθεὶς ἀπήχθη εἰς Σαῖν τοῦ θρόνου ἐκπτώτας καὶ δημοσίᾳ φυλαττόμενος ἐν τοῖς ἀνακτορίοις, μέχρις οὗ αἰτήσῃ τοῦ ἔθνους ἀπεπνίγη (270 π. Χρ.) καὶ ἐτάφη ἐντὸς τῶν βασιλικῶν τῆς δυναστείας του τάφων. (Ἡρόδ. II. 162. 163. 169. — Διόδ. I. 68.). Τὸ Μουσεῖον τοῦ Λουβρου ἐν Παρισίοις διασώζει ναῖσκον μονόλιθον ἐκ συνκίτου λίθου εὑρεθέντα ποτὲ παρὰ τῷ λιμένι Ἀλεξανδρείας, καὶ φέροντα τὴν ἱερογλυφικὴν ἐπιγραφὴν. Aahmes - - - arnef em mennef en etef Osari Mari mer etc. ἢ τοι: Ἄμασις - - - ἐποίησάτο εἰς μνημεῖον τῷ πατρὶ Ὀσίρει τῆς Μαρίας κόμης κτλ. — τὸ μνημεῖον τοῦτο δὲν μένει ἀμφιβολία, ὅτι ἰδρῦθη εἰς μνημόσυνον τῆς νίκης τοῦ Ἀμάσιος παρὰ τὴν μωμεφιτίδα κόμην Μαρίαν πλησίον τῆς Μαρσώτιδος λίμνης, καὶ δὲν ἀνήκει εἰς τὴν Ta-Meri (Demirah σήμερον ἀραβιστί) καθὼς νομίζει ὁ Brugsh (Aeg. S. 252), καθὼς οὔτε Μωμέμφις εἶναι ἢ σήμερον Μηνίφ καθὼς τινες ἐκ τοῦ ὁμοῦ τῆς λέξεως νομίζουσι (Champol. Egypte p. 372.), παρὰ ἢ πρωτεύουσα τοῦ Μωμεφιτίτου νομοῦ κατὰ Στράβωνα, ἢ τοι Μαρσώτου, καὶ Λιβύης Μαρσώτιδος κατὰ Ἡτολεμαίων καὶ Πλίνιον· ἄλλως τε ἢ μὲν Μαρία κόμη ἢ τοι Mariut κεῖται ἐπὶ τῶν Λιβυκῶν μεθωρίων, ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῆς ἐκ Κυρήνης εἰς Σαῖν ἀγούσης, ἐν ᾧ ἢ σήμερον Μενούφ καὶ ἢ Δεμίρα κεῖνται εἰς τὰ ὄρια σχεδὸν τῆς μέσης Αἰγύπτου εἰς τὸ ἄνω ἄκρον τοῦ Δέλτα, ὅπου δὲν δύναται τις νὰ ἐξηγήσῃ, πῶς εὑρέθησαν ἐκεῖ τὰ ἐκ Κυρήνης ἐπιστρέφοντα ἐπαναστατικὰ στρατεύματα πρὶν τῆς εἰς Σαῖν εἰσόδου των.

Μετὰ τὴν καθάρσιν τοῦ Ἀπρίη ἐβασίλευσεν ὁ Ἄμασις (Aahmes ἱερογλυφ.), ὅστις θελήσει στρατοῦ καὶ λαοῦ ἐκλεχθεὶς βασιλεὺς, οὐχ ἦττον καὶ

διὰ τῆς νομιμότητος εἶχε παγίωσει τὸν θρόνον του· ὁ Ἀπρίης εἰ καὶ υἱὸς ὦν Ψαμμιτίχου τοῦ Β'. ἦτο ἐξ ἄλλης μητρὸς καὶ οὐχὶ τῆς βασιλείσσης Νιτόκριδος, ἐν ᾧ ἢ ἀδελφὴ του Ἀγχισένη Ρανεφερχίτη, Ψαμμιτίχου τοῦ Β' καὶ τῆς Νιτόκριδος ἢ θυγάτηρ ἦτο ἢ κυρία τοῦ στέμματος ἡγεμονίς καὶ τοῦ θρόνου διάδοχος· ὅθεν ὁ Ἄμασις νομφρεθεὶς κῆτὴν εἶχεν ἐνώσει τὰ κληρονομικὰ τῆς σαττιδος δυναστείας δικαιώματα εἰς τὸ ἄτομόν του. Ὡς οὐχὶ ὡς ἀρπαξ τοῦ θρόνου ἐθεωρεῖτο ὁ Ἄμασις, ἀλλ' ὡς νόμιμος δικαιώματι τῆς συζύγου του βασιλεὺς, τῇ ἐκλογῇ τοῦ ἔθνους ἐπικυρωθεὶς ἐντὸς τῶν δικαιωμάτων του. — Εἰς Καρνάκ τῶν Θεῶν πρὸς βορρᾶν τοῦ μεγάλου ναοῦ τοῦ Ἄμωνος ὑπάρχουσι δύο μικροὶ ναοὶ πρὸ τινῶν ἐτῶν ἀνακαλυφθέντες καὶ φέροντες ἐπὶ μετώπου ἐπιγραφὴν, ὅτι ἐκτίσθησαν παρὰ τοῦ θεοῦ ἢ ἀστέρου Ἀγχισένης Ρανεφερχίτης, θυγατρὸς Νιτόκριδος τῆς θαίας συζύγου, τῆς δεδικαιωμένης, ἢ καὶ Ψαμμιτίχου Β' τοῦ βασιλέως· ἐπὶ τῆς δυτικῆς πλευρᾶς τοῦ δευτέρου ναοῦ φαίνεται ἐπὶ τῶν ἀναγλύφων ἢ Ἀγχισένη μετὰ τοῦ συζύγου τῆς Ἀμάσιος, ἐπὶ δὲ τῆς δυτικῆς μετὰ τοῦ γαμβροῦ τῆς Ψαμμιτίχου τοῦ Γ' τοῦ Ἀγχικέρη. (Brugsch Reise, 191.). — Ὁ τάφος τῆς εὑρέθη εἰς Θήβας ὀπισθεν τοῦ 'Ραμεσσείου' σαρκοφάγου ἐκ βασιλίου περιελαλοῦς ἱερογλυφικαῖς κεκλυμμένη ἐπιγραφαῖς καὶ ἀναγλύφους ἐντὸς καὶ ἐκτὸς, ἀνεσῆθη ἐξ ὑπογείου ἐντὸς βράχου ἐσκαμμένου καὶ βάθους 125 ποδῶν· ἢ σαρκοφάγος αὐτῇ ἀποθεθεῖσα πρὸς καιρὸν εἰς Παρισίους, μετεφέρθη εἰς τὸ Βρετανικὸν Μουσεῖον τοῦ Λονδίνου, ὅπου καὶ σήμερον ἐτι ὑπάρχει· ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς φαίνεται ὅτι ἀνήκεν εἰς ἢ Ἀγχισένην τὴν βασιλίσσαν τὴν θυγατέρα Ψαμμιτίχου ἢ τοῦ βασιλέως καὶ τῆς Νιτόκριδος. ἢ βασιλίσσα Ἀγχισένη ἀπέθανε κατὰ τὰ πρῶτα καὶ εὐτυχῆ τοῦ βασιλέως Ἀμάσιος ἐτη καὶ ἐτάφη εἰς Θήβας· ἀλλ' ὁ τάφος τῆς ἠνεώθη ἀπὸ ἱεροσούλου χειρὸς καὶ τὸ σῶμα ἐκῆν, ἴσως κατὰ διαταγὴν τοῦ ἰδίου Καμβύσου ὅστις ἐπραξε τὸ αὐτὸ καὶ ἐπὶ τοῦ νεκροῦ τοῦ συζύγου τῆς, καὶ μόνη ἢ σαρκοφάγος μένει εἰς μνήμην αὐτῆς καὶ τοῦ γένους τῆς. (Champol. Egypte p. 375.).

Ὁ Ἄμασις ἐκ τοῦ ὄχλου τὸ πρὶν καὶ γένους ταπεινοῦ ἐκ τῆς πόλεως Σιούφ τοῦ Σαῖτου νομοῦ (Ἡρόδ. II. 172.) εἶχε προαχθῆ ἐπὶ τοῦ Ἀπρίη, λογιζόμενος τότε εἰς ἐκ τῶν ἐπιφανεστέρων Αἰγυπτίων, συνετὸς καθ' ὑπερβολὴν καὶ τὸν τρόπον ἐπιεικῆ καὶ δίκαιος, ὥστε ἐκρίθη ἀξίος τῆς χειρὸς τῆς ἡγεμονίδος Ἀγχισένης, καὶ περιεβλήθη παρὰ τῶν Αἰγυπτίων τὴν ὑπερτάτην ἀρχὴν μὴ ὦν ἐκ γένους βασιλικοῦ. (Διόδ. I. 68 95.). — Ἀλλ' ἐν ᾧ ὁ σκοπὸς τῶν ὑψωσάντων αὐτὸν εἰς τὸν θρόνον ἦτο ἵνα καταβάλῃσι δι' αὐτοῦ τὴν ξενοκρασίαν, αὐτὸς ἐφάνη τῶν προκατόχων του ἐτι μᾶλλον φιλελληνικώτερος, καὶ τὰ Ἴωνικὰ μισθοφορικὰ στρατεύματα, ἅτινα ἐπρεπε νὰ καταπολεμήσῃ πρῶτον ἵνα κυριεύσῃ τὸ στέμμα, τὰ ἐξανδιωργάνισεν ἐκ νέου μεταθέσας αὐτὰ εἰς Μέμφιν, καὶ ἐσχημάτισεν ἐξ αὐτῶν

τὴν σαρματοφυλακὴν του (Ἡρόδ. II. 154.) συγχρόνως ἐδωκεν εἰς τοὺς ἐξ Ἑλλάδος ἐμπόρους ἵνα ἐνοικήσωσι τὴν Νεκυρατὴν πόλιν ὑπὸ ἰδίου προξένου καὶ δικαιοδοσίαν ἰδίαν, καὶ τεμένη ἐδωκεν ἵνα ἰδρῦσῃσι κοινῶς εἰς τινὰς καὶ χωριστὰ εἰς ἄλλους (Ἡρόδ. II. 178.)· ὅτε δὲ οἱ Ἀφρικτύονες ἐδωσαν εἰς ἐργολογίαν τὴν ἀνάγειν τοῦ ναοῦ ἐν Δελφοῖς καὶ ἐπέβηκιν εἰς τοὺς Δελφοὺς τὸ τέταρτον τοῦ μισθώματος, οὗτοι δὲ πλανώμενοι κατὰ κατὰ πόλεις εἰς ἔρανον ἐπυλάξαν ἐκ τῆς ἐν Αἰγύπτῳ ἑλληνικῆς κοινότητος ἔχι ὀλίγα, τότε καὶ ὁ Ἄμασις ἐδείξε τὸν φιλελληνισμόν του προσθέσας εἰς τὰ συναχθέντα δωρήματα μεγάλης ἀξίας. (Ἡρόδ. II. 180.)· ἐπειτα, μετὰ τὴν βασιλίσσαν Ἀγχισένην καὶ τὰς δύο ἀκολούθους αἰγυπτίους συζύγους του Θεναπέτην καὶ Σάβητιν (Thent-cheta καὶ Shabati ἱερογλυφ.) ἐπιθυμήσας ἑλληνίδος γυναικὸς ἐνυμφεῖν τὴν Κυρηναίαν Λαδίκην κλεισῆς φιλίαν καὶ συμμαχίαν μετὰ Κυρηναίων, καὶ συγχρόνως ἐπεμπεν ἀναθήματα εἰς Κυρήνην Αἰνδον καὶ Σάρον. (Ἡρόδ. II. 161. 182.).

Ὁ Ἄμασις κατὰ τὰ πρῶτα τῆς βασιλείας του ἐτη ἐξακολουθεῖ τὰ σχέδια τῶν προκατόχων του πρὸς κτῆσιν μέρους τῆς Συρίας, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἀνευ ἀποτελέσματος, μόνην τὴν Κύπρον εἶλε καὶ κατεστρέψατο τὰς ἐν αὐτῇ πόλεις (Ἡρόδ. II. 182. Διόδ. I. 68.) ἀφ' οὗ ματαίως διὰ προκηρύξεως του τοὺς παρήνευεν εἰς ὑποταγήν· ἢ προκηρύξας αὐτὴν, ἐπὶ λίθου ἐγκυραγαγμένη, ἀνεκαλύφθη ἐν Κύπρῳ πρὸ πέντε περίπου ἐτῶν· τοιοῦτοτρόπως αἱ μόναι ἐξωτερικαὶ κτήσεις τῆς Αἰγύπτου ἐπὶ Ἀμάσιος ἦσαν ἢ Λιβύη καὶ Κύπρος, ἐν ᾧ οἱ αἰθίοπες βασιλεῖς ἤρχον ἐπὶ ὄλων τῶν χωρῶν μέχρις Ἐλεφαντίνης.

Ἐπὶ τῆς λοιπῆς μακρᾶς τοῦ Ἀμάσιος βασιλείας ἢ Αἰγύπτος χαίρουσα παντελῆ εἰρήνην, καὶ διοικουμένη μὲ ἐλευθερίου θεσμοῦς εὐδαιμόνει ὡς οὐδέποτε ἄλλοτε· ἢ ἐλευθερία τοῦ ἐμπορίου ἐφερρεν ἀφθονον εἰς τὴν χώραν χρηματικόν, καὶ ἢ διαρκῆς εἰρήνη ἀφῆνε τὰς χεῖρας τῶν ἀνθρώπων νὰ καλλιερῶσι τὴν γῆν· ὁ βασιλεὺς ἐνεψύχωνε τὰς καλὰς τέχνας διὰ δημοσίων ἔργων, καλλύων τὴν χώραν πᾶσαν, κατ' ἐξοχὴν δὲ τὴν πρωτεύουσαν τοῦ Κράτους του Σαῖν (Saj ἱερογλυφ. σήμερον τὰ ἐρείπια τῆς Sa ἀραβιστί) μὲ οἰκοδομὰς περικαλεῖς ναῶν καὶ ἀνακτόρων, διὰ τὰς ὁποίας ἔφερε τοὺς λίθους ἀπὸ τῶν ἀντικρῦ τῆς Μέμφεως λατομιῶν, καὶ τοὺς μεγαλειότερους ἐκ τῆς Ἐλεφαντίνης διὰ τοῦ Νείλου ἐπὶ σχεδίων. Τῇ πολιούχῳ τῆς Σαῖας Νηθ (neb Saj Net ἱερογλυφ.) ἐξεργάσατο πρᾶπουλαια θαυμάσια κατὰ τὸ ὕψος καὶ μέγεθος· ἐνταῦθα ἔστησε καὶ κολοσσὸς μεγάλους καὶ σφίγγας περιμήκεις, καὶ κτίσθη μονόλιθον μετεομίμενον ἐξ Ἐλεφαντίνης καὶ ἔστησεν ἐκεῖ ὡσαύτως ἐν Μέμφει ἀνήγειρε ναοὺς τῆ Ἰσιδῆ, καὶ ἀνέθηκε κολοσσὸς ἐκ λίθου αἰθιοπικοῦ ἐμπροσθεν τοῦ ναοῦ τοῦ Φθά. (Ἡρόδ. II. 175. 176.). —

Ἀλλ' ἐν ᾧ διὰ τῆς μακρᾶς εἰρήνης ἢ Αἰγύπτος ἐπὶ Ἀμάσιος ἐφθασε τὴν ἀκμὴν τῆς ὕλης τῆς πρᾶσίδου, ἀπασχολουμένων τῶν Αἰγυπτίων εἰς τὴν γεω-

ργίαν, τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν βιομηχανίαν, καὶ ἢ ἐσωτερικῆ τοῦ τόπου ἀσφάλεια ἦτο ἐμπέπιστευμένη εἰς χεῖρας ξένων, τὸ πολεμικὸν πνεῦμα ἐξέλιπεν ὄλως ἀπὸ τῶν Αἰγυπτίων, κεχαυρωμένων ὑπὸ τοῦ πλοῦτος καὶ τῆς εὐζωίας καὶ τὸ παρὰ μικρὸν εἰς τὸν πολιτικὸν ὀρίζοντα φάσμα ἠπειλεῖ τὴν παντελῆ τοῦ κυβερνητικοῦ συστήματος τῆς Αἰγύπτου καταστροφὴν.

ἢ ἢ ἢ ἐμφάνισις τοῦ Κύρου εἰς τὴν ἀνατολὴν ἐδείκνυε πρόδρομα σημεῖα μελλούσης πολιτικῆς διὰ τὴν Αἰγύπτον καταγίγος, καὶ προαίσθησις ἐχθρῶν ὁ Ἄμασις εἶχεν ὑποσχεθῆ τὴν βοήθειάν του εἰς τοὺς Αὐδοὺς ὑπὸ τὸν Κροῖτον, ἀλλὰ τοὺς ἐγκατέλειψε μετέπειτα, καὶ μὲ ἀδιάφορον ὄμμα τὴν πτώσιν κατὰ σειράν τῆς Βαβυλώνας, Συρίας καὶ αὐτῆς τῆς αἰγυπτιακῆς κτήσεως Κύπρου, καὶ τῶν πόλεων τῶν Φιλισταίων μέχρι τῶν θυρῶν τῆς Αἰγύπτου (Ἡρόδ. III. 49.).

Ὁ υἱὸς τοῦ Κύρου Καμβύσης, (Kambuja σφηναγραφ. Kanbosh, Kanbuza, Kembathit ἱερογλυφ.) ἀκολουθῶν τὸ κατακτητικὸν τοῦ πατρὸς του πνεῦμα ἐβρίψε τὸ βλέμμα του ἐπὶ τοῦ θρόνου τῶν Φαραῶνων, καὶ αἱ παρασκευαί του εἰς τὴν κατὰ τῆς Αἰγύπτου στρατεῖαν ἦσαν τοιούται καὶ τηλικαῦται ὥστε νὰ ἐξασφαλίσωσιν αὐτῷ τὴν κατορθώσιν τοῦ σχεδίου του, ἵνα μεταβάλῃ τὴν Αἰγύπτον εἰς Περσικὴν σατραπείαν. Τὰ περσικὰ τοῦ Καμβύσου στρατεύματα ἀκολούθουν καὶ σύμμαχοι Ἴωνες καὶ Αἰολεῖς, καὶ τὸ ναυτικὸν του ἐκ Φοινίκης παρεκαλούθουν πλοῖα πολεμικὰ ἐκ Χίου, Λέσβου Μιτυλήνης καὶ Κύπρου (Ἡρόδ. III. 4. 49. 39. 44.) συναθροισθέντα εἰς κοινὸν ὀρηκτήριον τὴν Ἄκην, τὴν μετέπειτα ὀνομασθεῖσαν Ἡτολεμαίδα (Στράβ. Ις. β'. 23. σελ. 758.). —

Κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην συνέπεσε νὰ δραπέτῃσῃ ἐξ Αἰγύπτου τῶν ἑλληνικῶν μισθοφόρων τοῦ Ἀμάσιος ἀξιωματικὸς τις Φάνης Ἀλικαρνασσεύς (Ἡρόδ. III. 4) καὶ ἕτερος μαῦρος εὐνοῦχος τοῦ βασιλικοῦ γυναικῶνος (Κτῆσ. περσ. 9.). ὁ ἴδιος ἴσως τὸν ὄριον ὁ Ἄμασις ἐστειλε νὰ συλλάβῃ τὸν Φάνην εἰς Λυκίαν ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη (Ἡρόδ. III. 4.) καὶ φοβούμενος διὰ τὴν μὴ ἐκτέλεσιν τῆς ἐντολῆς τοῦ κυρίου του ἔμεινε καὶ αὐτὸς παρὰ τῷ Καμβύσῃ· οὗτοι ἀμφοτέρω ἀκριβῶς τὰ περὶ τὴν Αἰγύπτον ἐπιστάμενοι, καὶ δίδοντες τὰς ἀκριβεστέρως περὶ αὐτῆς τῷ Καμβύτῃ πληροφορίας, οὐκ ὀλίγον συνετέλεσαν εἰς τὴν εὐτυχῆ διάταξιν τῆς στρατείας, καὶ τὴν ἀπόκτισιν τῆς τῶν Ἀράδων συμμαχίας καὶ βοήθειας (Ἡρόδ. III. 7. 9.).

Ἐν τῷ μεταξύ ἀποθανὼν ὁ Ἄμασις (323 π. Χρ.) μετὰ τασσάκοντα τασσάρων ἐτῶν βασιλείαν, καὶ ταρχευθεὶς ἐτάφη ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ τῆς Νηθ εἰς Σαῖν ἀφήσας τὸν θρόνον καὶ τὴν ἀμυραν τῆς Αἰγύπτου εἰς τὸν ἐκ τῆς δευτέρας συζύγου του Θεναπέτης υἱὸν τοῦ Ψαμμιτίχου τὸν Γ'. Ἀγχικέρην, ἢ τοι Ψαμμίνιτον καὶ Ψαμμιχερίτην παρ' Ἑλλῆσι (Psa-me-hek III Anchkeru ἱερογλυφ.) νομφρεθέντα τὴν ὁμοπάτριον ἀδελφὴν του Ταχουάθην (Tachwath

ισρογλυφ.) τοῦ ἰδίου Ἀμάσιος καὶ τῆς βασιλείας Ἀγχισένης θυγατέρα, τοῦ στέμματος κυρίαν ἡγεμονίδα καὶ τοῦ θρόνου διάδογον, τοῦ νόμου συγχοροῦτος παρ' Αἰγυπτίους τὸν γάμον μετ' ἀδελφῆς, τῆς βασιλείας μεζονος ἐξουσίας καὶ τιμῆς τυγχανούσης παρὰ τὸν βασιλέα, καὶ τῆς γυναικὸς παρεχούσης τοὺς τίτλους εἰς τὸν ἴδιον ἑαυτῆς ἄνδρα. (Διοδ. I. 27.).

Φαμμίτιχος ὁ Γ' ἦτοι Φαμμήνιος ἀναλαβὼν τὴν βασιλείαν καὶ τὴν διοίκησιν τοῦ στρατοῦ, ἐστρατοπέδευσεν πλησίον εἰς τὸ ἀνατολικώτατον στόμα τοῦ Νεῖλου παρὰ τῷ Πηλουσίῳ καὶ ἐπερίμενον ἐκεῖ τὸν Καμβύσην (Ἡρόδ. III. 40.). Οἱ Πέρσαι ἐφθασαν εἰς τὸ ἴδιον χωρίον διεξέλασαντες τὴν ἀνυδρον ἐρημον μεταξὺ Ἀραβίας καὶ Αἰγύπτου, καὶ μάχης γενομένης κρατερᾶς (525 π. Χρ.) καὶ ἦν ἔπεσαν 50,000 ἐκ μέρους τῶν Αἰγυπτίων καὶ 20,000 ἐκ μέρους τῶν Περσῶν ἠττήθησαν οἱ Αἰγύπτιοι μετὰ τῶν ἐπικούρων Ἑλλήνων τε καὶ Καρῶν καὶ ἐτράπησαν εἰς φυγὴν (Ἡρόδ. III. 44.— Κτησ. περσ. 9.).

Οἱ καταλειφθέντες τοῦ Αἰγυπτιακοῦ στρατοῦ φεύγοντες ἀτάκτως ἐφθασαν μετὰ τοῦ βασιλέως τῶν εἰς Μέρφιν τὴν ἀρχαίαν τῶν βασιλέων ὠχυρωμένην μητρόπολιν τὴν παρέχουσαν μικρὰν ἀκόμη ἐλπίδα ἐπιτυχῆς ἀντιστάσεως· ὁ Καμβύσης παρακολουθῶν τὸν Φαμμήνιον προαπέστειλεν ἐκ τοῦ ἑλληνικοῦ ναυτικοῦ τριήρη Μιτυληναίαν φέρουσαν κήρυκα πέρσῃ ἵνα προσκαλέσῃ τοὺς Αἰγυπτίους εἰς παράδοσιν τῆς πόλεως καὶ ὑποταγῆν· ἀλλ' αὐτοὶ, ἅμα ἰδόντες τὸ πλοῖον εἰσελθόν εἰς τὴν Μέρφιν ἐπέπεσαν κατ' αὐτοῦ, καὶ κατέστρεψαν τὴν τριήρη κατακόψαντες τὸ πλήρωμα αὐτῆς μετὰ τοῦ κήρυκος (Ἡρόδ. III. 43).

Ἐπὶ τούτοις ὁ Καμβύσης πολιορκήσας τὴν Μέρφιν ἐξεβίασε τὴν παράδοσιν τῆς ἀκροπόλεως τοῦ λεγομένου «λευκοῦ τείχους» (Sebt - het ἰερογλυφ.) εἰς τὴν ὁποίαν ἔθεσεν περσικὴν φρουρὰν (Ἡρόδ. III. 44.— πρβλ. καὶ III. 91.) καὶ καθαιρέσας τὸν Φαμμήνιον βασιλεύσαντα ἕξ μόνον μῆνας (525. π. Χρ.) τὸν ἔφερον εἰς τὸ προάστειον δημοσίᾳ φυλαττόμενον μετ' ἄλλων εὐγενῶν Αἰγυπτίων, καὶ ἔδωκε τέλος εἰς τὴν Κτ' ἐγχώριον τῆς Αἰγύπτου δυναστείαν, προσαρτήσας τὴν Αἴγυπτον εἰς τὴν ἐκτεταμένην του αὐτοκρατορίαν καὶ κηρυχθεὶς βασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου, τῆς ἄνω καὶ κάτω χώρας (κατὰ τὰς ἰερογλυφικὰς ἐπιγραφὰς) καὶ θεμελιωτὴς ἐν αὐτῇ τῆς ΚΖ' περσικῆς δυναστείας.

Δέκα ἡμέρας μετὰ τὴν παράδοσιν τῆς Μέρφως συγκροτήσας ἀνώτατον δικαστήριον ὁ Καμβύσης ἐκ τῶν λεγομένων βασιλικῶν δικαστῶν ἔθεσεν ὑπὸ δίκην τοὺς Μεμφίτας καὶ τὸν πρὶν βασιλέα τῶν, διὰ τὴν παράδοσιν τοῦ διεθνῆς δικαίου κατὰ τὴν ἀποστολὴν τῆς Μιτυληναίας πρεσβευτικῆς νῆος καὶ τοῦ κήρυκος τὴν σφαγὴν· ἡ πόλις κατεδικάσθη νὰ παραδώσῃ 2,000 υἱοὺς πολιτῶν ἵνα ὑποστῶσι κεφαλικὴν ποινὴν, καὶ μετὰ αὐτῶν τὸν βασιλοπαιδᾶ κληρονομικὸν τοῦ στέμματος ἡγεμόνα (Ἡρόδ. III. 44. 45.) ἐν ᾧ ἡ ἀδελφὴ του ἀπήχθη δούλη εἰς τὸν βασιλικὸν τοῦ Καμβύσου γυναικωνίτην.

Μετὰ τὴν ὀλοτελῆ κατάρτησιν τῆς Αἰγύπτου ὁ Φαμμήνιος ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Καμβύσου εἰς Σούσα μετὰ 6,000 ἄλλων αἰγυπτίων αἰχμαλώτων (Κτησ. περσ. 9.) ἐνθα τοῦ λοιποῦ διαίτητο χωρὶς νὰ πάθῃ τι βίαιον, ἀλλ' εἰς τὸ μετέπειτα φωραθεὶς ἐπὶ ἐπαναστατικῇ μετὰ τῆς Αἰγύπτου ἀλληλογραφίᾳ, ἠναγκάσθη νὰ πῇ φάρμακον, τὸ διὰ τὸ χρῶμά του καλούμενον «ταύρου αἷμα» καὶ οὕτως ἀπέθανε.

Ὁ Καμβύσης εἰς τὴν μέθην τῆς νίκης καὶ τῶν κατακτήσεών του ἐρέβθη ἀπηνῶς κατὰ τῆς Αἰγύπτου τῶν βασιλέων τῆς, καὶ τοῦ θεοσεβειῶτος τῆς· εὐθὺς μετὰ τὴν ἐκπόρθησιν τῆς Μέρφως εἶχεν ἐλθεῖ ἐπίτηδες εἰς Σάϊν ἵνα ὑθρίσῃ τὸν νεκρὸν τοῦ ἀποθανόντος Ἀμάσιος, τὸν ὁποῖον ἀφ' οὗ ἐξέθαψεν ἀνοσίως, διέταξε νὰ αἰκίσωσι καὶ ἔπειτα νὰ κατακαύσωσι, καὶ κατὰ τὰ δύο ἔτη τῆς ἐν Μέρφει διαμονῆς του ἐξέχωσε τὸ ποτήριον τῆς ὀργῆς του ἐπὶ τοὺς Αἰγυπτίους καὶ τοὺς θεοὺς τῶν, διώκων τοὺς ἱερεῖς καὶ καταστρέφων τοὺς ναοὺς τῶν, καὶ ἀνασκάπτων καὶ αὐτῶν τῶν βασιλέων τοὺς τάφους. (Ἡρόδ. III. 46. 27. 37.). Μόνον εἰς τὴν θῆαν τῆς Σάϊος Νηθ, τὴν τοῦ Ἡλίου μητέρα, ἔδειξε σέβας ὁ ἡλιολάτρης πιστὸς τοῦ Ὁρομάσδου Καμβύσης, καὶ κατεδέχθη νὰ μυηθῇ καὶ τὰ μυστήριά της ὡς φαίνεται ἐν ἰερογλυφικῇ ἐπιγραφῇ ἀγαλματίου τινὸς ναοφόρου, ἐν τῷ Οὐατικανῷ τῆς Ῥώμης εὐρισκομένου ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Καμβύσου, καὶ ἐχούση οὕτως· «Ὁ ἔπαρχος, βασιλικὸς ἐπίτροπος, Οὐζαχόρσεν, υἱὸς τῆς Τεμάροθας, λέγει· στρατείας ἐποιήσατο ὁ μέγας βασιλεὺς καὶ κύριος τῆς γῆς Καμβύσης κατὰ τῆς Αἰγύπτου· οἱ λαοὶ ἀπάσης τῆς γῆς παρεκλούθουσαν αὐτῷ, καὶ κυριεύσας πᾶσαν τὴν χώραν ἔδωκεν αὐτῇ εἰς οἰκισιν αὐτοῖς· κατέστη δὲ μέγας ἡγεμὼν τῆς Αἰγύπτου, καὶ μέγας βασιλεὺς ἀπάσης τῆς γῆς. Ἡ Αὐτοῦ ἱερὰ Μεγαλειότης μοι παρέσχε τὸ ἀξίωμα τοῦ μεγάλου βασιλικοῦ ἐπιτρόπου καὶ μοι ἐκέλευσε νὰ παρακολουθῶ ὡς σύμβουλος καὶ ἔφορος τῶν κτημάτων τῶν ναῶν. Ἦλλαξε δὲ ἡ Αὐτοῦ ἱερὰ Μεγαλειότης τὸν τίτλον οὕτως· ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ἈΝΩ ΚΑΙ ΚΑΤΩ ΧΩΡΑΣ, ΥἱΟΣ ΤΟΥ ΗΑΙΟΥ. Καὶ ἀπεκαλύφθη εἰς τὴν Αὐτοῦ ἱερὰν Μεγαλειότητα τὸ μεγαλεῖον τῆς πόλεως Σάϊος, ἣτις ἐστὶν ἡ ἔδρα τῆς θεᾶς Νηθ, τῆς μεγάλης μητρὸς, ἣτις ἐγέννησε τὸν Ἡλίον τῆς τὸν πρωτότοκον, γεννηθέντα οὐ ποιηθέντα· - - - καὶ ἤμην ἐνάγων παρὰ τῇ Αὐτοῦ ἱερᾷ Μεγαλειότητι τῷ βασιλεὶ Καμβύση τοὺς ἀνθρώπους, οἵτινες ἐγκατέστησαν ἑαυτοὺς ἐν τῷ ναῷ τῆς Νηθ, ἵνα διωχθῶσιν ἀπὸ ἐκεῖ, ἵνα ὁ ναὸς τῆς Νηθ ἐντελῶς ἀγνισθῇ ὡς καὶ πρότερον· καὶ διέταξεν ἡ Αὐτοῦ ἱερὰ Μεγαλειότης ἵνα διωχθῶσι πάντες οἱ ἄνθρωποι, οἵτινες ἐγκατέστησαν ἑαυτοὺς εἰς τὸν ναὸν τῆς Νηθ, νὰ κρημνίσωσι πᾶσαι αἱ οἰκίαι αὐτῶν καὶ πάντα τὰ σκηνώματα αὐτῶν παρὰ τῷ ναῷ. - - - Καὶ διέταξεν ἡ Αὐτοῦ ἱερὰ Μεγαλειότης νὰ ἀποδοθῶσιν αἱ ἅγιοι θυσίαι Νηθ τῇ μεγάλῃ, τῇ θεᾷ μητρὶ τῶν μεγάλων τῆς Σάϊος θεῶν ὡς καὶ πρό-

» τερων· καὶ διέταξεν ἡ Αὐτοῦ ἱερὰ Μεγαλειότης ἵνα ἐορτάζωνται πᾶσαι αἱ πανηγύρεις αὐτῆς καὶ πᾶσαι αἱ ἐορταὶ ὡς καὶ πρότερον τοῦτο ἐγένετο. - - - Καὶ ἀναστὰς ὁ βασιλεὺς Καμβύσης ἐπορεύθη εἰς Σάϊν, καὶ εἰσῆλθεν ἡ Αὐτοῦ ἱερὰ Μεγαλειότης εἰς τὸν ναὸν τῆς Νηθ αὐτῆς, ἀπέβη ἐπὶ τῆς νῆσου τῆς μεγάλης καὶ ἰψίστου ἀγῶ-σύνης αὐτῆς, καὶ προσέφερε πᾶσας τὰς νενομισμένας θυσίας Νηθ τῇ μεγάλῃ, τῇ θεᾷ μητρὶ τῶν μεγάλων θεῶν, ὡς ἐπραττον καὶ πάντες οἱ εὐεργέται βασιλεῖς πρὸ αὐτοῦ. Καὶ ἐκέλευσατο ἡ Αὐτοῦ ἱερὰ Μεγαλειότης, ἵνα διδάξωσιν αὐτῷ

» τὸ ἄπειρον τοῦ μεγαλείου ταύτης τῆς μητρὸς τοῦ Ἡλίου αὐτῆς· καὶ ἐτέλεσεν ἡ Αὐτοῦ ἱερὰ Μεγαλειότης πᾶσας τὰς τελετὰς ἐν τῷ ναῷ τῆς Νηθ, καὶ ἀνέθηκε δωρεάν, ἀφιέρωμα τῷ Κυρίῳ τῆς αἰωνιότητος εἰς τὸ ἄδυτον τοῦ ναοῦ τῆς Νηθ, ὡς ἐτέλουν πάντες οἱ βασιλεῖς πρὸ αὐτοῦ. (Πρβλ. de Rougé, Memoire sur la statuette naphore au Vatican.— καὶ Brugsch. Aegypt. S. 247).-

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, τὴν 18 Ὀκτωβρίου 1859.

ΝΕΡΟΥΤΣΟΣ

Π Ι Ν Α Ξ

Γενεαλογικὸς τῆς ΚΣΤ' σαττιδος δυναστείας.

Νεκὸς, ἡγεμὼν νομάρχης τοῦ σαίτου νομοῦ φρονευθεὶς ὑπὸ Σαβακῷ τοῦ Β'.

1. ΦΑΜΜΙΤΙΧΟΣ Α'. Οὐαχετράς, νομάρχης καὶ δωδεκάρχης (687-670) ἔπειτα βασιλεὺς (670-646. π. Χρ.).

α'. σύζυγος ἀγνωστος ἐγχωρία, καὶ β'. σύζυγος Σεφινάτις ἡ Στεφινάτις θυγάτηρ τῆς βασιλείσσης Ἀμενριτίδος, τοῦ στέμματος ἡγεμονίς.

2. ΝΕΚΩΣ. (646-600 π. Χρ.) ἡ σύζυγός του Νηθ Χετθιριβάνη.

3. ΦΑΜΜΙΤΙΧΟΣ Β'. Μεγχερῆς, ἡ Φάμμις. (600-594 π. Χρ.) - α'. σύζυγος Νίτοκρις, τοῦ στέμματος ἡγεμονίς.

β'. σύζυγος ἐγχωρία.

4. ΑΠΡΙΗΣ ἡ Οὐαφρῆς (594-570 π. Χρ.) σύζυγος ἀγνωστος.

ΝΙΚΗΤΙΣ, σαλαῖσα τῷ Καμβίση ὑπὸ Ἀμάσιος.

Ἀγχισέρη ἡ Παρεφρχίτη τοῦ στέμματος ἡγεμονίς. α'. σύζυγος τοῦ Ἀμάσιος.

Ταχουάθη, τοῦ στέμματος ἡγεμονίς, ὑπανδρευθεῖσα τῷ Φαμμηνίτῳ ὀμοπατρίῳ ἀδελφῷ.

5. ΑΜΑΣΙΣ βασιλεὺς δικαίωματι τῆς α'. συζύγου του Ἀγχισένης Πανεφρχίτης. (570-526 π. Χρ.). β'. σύζυγος Οενταχέτη.

γ'. σύζυγος Σάβατις, δ'. σύζυγος Λαδίκη Κυρηναία.

6. ΦΑΜΜΙΤΙΧΟΣ Γ'. Ἀγχικέρης ἡ Φαμμήνιος καὶ Φαμμιχερίτης. Βασιλεύσας ἕξ μόνον μῆνας (525 π. Χρ.) δικαίωματι τῆς ἀδελφῆς καὶ συζύγου του Ταχουάθης

Υἱὸς θανατωθεὶς (525. π. Χρ.). Θυγάτηρ.

ΚΟΠΟΙ ΚΑΙ ΔΙΑΤΡΙΒΗ
ΤΟΥ ΤΑΠΕΙΝΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ
ΑΡΣΕΝΙΟΥ.

Γράφει και την προβίβασιν του Πατριάρχου
Μοσχού.

(Συνέγραμ. 106 φιλ. 232 καὶ 233.)

—000—

Και πάλιν τότε φώνησεν ὁ τίμιος ὁ γέρον,
μητροπολίτην τὸν σοφὸν Ἰερόθεον τὸν γέρον.
Ὡ ἀρχιεπίσκοπε μέγιστε ἐκ τῆς Πελοποννήσου
Μογεμβασίας πόλεως μεγάλης περιήμου!
Εἰρήνη ἢ βασιλίσα ἀνατολῆς καὶ δύσεως
Βλαρτιμερίου Μόσχου καὶ τῆς Ῥωσίας ὅλης
δῶρα χαρίζε σοι πολλὰ τὰ εὐχεσθαι δι' αὐτὴν
βασιλίσα θεόσεπτην, τὴν θεοτιμημένην.
Χαρίζε σοι ποτήριον μέγα καὶ χρυσομένον
μὲ τέχνην ὠραιώτατην ἐμμορῶν σχεπασμένην,
καὶ ἀπὸ Βερετιῆθεν καλὸν σὲ δίδει χάλδι
καὶ χαμπουχὰν φιλότιμον μὲ ἐμμορῶν κλαδία,
καὶ ἐμμορῶν σαμούρια ἀπὸ τῆς Συμπηρίας.
Δίδοι σοι χρήματα πολλὰ, τογράτια μεγάλα
ἐξ ἀργυρίου καθαροῦ βασιλοβουλωμένα,
τὰ εὐχεσθαι διὰ ταύτην καὶ διὰ τὸν βασιλέα,
τὰ ἦναι πολυχρόνιοι ἢ ἄχουν πολλὴν ὑγείαν,
καὶ ἡ εὐχή σου ἄγια εἰς τὸν Θεὸν τὰ φθάση,
νιὸς καὶ θυγατέρας τε αὐτοῖς διὰ τὰ δῶση.
Μητροπολίτης σήκωσε πρὸς οὐρανὸν τὸ ὄμμα,
βασιλίσα εὐχέθηκα καὶ μέγαν βασιλέα.
Καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἐπροσκύνησε βασιλίσα Εἰρήνην,
ἐκείνην ἀγιώτατην καὶ θεοτιμημένην.
Καὶ πάλιν τρίτον ἐφώνησεν ὁ τίμιος ὁ γέρον
ἐμένα τὸν ἐλάχιστον ἀρχιερέων πάντων.
Ὡ ἀρχιεπίσκοπε ταπεινὸς τοῦ Ἐλασσῶρος θρόνου
καὶ χάρας περιήμου τε μεγάλης δημοτικῆς,
ὅπ' οὐραὶ καὶ ἐβρίσκειται πλησίον τῆς Ἑλλάδος,
καὶ εἶναι δόξα τῶν σοφῶν καὶ τῶν φητόρων κλέος.
καὶ εἶναι καὶ ἐβρίσκειται στὰ πρόσποδα Ὀλύμπου
τοῦ δυτικοῦ Ὀλύμπου τε, ὅχι τοῦ Ἀσιατικοῦ!
Εἰρήνη ἢ βασιλίσα ἀνατολῆς καὶ δύσεως
Βλαρτιμερίου Μόσχου καὶ τῆς Ῥωσίας ὅλης
δῶρα χαρίζε σοι πολλὰ καλὴν εὐεργεσίαν
τὰ εὐχεσθαι διὰ ταύτην καὶ διὰ τὸν βασιλέα.
Ποτήρι δίδοι σοι ἀργυρῶν μέγα καὶ χρυσομένον
μὲ τέχνην ὠραιώτατην ἐμμορῶν σχεπασμένην,
καὶ ἀπὸ Βερετιῆθεν καλὸν σὲ δίδει χάλδι,
καὶ σόφι ὀλομέταξον καὶ ἐμμορῶν ἀτλάτι,
καὶ Ἐκκλητίας χαμπουχὰν μὲ ἐμμορῶν κλαδία
καὶ ἐμμορῶν σαμούρια ἀπὸ τῆς Συμπηρίας.
Δίδοι σοι χρήματα πολλὰ, τογράτια μεγάλα
ἐξ ἀργυρίου καθαροῦ βασιλοβουλωμένα
τὰ εὐχεσθαι διὰ ταύτην καὶ διὰ τὸν βασιλέα,
τὰ ἦναι πολυχρόνιοι ἢ ἄχουν πολλὴν ὑγείαν,
καὶ ἡ εὐχή σου ἄγια εἰς τὸν Θεὸν τὰ φθάση,
νιὸς καὶ θυγατέρας τε αὐτοῖς διὰ τὰ δῶση.

Τότε ἐγὼ εὐχέθηκα πρὸς οὐρανὸν τὸ ὄμμα,
βασιλίσα εὐχέθηκα καὶ μέγαν βασιλέα
τὰ ἦναι πολυχρόνιοι ἢ ἄχουν πολλὴν ὑγείαν,
Θεὸς ὁ παμμακάριστος μ' αὐτοὺς τὰ ἦναι πάντα
καὶ ἐκ βαθέων μου ψυχῆς εἶπα καὶ ἄλλα λόγια.
Καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἐπροσκύνησα ἕως τῆς γῆς τὰ δάφοι
ὅπ' οὗτος ὀλοσκίπαστος μὲ τῆς Περωσίας πύκνια,
μεταξὺ χρυσοῦσαντα μὲ ἐμμορῶν κλαδία,
καὶ ἀνάμεσα στοὺς κλάδους τῶν εἶχαν πολλὰ θηρία,
λέοντας καὶ ἐλάφους τε καὶ λύκους καὶ πλατύνια
ἦσαν ἀνθρώποι κτηνηοὶ καὶ θήρενα ἐκεῖνα
μὲ τόξα καὶ σάκτας τε καὶ μὲ μακρὰ χορτάρια
εἶχε ποῦλια περισσὰ μικρὰ τε καὶ μεγάλα,
ἀγερανοὺς καὶ κίκλους τε καὶ χήνας καὶ παπία,
εἶχε καὶ τάνους ἐμμορῶν, φάσας τε καὶ τρυγῶνια,
καὶ ἐκ ποῦλια τὰ μικρὰ μὲ ἐμμορῶν λαλία.
Ἐκ ἧτος κ' ἐρας κτηνηὸς καὶ ἐστέρην παγίδα
καὶ εἶχε πόθον περισσὸν διὰ τὰ πιάση ἐκεῖνα,
κ' ἐπήγα καὶ ἐστάθηκα πάλιν ἐκεῖ ὅπ' οὐμουν,
ἐκεῖ μὲ τὸν ἀρχιερέα ὅπου καὶ ἐστεκόμουν.
Καὶ πάλιν τότε ἐφώνησεν βασιλίσα Εἰρήνη,
ἐκείνη ἢ ἐξαιρετὴ ἢ θεοτιμημένη,
καὶ εἶπε λόγους ὀλοπρόθε βαιθῶν ἐκ καρδίας,
μὲ στήμα ταπεινὸν ἐνώπιον εἰς πάντας,
καὶ λόγους τούτους ἐφώνησεν πρῶτα τὸν πατριάρχην,
καὶ δεύτερον ἀρχιερεῖς καθ' ἓνα κατὰ τάξιν.
Ὡ δεσποτά μου ἄγιε μέγιστε πατριάρχα
πάτερ πατέρων πρῶτιστε καὶ δεσποτά μου ἄλλοι,
ἀρχιερέων σὲ κλεινοὶ καὶ φίλοι τοῦ ὑψίστου
συν. λειτουργοὶ καὶ λατρευταὶ Θεοῦ τοῦ παραγῶν.
Ἦ ὄχεται χάριν περισσὴν μεγάλην παρήμοιαν,
εἰς Θεὸν τὸν ὑπεράγαθον καὶ εἰς τὴν Παραχίαν,
κ' εἰς ἅπαντας τοὺς ἁγίους τοὺς λατρευτὰς Κυρίου
ποῦ ἔχουν δόξαν καὶ τιμὴν καὶ στέφανον Κυρίου!
Παρακαλῶ καὶ δέομαι πολλὰ καὶ προσκυνῶσας
ἀπὸ βαθέων μου ψυχῆς πολλὰ ἐκλιπαρώσας,
δέησιν τὰ ποιήσετε διὰ τὸν βασιλέα
καὶ δι' ἐμὲ βασιλίσα μικρὰν σας θυγατέρα,
ἵνα ὁ ἅγιος θεὸς ἀποδοῦν τὴν εὐχὴν σας
τὰ δῶση ἡμῖν τοῖς τέκνοις σας καρπὸν ἐκ τῆς κοι-
[λιας
νιὸν καὶ κληρονόμον τε ἡμῶν τῆς βασιλείας
Βλαρτιμερίου Μόσχου καὶ πάσης τῆς Ῥωσίας.
Ἐχομεν λύπην περισσὴν καὶ καὶ μὲν καρδίας,
ὁ βασιλεὺς τε καὶ ἐγὼ, ὅλοι τῆς συγγενείας,
ἀρχοντες καὶ ἀρχόμενοι τοῦ παλατιῶν ὅλοι,
καὶ κλέηδες, βοῦδόντης τῆς βασιλείας ὅλοι.
Τότες οἱ πάντες κλάψαμεν στὰ λόγια ἐκεῖνα
καὶ πάντες δάκρυ ἐχούσαμεν στὰ λυπηρὰ ἐκεῖνα,
καὶ ἅπαντες ὡς ἐξ ἐνός ἐπομεν τούτον λόγον!
Εἶποτε ὁ παράγαθος, κ' ἡ μήτηρ τοῦ Ἰψίτου
καὶ ἅπαντες οἱ ἅγιοι μετὰ καὶ τοῦ Πρωθρόμου
τὸ δάκρυ σας τὰ ἴδωσι, τὸν ἀναστεναγμὸν σας
καὶ ἡμῶν ἀρχιερέων τε ἡμῶν τῶν εὐχέων σας!
Τὰ ὅσα εἶπετε τὰ γενοῦν καὶ τὰ σὰς τὰ πλερώση
Θεὸς ὁ παρτοκράτορας πάντα τὰ σὰς τὰ δῶση!
Ὡ θεέ μου παρτοπόπτα,
Ἐφύστε καὶ εὐεργετα,

δόξα καὶ εὐχαριστία,
τ' ἄχρη στὸν αἰῶνα πάντα!
Ὅπου χίρως τοσοῦτα
πλοῦσια τῆ βασιλείας,
δὸς ἀκόμη ἔνα πρᾶγμα,
κ' οὐραὶ ἐξαιρετοὶ ἀπ' ὅλα
τίμιον νιὸν καὶ μέγαν,
κληρονόμον βασιλείας!
Καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἐξενήκαμεν ὅλοι ἐκ τὸ παλάτι
ὁ πατριάρχης, βασιλεὺς, ἀρχιερεῖς οἱ ὅλοι
καὶ τότε μέγας βασιλεὺς ἐξεπροβόδησέν μας
ἐξω ἀπ' τὸ παλάτιον ἀπὸς τοῦ ἐστευλέν μας.
Καὶ ἀπ' ἐκεῖ προσκυνήσαμεν τὸν μέγαν βασιλέα,
καὶ ὅλοι ἐπορεύθημεν στὸ πατριαρχεῖον μέσα.
Ἐκεῖ καὶ ἐκαθήσαμεν ἐπὶ τραπέζης κείνης
ὀλοπρὸν προητίμασεν ὁ τίμος πατριάρχης,
καὶ πάντες ἐκαθήθημεν ἐκ τῆς τραπέζης κείνης,
καὶ ἄφροντες ἐκαθήθημεν μικροὶ τε καὶ μεγάλοι
ἀρχιερεῖς ἡγουμένοι ἀρχιμαρτύροι ὅλοι,
τότε ἀπὸ μέσον ἤγειραν ἀρχοντες πατριάρχου
Μοσχού τοῦ Ἰώδου τε τοῦ τίμου πατριάρχου
χαρίσματα πανέμορφα τότε διὰ τὰ δῶσόν
τὸν πατριάρχην μέγιστον τότε τὰ κατισχεύσων.
Μεγαλοφῶνως ἐφώνησεν ὁ πρῶτος τῶν ἑταίρων
τὸν πατριάρχην πρῶτιστον πατριαρχῶν τῶν ἄλλων.
Ὡ πατριάρχα μέγιστε τῆς Κωνσταντινουπόλεως,
ἄγιον ἀγιώτατε πρῶτε τῆς οἰκουμένης!
Ἰὼ ὁ ἀγιώτατος καὶ μέγας πατριάρχης
Βλαρτιμερίου Μόσχου Ῥωσίας τῆς μεγάλης,
καὶ ἀδελφὸς συν. λειτουργὸς ἐκ Πνεύματος ἁγίου,
ταύτην τὴν χάριν δίδοι σοι καὶ δέξου μετὰ πόθον.
Χάριν σὲ δίδοι ἐγκόλιον μὲ τὸ μαργαριτάρι,
μὲ τέσσαρα ῥομπήρια καὶ ἰασπὶν στὴν μέσην,
κ' ἔχει γραμμένον τὸν Χριστὸν τὸν κύριον τῆς δό-
[ξης,
Θεὸν τὸν ὑπεράγαθον κριτὴν τῆς οἰκουμένης.
Δίδει εἰκόνα ἁγίαν τὴν δέσποιαν τοῦ κόσμου
Μαρίαν ἀειπάρθενον μεσίτριαν τοῦ κόσμου,
ὅπου βαστᾷ ἐν ταῖς χερσὶ τὸν κύριον τῆς δόξης,
Χριστὸν τὸν ὑπεράγαθον τὸν ποιητὴν τῆς κτίσεως.
Ἐχει ῥομπήρια πολλὰ, πολὺ μαργαριτάρι,
καὶ ὅλη περιχρῶσση μὲ ἐκλαμπρὸν χρυσοῦ.
Ποτήρι δίδει σοι ἀργυρῶν μέγα καὶ χρυσομένον
μὲ τέχνην ὠραιώτατην ἐμμορῶν σχεπασμένην.
Δίδει σοι χάλδι πολλὰ καὶ ἐμμορῶν ἀτλάτι
καὶ χαμπουχάδες ἐμμορῶν ὀλοπρὸν ἐκ Βερετίας
καὶ σόφια μεταξωτὰ, καὶ ἐμμορῶν σαμούρια
ὀλοπρὸν καὶ μαρτινὰ ἀπὸ τῆς Συμπηρίας
τὰ εὐχεσθαι διὰ ταῦτον εἰς ὅλην τὴν ζωὴν σου
καὶ αὐτὸς αἰεὶ διὰ τὸ εἰς ὅλην τὴν ζωὴν σου.
Ὁ πατριάρχης σήκωσε χεῖρά του τὴν ἁγίαν,
εὐχέθηκα, εὐλόγησε τ' ἄχρη πολλὴν ὑγείαν.
Καὶ πάλιν τότε ἐφώνησεν ὁ τίμιος ὁ ἀρχων
μητροπολίτην τὸν σοφὸν Ἰερόθεον τὸν γέρον.
Ὡ ἀρχιεπίσκοπε ταπεινὸς ἐκ τῆς Πελοποννήσου
Μογεμβασίας πόλεως ἐκείνης περιήμου!
Ἰὼ ὁ ἀγιώτατος καὶ μέγας πατριάρχης

Βλαρτιμερίου Μόσχου καὶ τῆς Ῥωσίας ὅλης
δίδει σοι εἰκόνα ἁγίαν τὴν δέσποιαν τοῦ κόσμου,
Μαρίαν τὴν παρῶν μεσίτριαν τοῦ κόσμου.
Ὅπου κρατεῖ ἐν ταῖς χερσὶ τὸν κύριον τῆς δόξης
Θεὸν τὸν ὑπεράγαθον τὸν ποιητὴν τῆς κτίσεως.
Δίδει σοι κοῦπταν ἀγυρῶν, μεγάλην, χρυσομένην
μὲ τέχνην ὠραιώτατην ἐμμορῶν σχεπασμένην.
Δίδει σοι χαμπουχὰν καλὴν καὶ μαῦρον ἔνα χάλδι
καὶ ἐμμορῶν σαμούρια ἀπὸ τῆς Συμπηρίας
τὰ εὐχεσθαι διὰ ταῦτον εἰς ὅλην τὴν ζωὴν σου
καὶ αὐτὸς τὰ ἐνθυμεῖται σὲ ἐν ὅλη τῇ ζωῇ σου.
Μητροπολίτης ἐκείνη τὴν μεγάλην καὶ εἶπε
Θεὸς καὶ παμμακάριστος αἰεὶ μὲ σὲ τὰ ἦναι!
Καὶ πάλιν τότε ἐφώνησεν ὁ τίμιος ὁ ἀρχων
ἐμένα τὸν ἐλάχιστον τῶν δύο ἐπισκόπων.
Ὡ Ἀρχιεπίσκοπε ταπεινὸς τοῦ Ἐλασσῶρος θρόνου
καὶ χάρας περιήμου τε ἐκείνης δημοτικῆς,
ὅπ' οὐραὶ καὶ ἐβρίσκειται πλησίον τῆς Ἑλλάδος,
ὅπ' οὐραὶ δόξα τῶν σοφῶν καὶ τῶν φητόρων κλέος.
Ἰὼ ὁ ἀγιώτατος καὶ μέγας πατριάρχης
Βλαρτιμερίου Μόσχου καὶ τῆς Ῥωσίας ὅλης,
σοι δίδει εἰκόνα ἁγίαν τὴν δέσποιαν τοῦ κόσμου
Μαρίαν, τὴν παράγαθον μεσίτριαν τοῦ κόσμου,
ὅπου κρατεῖ ἐν ταῖς χερσὶ τὸν κύριον τῆς δόξης.
Χριστὸν τὸν ὑπεράγαθον τὸν ποιητὴν τῆς κτίσεως.
Ὁ ἰὼ εἶναι μὲ ἀργύριον ὄλη μὲ τὸ χρυσοῦ,
καὶ χρυσομαλδωμένον τε ἔχει καλὸν στεγάνι.
Δίδει σοι κοῦπταν στρογγυλὴν καὶ περιχρῶσσην,
μὲ τέχνην ὠραιώτατην ἐμμορῶν χαρτωμένην.
Χάριν ποιεῖ σοι χαμπουχὰν καὶ ἐμμορῶν ἀτλάτι
καὶ ἐμμορῶν σαμούρια ὅπ' οὐραὶ ἐκ τῆς Συμπηρίας.
Νὰ εὐχεσθαι διὰ ταῦτον ἐφ' ὅλης τῆς ζωῆς σου,
καὶ αὐτὸς τὰ ἐνθυμεῖται σοὺ ἐν ὅλη τῇ ζωῇ σου.
Καὶ ἔβαλε μετὰ σοὺ ἕως τὴν γῆν καὶ εἶπα.
Θεὸς καὶ παμμακάριστος μ' αὐτὸν τὰ ἦναι πάντα.
Καὶ ἀπ' ἐκεῖ τότε ἐλαβε ποτήρι εἰς τὸ χεῖρι,
τὸν πατριάρχην ἔδωκε πολλὰ καὶ τὸν εὐχέθη,
καὶ εἶπετα ἀρχιερεῖς μὲ ἴδων τὸ χεῖρι,
καὶ πάντες τότε ἐπιαν ἐκείνῳ τὸ ποτήρι,
ἀρχιμαρτύροι μέγιστοι καὶ ὅλοι ἡγουμένοι
καὶ πάντες ὅλοι ἀρχοντες μικροὶ τε καὶ μεγάλοι.
Τότε καὶ τέλος ἐλάβεν ἡ τράπεζα ἐκείνη,
ὅτι τὰ περισσεύματα ἐσῶσαν ἐκείνοι.
Καὶ πάντες ἀρεστάθημεν καὶ εὐχαριστήσαμεν,
Θεὸν τὸν παρτοκράτορα τότες ἐδόξασαμεν.
Θεόδωρον τὸν ἀναχτα πολλὰ εὐχέθηκαμεν.
Καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἐξενήκαμεν καὶ ἀποχαιρέτησάν μας
Ἰὼ ὁ πατριάρχης τε καὶ ἀπέστειλάν μας
μὲ ἀρχιερεῖς καὶ ἱερεῖς καὶ μὲ τοὺς ἡγουμένους
μὲ ἀρχιμαρτύρους μέγιστους μὲ ἀρχοντας περισσοῦς
ὅσον ὅπου ἐσέθημεν ὅλοι εἰς τὰ καλλία,
καὶ πάντες ἄλλοι πῆγασιν ὅλοι εἰς τὰ οἰκία (*).

(*) Γνωστὸν ἦδη ἐκ τῶν ἀρχαίων τοῦδε στίχου ἐγένετο τὸ ῥομπή-
ριον τοῦ ποτήματος σύστημα. Ὡς τρανότερον ἀνακίπτει ἐν τῷ
δε τῷ παραγράφῳ, ὁ συγγραφεὺς τοῦ Ὀδοιπορικοῦ μεταφράζει
ταῦτα ἡμοιοκαταληκτικῶς. Ὅχι βέβαιον αὐτὸν, ἦτις καὶ προλα-
θόντως εἶπεν εἰσχωθῆ ἐκ τῆς Ἱταλικῆς ποιήσεως, κατ' ἀρχαί-
μιν εἰς τὴν νεοελληνικὴν τῆς Κύπρου καὶ τῆς Ρόδου, εἶπε.

Και τὸ ταχὺ ξημέρωμα, τρεῖς ὥρας τῆς ἡμέρας ὁ Βεσιτάρης ἐφθάσε μὲ τὸ χαρτί εἰς τὰς χεῖρας, (ἄνθρωποι δὲ περίσσοι δὲ εἶχαν εἰς τὰς χεῖρας, χαρίσματα βασιλισσας ἐκείνης τῆς ἀγίας), καὶ πατριάρχης ἔλαβεν ἕως τὴν γῆν μετάνοια, αὐτὸς καὶ τὸν εὐλόγησεν μὲ ἁγίαν του χεῖρα. Χαρίσματα τὸν ἔδωκε τότε τῆς βασιλισσῆς Βλατιμερίου Μόσχου και τῆς Ῥωσίας ὄλης. Τὸν πατριάρχην πρῶτιστον προτέδωκε τὴν χάριν, εἶτα καὶ μᾶς καθέκαστον ὄλουε κατὰ τὴν τάξιν. Καὶ ἀπ' ἐκεῖ εὐλογήθηκε νὰ πάγη στὸ παλάτι ἐκ πατριάρχου καὶ ἡμῶν προσέστημεν νὰ πάγη Εἰρήνην τὴν βασιλευσαν ἀνατολῆς καὶ δύσεως Βλατιμερίου Μόσχου και τῆς Ῥωσίας ὄλης. Καὶ τότε πάλιν ἐφθασαν καὶ ἐκ τοῦ πατριάρχου χαρίσματα πασιέμορφα ἐκείνου τοῦ Ἰώβου, καὶ πρῶτος ὁποῦ τ' ἄφερεν βάστα χαρτί στὸ χεῖρ ὄλα νὰ παράδωξη τα καθένα κατὰ τάξιν. Τὸν πατριάρχην ἔβαλεν ἕως τὴν γῆν μετάνοια, αὐτὸς καὶ τὸν εὐλόγησεν μὲ ἁγίαν του χεῖρα. Χαρίσματα τοῦ ἔδωκε τότε τοῦ πατριάρχου Βλατιμερίου Μόσχου και ἐκείνου τοῦ Ἰώβου

εἰς τὴν τῆς Κρήτης ποιητικῆν σχολὴν, ἐντεῦθεν δ' ὀψιματέρον διαδόθη καὶ ἔλην τὴν Ἑλλάδα, ὥστε καὶ εἰς τὴν περίκατον αὐτὴν τοῦ ὄμου λυρικῆν ἐνεφευθεῖν, ἀλλ' ἐτέραν τινα, καὶ δὴ ἀρχαιοτέραν, ἁμοιοκαταληξίαν, αὐτὴν ἦν περιποιήθησαν ἰδιαίτερος οἱ Ἰσπανοὶ ποιηταί, καὶ ὡς ἐκ τούτου ὡς ἴδιον ἐφεύρημα ἐσφραγίσθησαν ὑπὸ τ' ὄνομα Consonanza. Ἄλλως παρὰ τὴν πρῶτην καὶ κοινοτέραν, ἡ ἁμοιοκαταληξία, τὴν ὁποῖαν ἐνταῦθα δεγματοποιεῖ τ' Ὀδοιπορικόν, δὴν αναρροῦζει τὴν μίαν τὰς δύο, ἡ καὶ τὰς τρεῖς τοῦ στίχου ληκτικὰς συλλαβὰς πρὸς τὰς αὐτὰς τοῦ παρεπιόμενου στίχου, ἀλλὰ ζητεῖ τὴν ἀρμονίαν εἰς μόνον τοῦ τελευταίου φθόγγου τὴν ταυτοφωνίαν, λ. γ. ῥυθμίζει τὴν λέξιν βασιλέα πρὸς τὴν λέξιν ἐσπέρα, καὶ τὴν πύθους πρὸς ἀνθρώπους, καὶ τὴν μέρος πρὸς τέλος. Τὸ σύστημα εἶναι προφανῶς ἀπλοῦστερον. Καὶ σήμερον μὲν, ὅτε τὸ εὖς ἡμῶν ἐξιδυλύνθη εἰς τὴν κατάχρησιν τῆς ἁρμονικωτέρας ἄλλης ἁμοιοκαταληξίας, τὸ εἶδος τοῦτο φαίνεται τοῖς πολλοῖς ἀπλήρωτον, καὶ πρὸς τὴν στιχογραφίαν ἀνοίκειον. Οὐχ' οὕτως, ὅμως, διατίθειται τῇ γνώμῃ καὶ ὁ προφυλακτικὸς φιλολόγος, ὅστις σὺν τοῖς ἄλλοις ἀναλογιζόμενος τὸν ἀποφράδα τῆς νεοελληνικῆς δυσμοιοκαταληξίας ἀκύβητον, (ὡ προσκρούσαντα ἐναυγάτων πλεῖστα ὅσα ποιητικὰ φορτία), θαρρῶν, πρὸς τοὺς ἁμοιογενεῖς στιχογράφους, (μάλιστα πρὸς ὅσους φρονιμωτέρους προὔτησαν τὸ ἀνεμοιοκατάληκτον) νὰ συστήσῃ τὸ εἶδος τοῦτο, πρῶτον μὲν ληκτικῆς ποιητικῆς χάριν, εἶτα δὲ ὡς συμβιβάζον πρὸς τὴν ἀκουστικὴν τῆς καταλήξεως ἡδονὴν, τὸ μειονέκτημα τῆς δυσμοιοκαταληξίας ὅπερ διακεκριμένως χαρακτηρίζει τὴν ἡμετέραν γλῶσσαν. Τὴν δὲ χρῆσιν αὐτὴν ὁ φιλόλογος κρίνει ἔτι τοσαύτων ἀξιοσύστατον, ὅσον, φωτιζόμενος ὑπ' εὐλόγων τεκμηρίων, θεωρεῖ τὴν ἐπιφάνειαν μᾶλλον ὡς προῖον τοῦ ἑλληνικοῦ μεσαιῶνος, ἢ, ὡς ἀδελφικὸν τέχνημα τῆς Ἰσπανικῆς Μούσης μεταγενέστερον. Ἰδοὺ ἀποδεικτικὰ ἱσχυρὰ. Γνωστὸν τοῖς πᾶσι, ὅτι ὁ Ἀκαθίστος Ἰμνος συντίθη ἐπὶ αὐτοκράτορος Ἡρακλείου, εἰς ἀνάμνησιν τῆς Περσικῆς πολιορκίας, εἴ ἢ ἐσώθη ἡ Κωνσταντινουπόλις θαυμάσι τῆς Θεομητορῆς. . . Τίς εἰς τοὺς Οἴκους τῆς Ἀκολουθίας αὐτῆς, ἐκκρίτως εἰς τοὺς Χαίρετα σμῦους, τίς ὁ μὴ βέλπων ἐπικρατοῦντα τὴν αὐτὴν ῥυθμὸν τοῦ Ἄρσενίου;

«Χαίρε, δι' ἧς ἡ χαρὰ ἐκλάμψη»
 Χαίρε, δι' ἧς ἡ ἀρὰ ἐκλείψη»
 Χαίρε τοῦ πεινῶντος Ἀδάμ ἡ ἑλπίστις»

τὸν πατριάρχην πρῶτιστον τὰ ἴδωκε τὴν χάριν, οὕτω καὶ μᾶς καθέκαστον ὄλουε κατὰ τὴν τάξιν. Καὶ ἀπ' ἐκεῖ εὐλογήθηκε νὰ πάγη στὸ παλάτι ἐκ πατριάρχου καὶ ἡμῶν μετάνοια, νὰ πάγη Ἰὸβ τὸν ἁγιώτατον μεγάλης Μόσχου και Βλατιμερίου μέγιστον και πάσης τῆς Ῥωσίας. Καὶ τότε πάλιν ἔφεραν φαγὶ ἐκ βασιλεία, καὶ πάντες ἐχαρήκαμεν ἕως εἰς τὴν ἐσπέρα. Καὶ κυριακῆ τῆς τυρινῆς ἀπὸ βραδὸς ἐσπέρας, ἦλθεν ὁ μέγας ἀρχοντας ἐπίτροπος ὁ μέγας τοῦ βασιλέως μέγιστον μεγάλης τῆς Ῥωσίας, καὶ ἀδελφὸς βασιλισσας Εἰρήνης τῆς ἀγίας Μπαρούσης τὸ ὄνοματι, ἀρχοντας Καλιανίου, τότες καὶ εὐλογήθηκε παρὰ τοῦ πατριάρχου μὲ δύο ἀρχοτόπουλα ἐνδοξα καὶ ὠραία του βασιλέως μέγιστον τὰ πρῶτα ἐξαδέλφια. Ὁ πατριάρχης ἔφησεν τὸν ἀρχοντα Μπαρούσην. Καίριος εἶναι νὰ πορευθῶ εἰς Κωνσταντινουπόλιν. Ὁ ἀρχων τότες ἔφησεν νὰ εἰπῶ τὸν βασιλέα τὸ θέλημά σου νὰ γερῆ νὰ πᾶς μὲ τὴν ὑγίαν. Καὶ πάλιν εὐλογήθηκαν καὶ πᾶν εἰς τὸ παλάτι, τὸν βασιλέα εἶπασιν τοὺς λόγους πατριάρχην.

Χαίρε τὸν θαυρῶν τῆς Ἑλλάς ἡ λύτρωσις»
 . . .
 Χαίρε, ὅτι ὑπάρχεις Βασιλέως καθέδρα,
 Χαίρε, ὅτι βασιλεύεις τὸν βασιλεύοντα πάντα, κ.τ.λ.»

Πρόδηλον ἐντεῦθεν, ὅτι ὁ ἁμοιοκλίτος τοῦ Ἄρσενίου ῥυθμὸς, οὐ μόνον προηγείται τῆς Ἰσπανικῆς ποιήσεως, οὐ μόνον προγενέστερος εἶναι καὶ συνόλης τῆς νεωτέρας Ἑρωπαϊκῆς μετρικῆς, ἀλλ' ἀνάγει τὸ δικαίωμα τῆς ἀρχαιότητος του εἰς τὴν Ζ'. ἡμῶν ἐκονταετηρίδα εἰ μὴ εἰς ἐποχὴν ἀνωτέραν, ἐπειδὴ οὐδαὶ λόγος εἰμποδίζει νὰ ἐξεκασθῶμεν. ὅτι καὶ προσηλῆξεν ἐν τῇ συνθεῇ, ὑπερηκόσας εἴτε τῇ ἀπτικίζουσῃ, εἴτε τῇ δημοτικῇ τοῦ βυζαντινοῦ μεσαιῶνος στιχογραφίᾳ. Παραδείγματα τοιοῦτου εἶδους δὴν λείπουν σποράδην εἰς τὰς Χιλιάδας τοῦ Τεῖου καὶ εἰς τὴν ἡμετέραν χρονογραφίαν τοῦ Μανασσῶ. Σταθερώτερον ὅμως, ὁ ῥυθμὸς οὗτος ἐπικρατεῖ εἰς τὴν Θεσηίδα, ποίημα τῆς 16'. ἑκονταετηρίδος ὑπὸ τὴν γλωττικὴν καὶ τὴν μετρικὴν ἐποψὴν ἀξιομιμνήσκον, ὅπερ ἀγνωστὸς τις στιχοποιὸς ἐξελλήγησεν εἰς τὴν τότε χρυδαίαν ἐκ τῆς ἀδοξῆς ἐκείνης τοῦ Βοσκκαίου ἐποποιίας la Teseide. Ὁ μεταφραστικὸς ἐτήρησε μὲν πιστῶς τὸ μέτρον τοῦ μεγάλου τῆς Ἰταλικῆς μυθογράφου, στιχογράφου καὶ αὐτὸς τὴν μεταφρασὴν εἰς Οἶκους (Stanze), ἤγγον εἰς τὰ συνῆθη τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἀκτάστια. Ὡς πρὸς τὴν ληκτικὴν ὅμως ῥυθμὸν ἐνωτέριος, τὰ μὲν τρία πρῶτα τῶν διστίχων ἐκάστου ὀκταστίχου ἀρίστα ὄλων ἀνεμοιοκατάληκτα, τὸ δὲ τελευταῖον διστίχον συνδυάσας κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον τοῦ Ἀκαθίστου Ἰμνου καὶ τοῦ Ὀδοιπορικοῦ, τούτῃσι ῥυθμίσας ἀπλῶς τοὺς φθόγγους τοῦ ἀκροτελευταίου, ὡς φαίνεται εἰς ἕκαστον τοῦ παρόντος ποιήματος διστίχον.

« Ἀπὸ ταῖς φρονιμωτέροις, κ' εἰ ταῖς καλῆς ἡραῖς τους
 Νὰ ἴδωσιν καὶ νὰ πυχερσοῦνται συνήθως μὲ τούτους. »
 . . .
 « Καὶ λίγη τ' εἰς, ἀρχοντισσῆς, στὸ θέλημά σου σῆρε,
 Χωρὶς ἀγάπη, βλέπετε, ἰδοὺ νὰ μὴ στραφῆτε. »
 . . .
 « Νὰ μεταβάλλουν τὴν καρδὴν ὁποῦ χαρὶ χαρμίν,
 Ἄφ' ὅν οἱ ἀνδρες ἐλαψάν ἐκ τοῦ βασιλείου ἐκείνου. »
 Ἄρσις, νομιζόμενα, καὶ μόνη αὐτῆ ἡ ὑπερηκόσας μαρτυρεῖ τῆς Θεσηίδος, πρὸς ἀποδείξιν, ὅτι τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἀπλοῦστερον τῆς ἁμοιοκαταληξίας εἶδος ἔχει τὰ προσεῖδη ἐν τῇ ἡμετέρᾳ Δημοτικῇ Ποίησει.

Καὶ βασιλεὺς ἀπέστειλεν ἀρχὸν κυρὸν Ἄνδρην καὶ ἦλθεν καὶ ἐλάλησεν τὸν πατριάρχην μέγα. Ὁ πατριάρχης μέγιστε τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὁ βασιλεὺς, βασιλισσα διοῦται ῥ' ἀπομείνη εἰς Λαμπρῶν κυριακῆν χαρμόσυνον ἡμέραν καὶ τότε σὺ νὰ πορευθῆς μετὰ χαρῶν καὶ ἰγελῶν. Καὶ μεθ' ἡμέρας ἱκανὰς ἔστειλε βασιλέας Θεόδωρος ὁ κράτιστος μεγάλης τῆς Ῥωσίας ἀνθρώπους ἐνδοξώτατους στὸν μέγα πατριάρχην τῆς Κωνσταντινουπόλεως κ' εἰς πᾶσαν οἰκουμένην, καὶ εἶπαν ὅτι ὤρισεν ὁ βασιλεὺς Βιλικῆς τὴν σὴν παραγιότητα εἰς αὐτὸν νὰ κοπιῶν νὰ λάβετε συγχώρησιν ὁ εἰς ὑπὲρ τοῦ ἄλλου στὸν τόπον σου νὰ πορευθῆς εἰς πόλιν Κωνσταντίου. Ὁ πατριάρχης ἔφησεν τὸ θέλημα νὰ γίνῃ Θεόδωρον τοῦ ἀνακτος χωρὶς ἄλλο νὰ γίνῃ καὶ πάντες ἐπορευθῆμεν μετὰ τοῦ πατριάρχου εἰς μέγα τὸ παλάτιον τοῦ ἀνακτος ἐκείνου. Ἀνέβημεν καὶ ἤρκαμεν τὸν μέγα βασιλέα ἐντὸς εἰς τὸ παλάτιον π.λησίον εἰς τὴν θύραν καὶ ἀρχοντας ἐξείρετους ποῦ στέκοιαν π.λησίον, ὄλουε μὲ χρυσοχάλδια ἐστέκοιαν μὲ πόθον ὅσον νὰ θεωρήσωσιν τὸν μέγα πατριάρχην Ἱερεμίαν τὸν σοφὸν, τὸν μέγα ἀρχιερέτην. Εὐχῆθημεν, εὐλόγησεν τότες ὁ πατριάρχης Θεόδωρον τὸν ἀνακτα Ῥωσίας τῆς μεγάλης, ὅστις ἐκ χεῖρας ἔλαβε τότε τὸν πατριάρχην, ὁμοῦ καὶ ἐπορευθῆσαν εἰς κάθεδραν μεγάλην. Ὁ βασιλεὺς ἐκάθησεν ἐντὸς εἰς τὸ θροῖον του, καὶ πατριάρχης ἔκατ' εἰς π.λησίον δεξιῶν του, καὶ πάντες ἄλλοι στέκοιαν μ' εὐλάβειαν μεγάλην. Τότε στὸ μέσον ἔφεραν χαρίσματα μεγάλα ἐξαισία, ἐξαιρέτα, τίμια καὶ ὠραία. Ἀρχῆ τὴν μήτρα ἔφεραν εἰς δίσκον ἕνα μέγα, καὶ βασιλεὺς τὴν ἔλαβε μὲ χεῖρά του ἁγίαν, τὸν πατριάρχην ἔδωκε μ' εὐλάβειαν μεγάλην τοῦ Κωνσταντινουπόλεως τὸν μέγα ἱεράρχην. Καὶ λόγους τότες εἶπε τὸν ὁ μέγας βασιλέας Θεόδωρος ὁ κράτιστος μεγάλης τῆς Ῥωσίας. Λέξον Παραγιώτατε καὶ μέγα πατριάρχα τὴν μήτραν ὅπου δίδω σοι νὰ ἦναι διὰ πάντα νὰ ἦναι εἰς μνημόσυνον εἰς τὸ πατριαρχεῖον ὁμοῦ καὶ τῶν γορέων μου ἐκείνων μακαρίτων. Καὶ ἦτον πολυτίμητη μὲ τοὺς πολλοὺς μαργάρους, μὲ λίθους πολυτίμητους καὶ μὲ πολλοὺς ἄγλους στήν μέσην εἶχε τὸν Χριστὸν καὶ δέσποιναν τοῦ [κόσμου] καὶ μέγα Ἰωάννην τε τὸν βαπτιστὴν Κυρίου, καὶ ἀπάνω εἰς τὴν κορυφὴν τὴν κοίμησιν τῆς [Κόρης] ἀγίας Θεομήτορος τῆς κεχαριτωμένης. Εἶχεν ἄγιους περισσοὺς, ἀγγέλους, ἱεράρχας, μάγιστρας, καὶ ὄλους τε, ἀνδρας τε καὶ γυναῖκας μὲ τέχνην ὠραιότατην καὶ μὲ ψιλογραφίαν, ὁποῦ τινὰς οὐ δύναται νὰ βάλλῃ εἰς διαβολῶν. Εἶχε καὶ τὸν Θεόδωρον τὸν στρατηλάτην μέγα, Εἰρήνην τε τὴν μάρτυρα παρθέρον τὴν ἁγίαν εἰς ὄνομα τοῦ ἀνακτος καὶ δέσποινας Εἰρήνης.

τῶν βασιλέων Μόσχου και τῆς Ῥωσίας ὄλης. Ἐκεῖ καὶ γράμματα πολλὰ Ῥούσικα γεγραμμένα πολλὰ ῥαι ὠραιώτατα καὶ καλοσυνθεμένα, ὁποῦ τινὰς οὐ δύναται νὰ βάλλῃ εἰς διαβολῶν λαμπρὰ καλλιγραφίαν τε ἐκείνην τὴν ὠραία. Ὁ πατριάρχης ἔλαβε μὲ χεῖρας τὰς ἀγίας μήτραν τὴν ὠραιότατην ἐκ βασιλέως χεῖρας. Εὐχῆθησε συγχώρησε καὶ κατενλόγησέ τον, Θεὸς ὁ παμμακάριστος εἶπε νὰ ἦναι μ' αὐτον. Ὁ πατριάρχης ἔβαλεν τότες ἐκείνην μήτραν εἰς δίσκον ὠραιότατον ἐκείνον τε τὸν μέγα κ' ἐρεῖς τὴν ἐπροσδέχθημεν ἐκ χεῖρας πατριάρχου ἐκ Κωνσταντινουπόλεως τοῦ θείου ἀρχιερέτου. Ὁ βασιλεὺς ἐκάθησεν ἐπάνω στὸ θροῖον του, καὶ Βεσιτάρης ῥώρησε τοῦ θείου πατριάρχου. Ὁ πατριάρχης μέγιστε τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἁγίων ἁγιώτατε ὄλης τῆς οἰκουμένης! Θεόδωρος ὁ ἐνδοξὸς ὁ μέγας βασιλέας Βλατιμερίου Μόσχου και μεγάλης τῆς Ῥωσίας δῶρα χαρίζει σοι πολλὰ νὰ εὐχεσῶσαι δι' αὐτον τὸν μέγα τὸν θεοσέπτον τὸν θεοτιμημένον. Ποτήρι δίδω σοι ἀργυρὸν μέγα καὶ χρυσομένον, μὲ τέχνην ὠραιότατην εὐμορφα σκεπασμένον. Δίδω σοι χαλδία καλὰ ἀπὸ τὴν Βερετῶν καὶ σόφια μεταξωτὰ καὶ εὐμορφα ἀτ.λίξια, καὶ χαμπουχάδες δίδω σοι μὲ εὐμορφα κλαδία καὶ εὐμορφα σαμοῦρια ἀπὸ τὴν Συμπηρίαν. Δίδω σοι χρήματα πολλὰ, νοργάτια μεγάλα ἀπὸ τῆς βασιλείας του μὲ ἰδιῶν του δοῦλων, νὰ εὐχεσῶσαι διὰ ταῦτον καὶ διὰ τὴν βασιλείαν νὰ ἦναι πολυχρόνιοι ῥ' ἄχουν πολλὴν ὑγίαν. Ὁ πατριάρχης σήκωσε χεῖράς του τὰς ἀγίας, τὸν βασιλέα εὐχῆθησε μεγάλης τῆς Ῥωσίας, προσκύνησε, συγχώρησε καὶ κατενλόγησέ τον, Θεὸς ὁ παμμακάριστος εἶπε νὰ ἦναι μ' αὐτον. Καὶ πάλιν μεταέφεραν ἀπὸ τῆς βασιλισσῆς χαρίσματα ἐξαιρέτα μετὰ τιμῆς μεγάλης. Καὶ πάλιν μεταφώρησεν ἄλλος τε Βεσιτάρης τὸν πατριάρχην μέγιστον τῆς Κωνσταντινουπόλεως Ὁ πατριάρχης μέγιστε τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἁγίων ἁγιώτατε ὄλης τῆς οἰκουμένης! Εἰρήνη ἡ βασιλισσα ἀνατολῆς καὶ δύσεως Βλατιμερίου Μόσχου και τῆς Ῥωσίας ὄλης Ἀστραχαίου, Καλιανίου, μεγάλου Νοργατίου, καὶ πάσης γῆς Ἀρχαῶριας μεγάλου Συμπηρίου καὶ Ἰβηρίας τῆς φρικτῆς ἐκείνης τῆς μεγάλης, ὁπ' οὐδέ καὶ προσκύνησε δι' εὐλάβειας μεγάλης! Δῶρα χαρίζει σοι πολλὰ, καλὴν ἐνεργεσία νὰ εὐχεσῶσαι διὰ τ' αὐτὴν καὶ διὰ τὸν βασιλέα. Ποτήρι δίδω σοι ἀργυρὸν μέγα καὶ χρυσομένον, μὲ τέχνην ὠραιότατην εὐμορφα σκεπασμένον. Δίδω σοι χαλδία καλὰ ἀπὸ τὴν Βερετῶν καὶ σόφια μεταξωτὰ καὶ εὐμορφα ἀτ.λίξια, καὶ χαμπουχάδες δίδω σοι μὲ εὐμορφα κλαδία καὶ εὐμορφα σαμοῦρια ἀπὸ τὴν Συμπηρία. Δίδω σοι χρήματα πολλὰ Νοργάτια μεγάλα εἰς ἀργυρίον καθαρὸν βασιλοβουλωμένα νὰ εὐχεσῶσαι διὰ ταῦτην καὶ διὰ τὸν βασιλέα,

νά ἦναι πολυχρόνιοι ῥ' ἄχουν πολλὴν ὑγεία, καὶ ἡ εὐχὴ σου ἄγρια εἰς τὸν θεὸν νὰ φθάσῃ νιώδῃ καὶ θυγατέρας τε αὐτοὺς διὰ τὰ δῶσά.

Ὁ πατριάρχης σήκωσε πρὸς οὐρανοὺς τὸ ὄμμα, βασίλισσαν εὐχίσθηκε καὶ βασίλειαν μέγα εὐχίσθηκε, συγχώρησε καὶ κατενλόγησέ τους, θεὸς καὶ παμμακάριστος νὰ ἦναι πάντα μ' αὐτοὺς καὶ ἄγιοι Ἀρχάγγελοι, Προφῆται, Ἀποστόλοι, Ἀρχιερεῖς, καὶ Μάρτυρες καὶ ὅλοι οἱ ἅγιοι. Καὶ σχῆμα τότες ἔλαβεν ὁ μέγας πατριάρχης πρὸς βασίλειά μέγιστον ὁ πρῶτος ἀρχιερέτης.

Καὶ δεύτερον ἐλάλησεν θεῖον μητροπολίτην σοφὸν τὸν Ἱερόθεον καὶ θεῖον ἀρχιερέτην.

Μητροπολίτα ἄκουε κείνης Μογεμβασίας, χαρίσματα ποῦ δίδου σοὶ ὁ βασιλεὺς ὁ μέγας, Θεόδωρος ὁ κράτιστος μεγάλης Μοσχολίας Βλατιμερίου Νογρατιοῦ μεγάλης τῆς Ῥωσίας. Δῶρα χαρίζει σοὶ πολλὰ νὰ εὐχῆσαι δι' αὐτοὺς τὸν μέγαν τὸν Θεοσεβέτην, τὸν Θεοσημέτην.

Ποτήρι δίδου σοὶ ἀργυροῦν μέγα καὶ χρυσομένον εὐμορφον ὠραιότατον καλῶναι σκεπασμένον, καὶ χάδι δίδου σοὶ καλὸν καὶ εὐμορφον ἀτλάξι καὶ χαμπουχῶν Βενέτικον μεταξοῦ ὄνα σόφι.

Δίδου σοὶ καὶ σαμοῦρια ἀπὸ τῆν Συμπηρίαν, καὶ χρήματα Νογράτια βασιλοβουλωμένα.

Μητροπολίτης σήκωσε χεῖράς του τὰς τιμίας, τὸν βασιλεῖα εὐχίσθηκεν ἐξ ὄλης του καρδίας, εἶπε καὶ ἕτερα πολλὰ ὡσὰν τὸν πατριάρχην καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἐπροσκύνησε τότε κατὰ τὴν τάξιν.

Καὶ ἀπ' ἐκεῖ τρίτο ἐλάλησεν ἔσχατον ἐπισκόπων τοῦ θρόνου Ἐλασσώνος τε κείτων ἱερέων, Ἀρσένιον τὸν ταπεινὸν καὶ τὸν ξενητευμένον, τοιοῦτους λόγους ἔφησε καὶ εἶπε πρὸς ἐκεῖνον.

Ὡ ἀρχιερέτα ταπεινὲ τοῦ Ἐλασσώνος θρόνου καὶ χάρας περιφήμου τε κείνης δημοτικῆς ὁπ' οὐταί δόξα τῶν σοφῶν καὶ τῶν ρητόρων κλέος. Ὁ αὐτοκράτωρ βασιλεὺς Θεόδωρος ὁ μέγας Βλατιμερίου Μόσχοβου καὶ πάσης τῆς Ῥωσίας δῶρα σοὶ δίδου περισσὰ καλῆν εὐεργεσίαν πάντα νὰ εὐχῆσαι θεῶν δι' αὐτὸν τὴν ὑγείαν.

Ποτήρι δίδου σοὶ ἀργυροῦν μέγα καὶ χρυσομένον, πολλὰ ἔναι ὠραιότατον καλῶναι σκεπασμένον καὶ χάδι δίδου σοὶ καλὸν καὶ εὐμορφον ἀτλάξι, καὶ χαμπουχῶν Βενέτικον μεταξοῦ ὄνα σόφι.

Χαρίζει σοὶ σαμοῦρια ἀπὸ τῆν Συμπηρίαν καὶ χρήματα Νογράτια μὲ ἰδιάν του βοῦλαρ, πάντα νὰ εὐχῆσαι θεῶν δι' αὐτὸν τὴν ὑγείαν νὰ ἦναι πολυχρόνιος ῥ' ἄχῃ πολλὴν ὑγείαν.

Τότες ἐγὼ ἐσήκωσα τὰς ταπεινάς μου χεῖρας τὸν βασιλεῖα εὐχίσθηκα ἐξ ὄλης μου καρδίας, νὰ ζῆσῃ χρόνους περισσοὺς ῥ' ἄχῃ πολλὴν ὑγείαν. Καὶ πῆγα καὶ ἐκάθησα πάλιν ἐκεῖ ὁπ' οὐμοῦν καὶ ἄλλους πάνας φώρησε τοῦ πατριάρχου ὁπ' οὐ-

του. Χαίρσθε καὶ εὐφραίνσθε τοῦ πατριάρχου ὅλοι Ὁ βασιλεὺς χαρίζει σὰς πολλὴν ἐλεημοσύνη. Καὶ πάντες ἐπροσκύνησαν τὸν μέγαν βασιλεῖα Θεόδωρον τὸν κράτιστον αὐτοκράτορον μέγαν.

Χαίρσθε καὶ εὐφραίνσθε τοῦ πατριάρχου ὅλοι Ὁ βασιλεὺς χαρίζει σὰς πολλὴν ἐλεημοσύνη. Καὶ πάντες ἐπροσκύνησαν τὸν μέγαν βασιλεῖα Θεόδωρον τὸν κράτιστον αὐτοκράτορον μέγαν.

Πάλιν ἐγὼ ἐπροσκύνησα τότε τὸν βασιλεῖα Θεόδωρον τὸν κράτιστον ὀρθόδοξον τὸν μέγα, ἐνώπιον ἐφώρησα μετὰ φωνῆς μεγάλης.

Ὡ βασιλεῦ Θεόδωρε ἀνατολῆς καὶ δύσεως Βλατιμερίου Μόσχοβου καὶ πάσης τῆς Ῥωσίας καὶ πάσης γῆς Ἀρχαίας μεγάλης Συμπηρίας κράτιστε, εὐσεβέστατε, θεοσεβέτε καὶ μέγα, ἁγίω ἀγιώτατε τῶν εὐσεβῶν ἡ δόξα.

Ἐγὼ ὁ ἐντελέστατος πάντων τῶν ἐπισκόπων Ἀρσένιος ὁ ταπεινὸς μικρότερος τῶν ἄλλων, ἰδιόν σου φιλέωπλαγγυόν ὁποῦ εἰς πάντας ἔχῃς εἰς ἰδικὸς εἰς ξένους τε καὶ εἰς τοὺς πάντας

[πράττεις φιλαθροπίαν ἔλεος τὴν καθεκάστην μέραν ἠγάπησα νὰ κάθημαι τόσοι πολλὰ μακριὰ ἐκ συγγενῶν πατρίδος τε καὶ ἐκ τῆς ἐπαρχίας, πάντα νὰ εὐχῶμαι θεῶν ἡμέρας καὶ τὰς ἡμέρας νὰ ἦσαι πολυχρόνιος ῥ' ἄχῃ πολλὴν ὑγείαν νὰ βασιλεύῃς πάντοτε ἔθνη πολλὰ περισσὰ. Νὰ πράττῃς πάντα τὰ καλὰ ὡς ἔχῃς προθυμίαν εὐεργεσίας περισσοὺς τὴν καθεκάστην μέραν.

Καὶ πάλιν ἐπροσκύνησα ἕως τῆς γῆς τὸ δάσος Θεόδωρον τὸν ἀνακτα, χριστιανῶν τὸ κλέος.

Ὁ βασιλεὺς μετὰ χαρᾶς ἔφησε πρὸς ἐμένα νὰ ἔχῃς θάρρος περισσοῦν νὰ ἀναπαύσω σένα, κάστην νὰ ἔχῃς περισσὰ μὲ αὐτῶν τὰ χωρία ἀρχιερέως νὰ ἦσαι σὺ εἰς ἅπαντα ἐκείνα.

Καὶ πάλιν ἐπροσκύνησα ἕως τῆν γῆν καὶ εἶπα, Θεὸς ὁ παμμακάριστος νὰ ἦναι μ' αὐτὸν πάντα. Καὶ πατριάρχης μέγιστος ἔφησε δι' ἐμένα λόγια τὰ ὠφέλιμα πολλὰ εὐχαριστημένα.

Καὶ πάλιν τότε εὐλόγησεν ὁ μέγας πατριάρχης Θεόδωρον τὸν ἀνακτα Ῥωσίας τῆς μεγάλης. Καὶ ἀπ' ἐκεῖ συγχωρήθηκα ὁ εἰς ὑπὲρ τοῦ ἄλλου. Τότε καὶ συμπεροβόδησεν ἡ βασιλεὺς ὁ μέγας τὸν πατριάρχην μέγιστον τῆς Ῥώμης τε τῆς γείας ἕως τῆν πύλην τῆν χρυσοῦν ἐκείνου παλατίου.

Ἐκεῖ καὶ ἐχωρίσθησαν ὁ εἰς ἀπὸ τοῦ ἄλλου καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἐπορεύθημεν μετὰ πολλῶν ἀρχόντων εἰς οἶκους ὁπου ἤμεστον μετὰ πολλῶν ἀνθρώπων.

Εἰς Κορακᾶς ἢ Οἰκογένεια.

—ooo—
Διήγημα ἠθικῶν τῆς Σοφίας Γαίης.

(Συντ. Ἰδε φιλολ. 233.)

Βλέπουσα δὲ ἡ Κ. Ρενεκούρ ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ κάμψῃ τὴν αὐστηρότητα τοῦ συζύγου της, ἐπέστρεψεν εἰς τὸν θάλαμόν της κλαίουσα, καὶ ἀντιπερισπωμένη μεταξὺ τῆς ορνήσεως καὶ τῆς φιλοστοργίας, μάτην ἐπροσπάθει νὰ υπακούσῃ εἰς τὴν πρώτην, διότι δὲν ἠδύνατο ν' ἀνεχθῆ τὴν ἰδέαν ὅτι ὁ

υἱὸς της θέλει φυλακισθῆ διὰ ποσότητα, ἢν ἔδύνατο αὐτὴ νὰ ἐξομολόγη. Ἀπομαρτίσασα λοιπὸν καὶ εἰς τὴν ἄρῃν τοῦ ἀνδρός της νὰ ἐκτεθῆ, ἐκάλεσε τὴν γραῖαν παιδαγωγόν, καὶ τὴν ἐπεμψε νὰ εἰπῆ τὸν Σωσθένην νὰ ἔλθῃ ἀμέσως πρὸς τὴν μητέρα του, ἀλλὰ διὰ τῆς κερυμμένης κλίμακος, ὅπως οὐδεὶς τὸν ἰδῆ τῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ. Ἐν ᾧ δ' ἡ γραῖα Μαργαρίτα ἀκροποδᾶτι ἐπαρεύετο εἰς τοῦ Σωσθένου, ἔγραψεν ἡ Κ. Ρενεκούρ πρὸς τὸν τραπεζίτην παρ' ᾧ εἶχε τὰς ὀλίγας οἰκονομίας της, νὰ τὰς δώσῃ ὅλας τῷ Σωσθένῃ ἐπὶ ἀπλῆ ἀποδείξει του. Ἀλλ' ἡ Μαργαρίτα εἰσαλθούσα, εἶπεν εἰς τὴν κυρίαν της, ὅτι ὁ Σωσθένης εἶχεν ἐξέλθει τῆς οἰκίας ὀλίγας στιγμᾶς ἀπ' οὗ συνωμύλησε μετὰ τοῦ πατρός του, ὅτι δὲ ὁ ὑπρέτης Ἀντώνιος, ὅστις τὸν συνώδευσε φέρων μέγα δέμα ὑπὸ μάλην, εἶπεν εἰς τὸν θυρωρόν· Ἄν τις ἔλθῃ ζητῶν τὸν Κ. Σωσθένην, εἰπέ ὅτι ἐπῆγεν εἰς τὴν ἐξοχὴν.

Τρίτη ἦτον ἡ ὥρα μετὰ τὸ μεσονύκτιον, καὶ ὁ καιρὸς τοῦ χρόνου φινιόπαρον, ὡστε ἡ αἰθὴ ἦν ἐπιμακρᾶν. Ἄν ἤρχετο ὁ Σωσθένης νὰ κρούσῃ τὴν θύραν φίλου τινός, ζητῶν ἄσυλον, θὰ ἀνησύχει πᾶσαν τὴν οἰκίαν, καὶ θὰ ἐπρόδιδε τὴν οἰκτράν θέσιν του. Ἀπεφάσισε λοιπὸν νὰ μεταβῆ εἰς ἐν τῶν μικρῶν ξενοδοχείων ἐκείνων, τῶν παρακειμένων εἰς τοὺς σταθμοὺς τῶν ὁδοπορικῶν ἀμαξῶν, ὅπου καταλόουσιν οἱ ἐν νυκτὶ ἀφικνούμενοι ὁδοιπόροι, μέχρῃς οὗ τὸ πρῶτ' εὐρωσι κατοικίαν. Τὸ βαλάντιόν του περιεῖχε τινα νομίσματα, ὡστε ἔδύνατο νὰ μείνῃ τινὰς ἡμέρας. Εἶχε δὲ καὶ τὸ διαβατήριον δι' οὗ εἶχεν ὁδοιπορήσει πρὸ ἐνός ἔτους, ὡστε ὁ ξενοδόχος δὲν εἶχε λόγον νὰ μὴ τὸν δεχθῆ. Μόλις δ' ἐγκαταστάς εἰς τὸν μικρὸν, ῥυπαρὸν καὶ σκοτεινὸν κοιτῶνά του, ὅπου ἤλπιζε νὰ διαφύγῃ τὰς καταζητητικὰς τῶν δανειστῶν του, καλέσας τὸν Ἀντώνιον τῷ εἶπεν· Ἰπαγε εἰς τοῦ Ἀνατολίου Γενεβιέρα, εἰπέτω τί μοὶ συμβαίνει καὶ ποῦ διαμένω, παραγγέλλων ὅμως αὐτῷ νὰ μὴ τὸ εἰπῆ εἰς οὐδένα. Ἐπειτα δὲ ἐπίστρεψε εἰς τοῦ πατρός μου, διότι δὲν ἔχω πῶς ν' ἀνταμείψω τὴν ὑπηρεσίαν σου, καὶ ἐπομένως δὲν δύναμαι νὰ τὴν δεχθῶ. Τὸ μόνον ὃ ἀπαιτῶ παρὰ σοῦ, εἶναι ν' ἀπαντᾷς εἰς ὅλους ὅσοι σ' ἐρωτῶσι περὶ ἐμοῦ, ὅτι δὲν ἠξέουεις ποῦ εὐρίσκουμαι· καὶ τοῦτο δὲν θὰ εἶναι ψεῦδος πολὺν καιρὸν, διότι εἰς τὴν ἀποτρόπαιον αὐτὴν κατοικίαν θὰ μείνω μόνον μέχρις οὗ εὐρὼ καταφύγιον ἀσφαλές καὶ κατ'ἀλλῆλον. Μετ' οὗ πολὺ οἱ φίλοι μου θὰ μὲ συνδράμωσι διὰ ν' ἀπαλλαγῶ ἀπὸ τὸν τοκογλύρον ἐκείνον καὶ τοὺς κλητήρας του. Ἄν δὲ καὶ οἱ φίλοι μου φερθῶσι πρὸς ἐμὲ καθὼς ὁ πατὴρ μου, θὰ εὐρωτῶν ν' ἀπαλλαγῶ διὰ μεγάλης τινός ἀποφάσεως. Ὅστις ἔχει θάρρος, κατορθώνει τὰ πάντα.

Ὁ Ἀντώνιος ἐπράξεν ἀκριβῶς ὡς ὁ Σωσθένης τῷ εἶπεν. Ἀλλὰ μέχρι τινός δὲν ἠμπόρεσε νὰ μὴ ἐκμυστηρευθῆ εἰς τὴν νέαν κυρίαν του, τὴν Βαλερίαν, ποῦ ἐκρύπτετο ὁ ἀδελφός της· ἡ δὲ Βαλερία ἐσπευσε νὰ τὸ εἰπῆ εἰς τὴν μητέρα της, καὶ ἡ πρὸς τὸν τραπεζίτην ἐπιστολὴ ἐστάλη τὴν αὐτὴν ἡμέραν διὰ

τοῦ Ἀντωνίου. Προσέθηκε δὲ μόνον ἡ Κ. Ρενεκούρ τὴν παράκλησιν νὰ σταλῶσι τὰ χρήματα εἰς τὸν Σωσθένην ἐκ μέρους φίλου τινός, ὅστις ἤθελε νὰ μείνῃ ἀγνωστος.

Ἀπερίγραπτος ἦν ἡ χαρὰ τοῦ Σωσθένου ὅτε ἔλαβε τὴν ἀνέλπιστον ταύτην βοήθειαν. Ἀρὰ εἰσπράξας τὰ χρήματα, ἔτρεξεν εἰς ἔλους τοὺς φίλους του, διὰ ν' ἀνακαλύψῃ καὶ εὐχαριστήσῃ ἐκείνον εἰς ᾧ ἐνόμιζεν ὅτι ὤφειλε τὴν μεγάλην ταύτην ὑπηρεσίαν. Ἀλλ' οὐδεὶς ἤθελε νὰ ἠμολογήσῃ ἐαυτὸν εὐεργέτην καὶ νὰ δεχθῆ τὴν ἐκφρασίαν τῆς εὐγνωμοσύνης του, διότι πάντες ἔλεγον ὅτι καὶ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι ἔχουσι βοήθειαν ἀνάγκην, καὶ δὲν δύνανται νὰ ἦναι τοσοῦτον γενναῖοι. Τέλος δὲ, ἀπελπισθεὶς νὰ ὑπερικήσῃ τὴν ἐχεμύθειαν τοῦ εὐεργέτου του, ἐσκέπηθαι πῶς νὰ ἐκμεταλλεύσῃ τὰ προτερήματα, καὶ αὐτὰ τὰ ἐλαττώματα τῆς νέας του θέσεως. Ἡ σύνταξις ἦτις τῷ ἐγορηγεῖτο διὰ τὰς μικρὰς του ἀνάγκας ὅταν κατόκει καὶ ἐτρέφετο εἰς τοῦ πατρός του, τῷ ἦτον τότε ἀνεπαρκής· οὐχ ἤττον ὅμως ἀπόρασιν εἶχε νὰ μὴ ἐπανέλθῃ πλέον εἰς τὴν πατρικὴν εἰσοχὴν, ὡς ὠνόμαζε τὴν οἰκίαν, καὶ ἐθεώρει ὡς ἀντιστάσιμα ἐπαρκῆς τῶν στερήσεων ἃς ἐμελλεν ἢ πενία νὰ τῷ ἐπιβάλλῃ, τὴν ἀπαλλαγὴν ἀπὸ παντὸς καθήκοντος, ἀπὸ πασῶν τῶν ὀχληρῶν ἐκείνων ὑποχρεώσεων ἃς οἱ συγγενεῖς ἀπαίτουσιν. Ἄλλως τε ἐσκέπτετο ὅτι μὴ ὦν ἀφυῆς οὐδ' ἀκηρὸς, ἔδύνατο νὰ πορίζεται τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἐργαζόμενος· ἔδύνατο νὰ ζητήσῃ θέσιν εἰς τὰ γραφεῖα ἐνός τῶν ὑπουργείων, οὗ προῖστατο ὁ θεῖος τοῦ φίλου του Φερδινάνδου. Ἐτερος τῶν συνεταίρων αὐτοῦ ἦτον ἀρχισυντάκτης μικρὰς τινος ἐφημερίδος· εἰς ταύτην θὰ ἐδίδεν ἀρθρα, θὰ τῇ ἐπῶλε τὰ δηκτικὰ σάωματα τοῦ ἃ μέχρι τοῦδε ἐδαψίλευε δωρεάν. Καὶ τῷ ὄντι τὸ ἄρθρον τοῦτο σχέδιον τῷ ἐπέτυχε κατ' ἀρχάς. Διότι ἡ ἀναφορὰ του πρὸς τὸν ὑπουργὸν ἐνεκρίθη καὶ τῷ ἐδόθη ἡ μικρὰ θέσις δι' ἧς ἐμελλε νὰ πορίζεται τὰ πρὸς τὸ ζῆν τῷ ἐδόθη ὅμως καταμυστικὴν παράκλησιν τοῦ πατρός του, πληροφροῦμένου περὶ πάντων ὑπὸ τοῦ Ἀντωνίου, ὅστις ἦν, φαίνεται, παράδειγμα ὑπρέτου, διότι εἶχε κερύσει ὅτι εὐχαριστεῖται νὰ ὑπηρετῆ τὸν νέον του κύριον ἀμισθὶ διὰ τὸ παρὸν, καὶ μόνον ἐπ' ἐλπίδι μελλούσης ἀμοιβῆς. Ἡ αὐταπάρνησις ὅμως αὐτῆ δὲν ἦτον ὅσον μεγάλη ἐφαίνετο, διότι ἡ Κ. Ρενεκούρ ἐξώφλει μυστικῶς ἀλλὰ καὶ τακτικῶς τὰ μνηνιαῖα ὅσα ὁ υἱὸς της ἐνόμιζεν ὅτι ὤφειλε.

Μάτην ὅμως ἡ δυστυχὴς μήτηρ καὶ ἡ θυγάτηρ της ἔγραφον ἐπιστολάς ἐπὶ ἐπιστολῶν, προσκαλοῦσαι τὸν ἄστυον υἱὸν νὰ ἐπανέλθῃ ὑπὸ τὴν πατρικὴν ἐστίαν καὶ νὰ ζῆσῃ συγχώρησιν. Εἰς ὅλας ταύτας τὰς παρακλήσεις τῶν ὁ Σωσθένης ἀπάντα πάντοτε· — Ἐδιώχθη ἀναξίως ὑπὸ τοῦ πατρός μου. Ποτὲ δὲν θὰ ἐπανέλθω εἰς τὴν οἰκίαν του. Ἐπειτα δὲ, ἐκθεσασχευμένος ὑπὸ τῆς ἀνεξαρτησίας του, δὲν μετενόει, ὅτι καὶ τῆς μητρός καὶ τῆς ἀδελφῆς του τὴν ἀγάπην ἐθυσίαζεν εἰς αὐτῶν.

— Ἐδιώχθη ἀναξίως ὑπὸ τοῦ πατρός μου. Ποτὲ δὲν θὰ ἐπανέλθω εἰς τὴν οἰκίαν του. Ἐπειτα δὲ, ἐκθεσασχευμένος ὑπὸ τῆς ἀνεξαρτησίας του, δὲν μετενόει, ὅτι καὶ τῆς μητρός καὶ τῆς ἀδελφῆς του τὴν ἀγάπην ἐθυσίαζεν εἰς αὐτῶν.

Μάτην ὁ θεὸς του, ὁ ποιητὴς, τῷ εἶχε προσφέρει ἐν ἐπιπέδῳ ἐπιστολῇ, κεκοσμημένη δι' ἀξιοματῶν καὶ πικρῶν ἐλέγχων, νὰ κατορθώσῃ συνέντευξιν μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ προέδρου, καὶ νὰ ἐπιφέρει τούτου τὴν ἐξίλεωσιν. Ὑπῆρχε δὲ καὶ νέον τι αἰσθημα, καθιστῶν αὐτὸν ἐπιμονώτερον ἐν τῇ ἀντιστάσει του. Συνοδεύων πᾶσαν ἐσπέραν τὸν φίλον του Ἀνατόλιον εἰς τὴν οἰκίαν τῆς Οὐρανίας, εἶχε θελήσῃ ὁ Σωσθένης ὑπὸ τῶν χαρίτων νέας καὶ καλῆς ὀρχηστρίας, ἧς αἱ ἐπαφροδίτοι θέσεις, αἱ ἐν τεχνῶν θερμαστρίδες ἤρχίζον προκαλοῦσαι τὰς χειροκροτήσεις τοῦ θεάτρου, τὰς περιποιήσεις τῶν φοιτητῶν τῶν παρασκηνίων, καὶ τὰ περιπαθῆ αἰσθηματὰ τῆς χρυσῆς νεολαίας.

Ὡς μόνον κεφάλαια ἔχων τὰ ἀτομικὰ αὐτοῦ προτερήματα, δὲν ἠλπίζεν ὁ Σωσθένης νὰ ὑπερισχύσῃ τοσοῦτον φοβερῶν ἀντιζηλῶν. Ἀλλὰ καὶ τοὶ ὀρχηστρία, ἡ νέα Ἀμεναίς ἦτον πνευματώδης, καὶ νύχταριετο μᾶλλον ἐκ τῶν εὐφυῶν ἀστέισμων τοῦ νέου Ρέννεκουρ, ἢ ἐκ τῶν ἀνοουσιῶν περιποιήσεων τῶν ἄλλων τῆς ἐραστῶν. Προσέτι δ' εἶχεν ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ τὸ προτέρημα ὅτι ὁσάκις ἡ Κ. Ἀμεναίς ἀνέβαινε εἰς τὴν σκηνὴν, ἐδύνατο νὰ δημοσιεύῃ διὰ τοῦ τύπου ὑπερβολικὰ αὐτῆς ἐγκώμια καὶ τὸ εἶδος τοῦτο τῆς θεραπείας εἶναι ἀκαταμάχητον δι' ἡθιοποιῶν. Προσέτι δὲ ἐξεκένου τὸ βελαντινὸν του εἰς δῶρα ἐλάχιστα μὲν, οὐχ ἦττον δ' ἀνώτερα τῶν οἰκονομικῶν του δυνάμεων.

Ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, ἀπαντήσας τὴν Κ. Ἀμεναίδα, τῇ προσέφερε τὸν βραχίονα, ἡ δὲ συγκατένευσε νὰ τὸν δεχθῇ. Ἐπὶ δὲ τοῦ περιπάτου τῶν, ἐστάθη ἡ ὀρχηστρία ἐμπρὸς ἐνός τῶν λαμπρῶν ἐκείνων ἐργαστηρίων, ἐν οἷς εἰσὶν ἐναποθετικὰ παντοῖα μεσαιωνικὰ μνημεῖα, κινεζικοὶ θησαυροὶ, ψηφιδωτοὶ τράπεζαι ἐκ τῶν κοσμοσῶν τὰς αἰθούσας ἐπὶ Λουδοβίκου τοῦ ΙΔ, ἐπιχρῶσα χαλκουργήματα, ἐπιπλα τορνευτὰ κατὰ τὸν ῥυθμὸν τῆς ἐποχῆς Λουδοβίκου τοῦ ΙΕ, καὶ ἀρχαιοφανῆ διάλιθα κοσμήματα, ἐκ τῶν κατασκευαζομένων κατὰ τοὺς παρελθόντας αἰῶνας. Μεταξὺ δ' αὐτῶν διέκρινεν ἡ Ἀμεναίς γοθικὴν τινὰ πόρπην, περιέχουσαν ὠρολόγιον περικοσμούμενον διὰ μικρῶν ἀδαμάντων. Καὶ ἦτον μὲν ἡ πόρπη βαρεῖα, καὶ ἀσχημον τὸ ὠρολόγιον καὶ οἱ ἀδάμαντες ἐκλεπίσματα ὀλιγότιμα, οὐχ ἦττον ἔμως ἐζητοῦντο διὰ τὴν ἀποκτῆσιν οὐτε τὸ ἐφαντάζετο, διότι ἡ ζητούμενη ποσότης ὑπερέβαινε πολὺ τὰς δυνάμεις τῆς ἡσθάνετο ὅμως πολλὴν διὰ τοῦτο λύπην, δεκάκις ἐλάμβανε καὶ ἄφινε τὴν πόρπην, ἐκατοντάκις ἐρώτησε τὸν πωλητὴν ἂν καλὸν εἶναι τὸ ὠρολόγιον, ἂν πολλὰ δὲν εἶναι τῶν ἀδαμάντων ἡ τιμὴ, καὶ μετὰ πολλῆς δυσκολίας ἀπεφάσισε τέλος νὰ τὴν στερηθῇ.

Πλήρης ἀπελπισίας ὁ Σωσθένης, διότι δὲν ἐδύνατο νὰ εὐχαριστήσῃ ἀμέσως τὴν ἐπιθυμίαν τῆς ὀρχηστρίδος, ἔλεγε καθ' ἑαυτόν· «Θὰ τῇ ἀγοράσω ἔμως τὴν πόρπην καὶ ἂν ἀναγκασθῶ νὰ χρεωθῶ

πάλιν διὰ νὰ τῇ τὴν δώσω. Ὁ Τῆς δ' αὐτῆς ἡμέρας τὴν ἐσπέραν ὁ Σωσθένης ἦν προσκεκλημένος εἰς ἐν τῶν δειπνῶν ἐκείνων, τῶν χαρακτηριζομένων ὡς δειπνῶν νέων, ἂν καὶ τινες ὠραῖαι γυναῖκες παρευρίσκωνται εἰς αὐτά· διότι αἱ περιποιήσεις πρὸς τὰς κυρίας εἰσὶν ἐν αὐτοῖς στοπὸς πολὺ δευτερευῶν, πρωτεύων δὲ καὶ προέχων τὸ χαρτοπαίγνιον. Ἐνταῦθα εἶδε τὴν τύχην στάθεως προσημιδιῶταν ζέον τινὰ νέον, κερδιζόντα εἰς πᾶσαν στροφὴν τῶν χαρτίων, εἴτε καλὴν εἴτε καὶ κακὴν. Τὰ χαρτονομίσματα, τὰ φλωρία ἐπωρεύοντο ἐμπρὸς αὐτοῦ. «Διατί νὰ μὴν ἔχω καὶ ἐγὼ τὴν αὐτὴν ἐπιτυχίαν;» εἶπεν ὁ Σωσθένης· καὶ ἄμα βλέπει θέσιν κενὴν εἰς τὸν ὀλέθριον πρᾶσινον τάπητα, καταλαμβάνει ταύτην μετὰ σπουδῆς.

Κατ' ἀρχὰς τινὲς ἐπιτυχίαι τῷ ἔδωσαν τὴν ἐλπίδα νὰ κερδίσῃ τὰ διςχιλία φράγκα ὧν εἶχεν ἀνάγκην διὰ τὴν πόρπην, καὶ ἡ καρδία του ἐσκήρτα ἐξ ἀγαλλιότητος. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγου ἡ τύχη ἐστράφη, αἱ ἀποτυχίαι ἤρχισαν, καὶ ἀπώλεσε ὁ Σωσθένης πάντα ὅσα εἶχε κερδίσει, μετὰ ταῦτα ὅσον χρυσὸν εἶχεν ἐφ' ἑαυτοῦ, καὶ ἐπειτα καὶ ἐπὶ πιστώσει, καὶ μέχρι τέλους ἀπελύθη τῆς συναναστροφῆς ἐν τῇ ἀγωνίᾳ ἀνθρώπου εἰς ἣν ἡ τιμὴ εἰκοσιτέσσαρς μόνον ὥρας παρέχει προθεσίαν ὅπως ἀποτίσῃ ἂς εἶχεν ἀπολέσει· ἐξ ἑξακτῶν δραχμῶν, καὶ ἂς δὲν ἤξευρε πῶθεν νὰ πορισθῇ.

Τὸ πρῶτόν του κίνημα ἦν νὰ ὀδεύσῃ πρὸς τὸν φίλον του Ἀνατόλιον καὶ νὰ τῷ διηγηθῇ τὴν στενοχωρίαν του. Ἀλλὰ καὶ αὐτὸν εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν τὸν εὖρεν, ἔτοιμον νὰ ῥιθῇ εἰς τοὺς πόδας τοῦ Δουκὸς, τοῦ πατρὸς του, καὶ νὰ ἐπικαλεσθῇ τὴν βοήθειάν του, ἐλπίζων δὲ νὰ κινήσῃ καὶ τὴν συμπάθειαν γράσιος τινὸς καὶ πλουσίας θείας του, ἢν πολλάκις ὠδήγει εἰς τὸν περιπάτον, στηρίζων τὰ κλονούμενα βήματά της, καὶ ἧτις εὐγνωμονοῦσα διὰ τὰς περιποιήσεις του, ἦν πιθανὸν νὰ μὴ τὸν ἐγκαταλείψῃ ἐν ταύτῃ τῇ περιστάσει. Ἀλλ' ὁ Σωσθένης, δισταπὼς πρὸς πᾶσαν τὴν εἰκογένειάν του, δὲν εἶχε τὸ καταφύγιον τοῦτο. Μάτην δὲ ζητήσας νὰ ἐφεύρῃ, πῶθεν ἐδύνατο ν' ἀρυσθῇ ὁ Σωσθένης τοιαύτην ποσότητα ἐν τοσοῦτῳ διαστήματι χρόνου,

— Μάτην, τῷ εἶπεν ὁ Ἀνατόλιος, ἐπιθεωρῶ πάντας τοὺς παρελθόντας καὶ τοὺς παρόντας φίλους μας. Ἐνα μόνον ἀνθρώπον γνωρίζω δυνάμενον νὰ σὲ συνδράμῃ. Ἀλλὰ δὲν θέλεις δεχθῇ.

— Διατί; εἶπεν ὁ Σωσθένης. Ἐκτός μόνου τοῦ πατρὸς μου, ὅστις, πρῶτον, δὲν θέλει μὲ συνδράμει, καὶ παρ' οὗ, δεύτερον, ὡμωσα νὰ μὴ ζητήσω ποτὲ τίποτε, δέχομαι προθύμως τὴν συνδρομὴν παρ' οἴου δήποτε, καὶ παρ' ἀγνωστων αὐτῶν.

— Ἄ! τῷ ὄντι; Ὁ ἀνθρώπος οὗτος δὲν σ' εἶναι παντελῶς ἀγνωστος. Δυστυχῶς ὄλον τὸ ἐναντίον μάλιστα.

— Δὲν σ' ἔννοῶ.

— Πέρυσι ἔλαβεν ἀλυσιν ἀδαμάντων, ὧν ἡ τιμὴ ὑπερέβαινε τὰς ἐξ ἑξακτῶν φράγκων.

— Πῶς; ἔννοεις...

— Ναί, ἔννοῶ τὴν Ἀμεναίδα. Τρέφει φίλιαν πρὸς σὲ, καὶ εὐτυχῆς θέλει νομισθῇ δυναμένη νὰ σὲ βοηθήσῃ, ὅταν μάλιστα μάθῃ ὅτι αὐτὴ εἶναι ἡ ἀθῶα αἰτία τῆς δεινῆς θέσεώς σου. Καὶ περισσότερον εἰμὶ βέβαιος ὅτι σοὶ θυσιάζει προθύμως. Τί τὸ παράδοξον; τῇ ζητεῖς ὀλίγων ἡμερῶν δάνειον, διότι βεβαίως πολλαὶ ἡμέραι δὲν θὰ παρέλθωσι χωρὶς νὰ εὖρης φίλον ἢ ἐπιχειρήσῃν τινὰ δι' ἧς νὰ δυναθῆς νὰ τὴν ἐξοφλήσῃς.

— Ἐγὼ νὰ δανεισθῶ ἐξ ἑξακτῶν φράγκα παρὰ γυναίκος, παρὰ ὀρχηστρίδος; ὦ! εἰς τὴν τοιαύτην κατασχόνῃν δὲν δύναμαι νὰ ἐκτεθῶ.

— Τί νὰ γίνῃ; τὸ κατεπεῖγαν εἶναι νὰ πωθῆς ἐκ τοῦ ἐπικειμένου κινδύνου. Ὁ Ἄγγλος εἰς ἣν ὀφείλεις ἐπιστρέφει αὐριον εἰς Λονδίνον. ἀνέχεσαι νὰ μείνῃ φρονῶν ὅτι οἱ Γάλλοι δὲν πληρώνουσι τὰ ἐπὶ λόγῳ τιμῆς χρῆσι; Ἡ ὑπόληψις ὅλης σου τῆς ζωῆς διακινδυνεύει. Τὸ κατ' ἐμὲ θὰ ἐκλεπτον μᾶλλον τὴν θεῖαν μου, καὶ ἂν ἐμελλον νὰ καταδικασθῶ εἰς ἀγγόνην, παρὰ ν' ἀρῆσω τὸν υπερήφανον αὐτὸν ὑπερβαλάσιον εὐπατριδὴν νὰ λέγῃ ὅτι ἡ τιμὴ τῶν εὐγενῶν Γάλλων δὲν εἶναι ἐπίσης ἀσφαλῆς ὅσον τὸ ζῆρος αὐτῶν.

— Θεέ μου, τί νὰ γίνω; ἀνέκραζεν ὁ Σωσθένης ἐν ἀπελπισίᾳ· τί ν' ἀποφασίσω; Μεταξὺ δύο ἐπίσης ἀτίμων πράξεων ἀμφιταλαντεύομαι, καὶ κατ' ἀμφοτέρων ἐπίσης κατεξανίστανται τὰ αἰσθηματὰ μου. Ὅχι! δὲν θὰ ὠφελθῶ ἐκ τῆς φιλίας τῆς καλῆς ταύτης κόρης, ὅπως τὴν σύρω εἰς τὸν ὀλεθρὸν της. Καὶ ἀφ' οὗ δὲν ὑπάρχει τρόπος σωτηρίας, θὰ ἐξέλθω ἀξιοπρεπῶς τοῦ ἀγῶνος.

Ταῦτα δ' εἰπὼν, ἐξῆλθε, κλείων τὴν θύραν θοροβωδῶς, καὶ ἀπελθὼν κατεκλείσθη εἰς τὸν θάλαμόν του. Ἐκεῖ δ' ἤρξατο πικρῶς καταμετρώμενος ἑαυτοῦ, τῆς ἀφρονείας του διαγωγῆς, τῶν σφαλμάτων ἅτινα βαθμῶδ' ἔπαινον τὸν παρέσυρον εἰς τὸ βᾶραθρον. Ἐπὶ μίαν στιγμὴν τῷ ἐπανῆλθεν ἡ ἰδέα νὰ προσφύγῃ εἰς τὴν ἐλευθερίτητα τῆς Ἀμεναίδος, ἀλλ' ἐπὶ μίαν μόνον στιγμὴν, διότι ἀμέσως τῷ ἐπῆλθον εἰς τὴν μνήμην ὅσα φοβερὰ ἤκουσε λεγόμενα κατ' ἀνθρώπου τινὸς ἐπισήμου, καθ' οὗ γενικὴ περιφρόνησις ἐξανέστη, διότι εἶχε καὶ αὐτὸς δεχθῆ εὐεργεσίαν ὑποκριτίας, καὶ αἱ ὕβρεις καὶ οἱ χλευασμοὶ οἱ κατὰ τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου, περιεβόμβουον τοῦ Σωσθένης τὴν ἀκοήν, καὶ τῷ ἐφαινοντο ὅτι κατ' αὐτοῦ ἐσφενδονίζοντο, διὸ καὶ ἐμαίνετο ὑπ' ἀπελπισίας. Πεισιμένους δὲ ὅτι μόνον διὰ θανατηφόρου μονομαχίας ἐδύνατο ν' ἀπαντήσῃ εἰς τὴν ἀπειλοῦσαν αὐτὸν περιφρόνησιν, ἐσκέφθη ὅτι ἂν πρόκειται ν' ἀποθάνῃ, προτιμώτερον εἶναι νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸν βίον πρὶν ἢ ἀτιμάσῃ τὴν συμφορὰν του διὰ πράξεως χαμερποῦς καὶ ἀνωφελοῦς. Τοιαῦτα δ' ἀπάσια βυσσοδομῶν, διεμέτρα τὸν κοιτῶνά του διὰ μεγάλων βημάτων, ἐπρόφερε λέξεις διακεκομμένας, καὶ προσῆπτεν εἰς τὴν οἰκογένειάν του τὴν φοβερὰν του ἀπόφασιν, χωρὶς ν' ἀναλογισθῇ ὅτι αὐτὸς πρῶτος καὶ μόνος προὐκάλεσε τὴν ἐγκατάλειψιν αὐτῆς ὅταν ἐγκατέλιπε τὴν πατρικὴν οἰκίαν,

ὅτε διὰ πάσης ἀτοπίας ἠψήφισε τὴν ὀργὴν τῶν γονέων του, ἀντὶ νὰ τὴν προῦνη, ὑποσχόμενος ἐμπροσεστέρην διαγωγὴν. Τόση δ' ἦν ἡ ἐξάφισ αὐτοῦ, τόσαι αἱ κραυγαὶ καὶ αἱ ἀπειλαὶ του, ὥστε ἔδραμε πρὸς αὐτὸν ὁ Ἀντώνιος, νομίζων ὅτι προσεβάλλετο ὑπὸ ληστῶν, καὶ τὸν εὖρε τρέμοντα τὸ σῶμα, τὸ βλέμμα παράφορον, μόλις στηριζόμενον, καὶ δυνάμειν ἔχοντα εἰς τὴν φωνὴν μόνον, δι' ἧς κατηράτο οὐρανὸν καὶ γῆν. Βλέπων δ' αὐτὸν ἐν παραφορῇ καὶ ἐκλαμβάνων αὐτὸν βαρέως πυρέσσοντα, δὲν ἐτόλμα νὰ τὸν ἐγκαταλείψῃ, ἂν καὶ ἐρρόνει ἀφρευκτον τὴν παρουσίαν ἱατροῦ. Διὸ καλέσας τὸν θεωρὸν, τὸν ἐπεμψε νὰ φέρῃ τὸν ἱατρὸν, καὶ ἄμα οὗτος ἦλθεν, ἐσπευσε νὰ εἰδοποιήσῃ τὴν Ἀμεναίδα, ὅπως ἔλθῃ καὶ ἐπιμεληθῇ τοῦ Κυρίου του, οὗ ἐφαινετο ἐν κινδύνῳ καὶ ἡ ζωὴ καὶ τὸ λογικόν. Ἀλλ' ὦ τῆς ἐκπλήξεως! Ἡ ὠραία ὀρχηστρία αὐτὴν ἐκείνην τὴν ἐσπέραν εἶχεν ἀπέλθει εἰς Πετροῦπολιν. Τὴν λυπηρὰν ταύτην εἴδησιν ἀπεφάσισε νὰ μὴ γνωστοποιήσῃ εἰς τὸν Σωσθένην.

Ὁ δὲ ἱατρὸς διέταξεν ἀμέσως ἱατρικὰ δραστήρια, διότι διέγνω ἐγκεφαλίτην ὀξείαν, προσελθούσαν, ὡς ὑπόπτευν, ὑπὸ θλίψεως ἰσχυρᾶς. Ἐξετάσας δὲ περὶ τούτου τὸν Ἀντώνιον, ἔμαθε παρ' αὐτοῦ τὰ κατὰ τὸν Σωσθένην, τὴν θέσιν αὐτοῦ, καὶ τὴν ἀγωνίαν του, καὶ θεωρήσας τὸν κίνδυνον ἐπείγοντα, ἐζήτησε νὰ συσκευασθῇ μετὰ τινος τῶν ὁμοτέχνων του. Ἀμέσως ἐσπευσε ὁ Ἀντώνιος νὰ φέρῃ αὐτὸν, ἀλλ' ἐκεῖθεν μετέβη πρὸς τὴν Βαλερίαν, καὶ τὴν εἰδοποίησε περὶ τῶν φόβων τοῦ ἱατροῦ ὡς πρὸς τὴν κατάστασιν τοῦ ἀδελφοῦ της, καὶ ὅτι περιῆλθεν εἰς τὸν ἐσχατον τοῦτον κίνδυνον διότι δὲν ἐδύνατο νὰ πληρώσῃ τὸ χρέος του. Ἡ δὲ, ἀμέσως ἐνθυμηθεῖσα τὸ ὠραῖον μαργαρίτινον περιδέραιον ὃ εἶχε λάβει εἰς κληρονομίαν παρὰ τινος θείας της, τὸ ἔδωκεν εἰς τὸν Ἀντώνιον, καὶ τὸν παρεκάλεσε νὰ σπεύσῃ πρὸς γνωστόν τινὰ ἀδαμαντοπώλην, καὶ νὰ τῷ τὸ ἀφήσῃ ἀντὶ 6 χιλιάδων φράγκων, διότι τὸ περιδέραιον ἤξιζε περισσότερα.

— Λάβε τα, προσέθηκε, καὶ τρέξε εἰς τοῦ Ἄγγλου. Ἐλθὲ δ' ἐπειτα εἰς τὸν φίλιτον ἀσθενῆ καὶ εἰπέ τῷ ὅτι ἡ τιμὴ του ἰκανοποιήθη, καὶ καθυσάχασέ τον, καὶ ἐνθάβρυνέ τον. Ἐγὼ δὲ θὰ ἰκετεύσω τὴν μητέρα μου νὰ μὲ φέρῃ πλησίον του. Ὡ! ὁ πατὴρ μου δὲν θὰ μᾶς ἐμποδίσῃ νὰ ὑπάγωμεν νὰ τὸν βοηθήσωμεν, νὰ δεχθῶμεν τὴν τελευταίαν... Ἀλλ' ὄχι! ὁ θεὸς θὰ μᾶς τὸν διαφυλάξῃ, θὰ καμφθῇ ὑπὸ τῶν προσευχῶν μου, καὶ θὰ τὸν σώσῃ. Ὡ! νὰ τὸν ἰδῶ μόνον, ὦ! νὰ ζήσῃ, ἢ θ' ἀποθάνω τῆς λύπης.

Πολλὰ παρήλθον ἡμέραι καὶ ἐπετεινετο ἡ ἐγκεφαλίτις, τὰ δὲ δραστηριώτερα τῶν ἱατρικῶν ἔμενον ἀτελεσφόρητα. Πᾶσα ἐλπίς εἶχεν ἀπολεσθῇ, καὶ μετὰ βιαίαν εἰσβολὴν τοῦ πυρετοῦ, συνοδευομένην ὑπὸ σπασμῶν, ὁ ἀσθενὴς ἐβυθίσθη εἰς ἐσχάτην ἀτονίαν· πᾶσαι αἱ δυνάμεις αὐτοῦ ἐξητληθήσαν, καὶ ἡ στιγμὴ τοῦ θανάτου ἐφαινετο ἐπιστάσα. Ἀλλ' αἰφνης ἤρξατο ἐλευθερώτερον ἀναπνεύων, αἱ πυρέσσ-

σουσαι παρειαί του ἄχριασαν, τὸ ἀπενεγνὸν τῶν χαρκτηρῶν τοῦ προσώπου του ἐλύθη, καὶ ὕπνος ἤσυχος τὸν κατέλαβεν. Ἐκεῖ γλυκεῖαι εἰκόνες ἀνέτειλον εἰς τὴν φαντασίαν του. Παρήγορος ὄνειρος τῷ παρέστησε τὴν μητέρα καὶ τὴν ἀδελφὴν του, προσέτι δὲ καὶ τὸν πατέρα του οὐχὶ σύνοφρον καὶ ἐπιπλήττοντα, ἀλλὰ δάκρυα συμπαιθείας ἔχοντα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς. Μετ' ἐκπλήξεως εἶδε καὶ τὴν Ἐλεονόραν λαμπροστόλιστον ὡς νύμφην, φέρουσαν τὸ λευκὸν ἐνδυμὰ της, τὸ λεπτὸν νυμφικὸν κάλυμμα, βαδίζουσαν περιεσταλμένως, καὶ μετ' ἠθους εὐδαίμονος καὶ σεμνῆς ταρχῆς, ἧς ἡ χάρις κῆχανε παρ' αὐτῇ τὴν τοῦ κάλλους καὶ τῆς νεότητος. Οὐδέποτε ἦν ὠραιότερα ἡ Ἐλεονόρα, διότι εἰς τὸ τεθορυβημένον της βλέμμα ἐνέλαμπεν ἡ χαρὰ της. Τῷ ἐφαινετο δὲ ὅτι δὲν τὴν ὠδήγει ἡ εὐπειθεῖα μόνη εἰς τὸν βωμόν, ἀλλ' ἀνεπίστοῦ εὐτυχίας συγκίνησις ἐπεφαίνετο ἐπὶ τοῦ προσώπου της. Ἀλλὰ τίς ἦν ὁ εὐδαίμων, ὁ τοιοῦτους παλμούς εἰς τὴν καρδίαν της διαγείρων; Τοῦτον δὲν ἐδύνατο νὰ ἰδῇ ὁ Σωσθένης, διότι ἀγλὺς ἤγειρετο πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του. Καὶ γνωστὸν μὲν τῷ ἐφαινετο τὸ ἀνάστημά του, τὸ σῶμά του, ἀλλὰ τὸ πρόσωπον μάλιστα ἐπροσπάθει νὰ ἰδῇ καὶ ν' ἀναγνωρίσῃ. Νέα τότε ἀγωνία τὸν κατέλαβεν ἐν τῷ ὕπνῳ του, πυρετὸς ζήλοτυπίας, ἀπειλὸν νὰ ἐπαναφέρῃ τὴν παραροσύνην, ἧτις πρὸ δύο ὥρων τὸν εἶχε περιαγάγει εἰς ἔσχατον κίνδυνον, καὶ ἐν μεγάλῃ ταραχῇ ἤρξατο παρομιλῶν πάλιν.

— Τῷ ὄντι λοιπόν, ἔλεγε, τῷ ὄντι, Ἐλεονόρα, δὲν μ' ἀγαπᾷς πλέον; Ἡ μήτηρ μου, ἡ ἀδελφὴ μου σοὶ εἶπον ὅτι ἤμην ἀνάξιος τῆς ἀγάπης σου. Ἀλλ' ἰδοὺ τώρα σὲ παρακαλοῦσιν ὑπὲρ ἐμοῦ. Ὁ πατήρ μου μὲ συγχωρεῖ. Ἄκουσον, μὴ μὲ φεύγῃς... Μὴ νυμφεύσῃς ἄλλον... Ἀπόδος μοι τὴν ζωὴν... διὰ νὰ σ' ἀγαπῶ... πάντοτε... πάντοτε...

Ταῦτα δὲ λέγων, ἀνέστη ἡρέμα, ἠνέωξε τοὺς ὀφθαλμούς του, ... καὶ τῷ ἐφάνη ὅτι τὸ ὄνειρόν του ἐξακολουθεῖ! Εἰς τὸ πλευρὸν τῆς κλίνης του εἶδεν ἰστάμενον τὸν πατέρα του, ὠχρὸν ἔχοντα τὸ μέτωπον, τεθλιμένον τὸ βλέμμα. Ἡ ὄψις του ἐξέφραζε ταραχὴν βαθεῖαν, πόνον ἐγκάρδιον καὶ σιωπηλὸν ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς του ἀπεικονίζοντο οἱ σπαραγμαῖ τῆς ψυχῆς του, καὶ ἡ φοβερὰ πεποίθησις ὅτι ἂν ἀπέθνησκεν ὁ μονογενὴς υἱὸς του, θὰ συναπέθνησκε καὶ ἡ γυνὴ του, ἐδιπλασίαζε τὸν ἀγῶνά του διότι ἡ δυστυχὴς μήτηρ παρεδίδοτο τότε εἰς θανάσιμον ἀπελπισίαν. Τοὺς ὀλοφουρούς της ἀκούων ὁ Σωσθένης ἐξέτεινε πρὸς αὐτὴν τοὺς βραχίονας, προσεμεδίασε πρὸς τὴν ἀδελφὴν του, καὶ λαμβάνων ἀμφοτέρως, τὰς ἐσφιξεν εἰς τὰς ἀγκάλας του. Ἐπειτα δὲ, καταπεσὼν εἰς τὸ προσκεφάλαιόν του, παρεδόθη εἰς αἰσθήματα βίαια, υπερβαίνοντα τὰς δυνάμεις του. Ἀλλ' ἐντὸς ὀλίγου ἀνεζωογονήθη, καὶ ὁ ἰατρὸς λαβὼν τὸν σφιγμὸν του, ἐνέκραξεν,

— Ἐσώθη!...

Ἀπερίγραπτοι εἰσὶν αἱ ἀλλεπάλληλοι κινήσεις δι' ἃν ἡ ψυχὴ βιαίως διέρχεται, ἀπὸ τῶν βασάνων

τῆς ἀπελπισίας μέχρι τῶν ἐκστάσεων χαρᾶς προσδοκῆτου καὶ αἰφνιδίας, καὶ ἀδυνατοῦμεν νὰ εἰπωμεν ποῖαν ἐντύπωσιν ἡ λέξις αὕτη ἐσώθη ἀπέτελεσεν ἐπὶ τῆς μητρὸς τοῦ Σωσθένης, ὡς καὶ τὴν παράφορον χαρὰν τῆς Βαλερίας καὶ τῆς Ἐλεονόρας. Τὸ αὐστηρὸν πρόσωπον τοῦ Προέδρου περιεχύθη αἰφνης ὑπὸ ποταμοῦ δακρύων. Ὁ δὲ Σωσθένης περὶ ἑαυτὸν περιφέρων τοὺς ὀφθαλμούς του, ἀνεγνώρισε τὸν μικρὸν κοιτῶνα, ὃν κατόκει εἰς τοῦ πατρὸς του, καὶ περίξ τῆς κλίνης του τοὺς γονεῖς καὶ τοὺς συγγενεῖς του, ὑπ' ὧν ἐνόμιζεν ὅτι εἶχεν ἐγκαταλειφθῆ, καὶ εἰσέτι ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν διατελῶν τοῦ ἀνείρουτου, ἐστήριξε τὸ βλέμμα ἐπὶ τῆς Ἐλεονόρας. Βλέπων δ' αὐτὴν φέρουσαν τὴν συνήθη ἐνδυμασίαν της ἀνέκραξεν ὡς ἐν παραφορᾷ

— Τὸ κάλυμμα, τὰ στέφανα τί τὰ ἔκαμες;... Ὁ νυμφίος σου, ... τοῦ γάμου αἱ προπαρκασκευαί, ... τί ἔγειναν;

— Φεῦ! ὁ πυρετὸς, ἡ φρενήτις ἐπληθύνθη, εἶπε, μετ' ἀπελπισίας ἡ Ἐλεονόρα. Ὁ ἀποθάνῃ... Ὁ ἀποθάνω κ' ἐγὼ, ἐπρόσθεσε, καὶ ἔπασεν ὡς λειποψυχούσα εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς Βαλερίας.

— Μ' ἀγαπᾷ πάντοτε! ἀνέκραξεν ὁ Σωσθένης. Δὲν ὄνειρεύομαι! Τὴν χεῖρα τῆς μητρὸς μου κρατῶ καὶ φέρω εἰς τὰ χεῖλῃ μου! Ἡ ἀδελφὴ μου μὲ φιλεῖ, ὁ πατήρ μου μ' ἐναγκαλιζέται!... Ὡ! ποῖα δι' ἐμὲ εὐτυχία!

Ἀλλὰ τότε, τῆς μνήμης κατ' ὀλίγον ἐπανερχομένης μετὰ τῶν αἰσθήσεων, ἀνεπώλησε διὰ μιᾶς τὴν πρὸ τῆς ἀσθενείας φοβερὰν θέσιν του, καὶ ἤρχισε πάλιν διὰ διακεκομμένων λέξεων νὰ ἐκφράσῃ τὴν ἀπελπισίαν του, λέγων ὅτι ἡ τιμὴ του εἶναι ἐκτεθειμένη, ὅτι εἶναι ἀνάξιος τῆς ζωῆς ἣν τῷ ἀποδίδουσιν. Ἀλλ' ἡ Βαλερία, ἐννοοῦσα τὸν λόγον τῆς ταρχῆς του, τῷ ἐνεγείρισε χαρτίον, καὶ τὸν παρεκάλεισε νὰ τὸ ἀνγνώσῃ. Ὄταν δὲ ὁ Σωσθένης εἶδεν ὅτι τοῦτο ἦν ἐξόφλησις τοῦ νέου Λόρδου, δι' ἣν τῷ ὤφειλεν αὐτὸς ποσότητα, καὶ ἦν ἡ Βαλερία ἐπλήρωσε, τότε βαθεῖα μετάνοια τὸν κατέλαβε, συναναμειγμένη μετ' ἀπεράντου ἐγνωμοσύνης, καὶ ἠθέλησε νὰ ὁμολογήσῃ ὅλα τὰ σφάλματά του, διὰ νὰ ζητήσῃ αὐτῶν τὴν συγχώρησιν. Ἀλλ' ὁ πατήρ του τῷ ἐπέβαλε σιωπὴν.

— Σκληρὸν ἦτον, τῷ εἶπε, τὸ μάθημα, καὶ δὲν θέλεις τὸ λησμονῆσαι. Ἐδιδάχθης ὅτι κατὰ τῶν παγίδων τοῦ κόσμου, κατὰ τῶν κκιῶν καὶ τῶν ἐλαττωμάτων, τὸ ἀριστον φυλακτικὸν εἰσὶν αἱ πατρικαὶ συμβουλαί, ὅτε ἐν ἀσθενείαις καὶ συμφοραῖς αἱ μόναι προσφυγαὶ εἰσὶν ἡ μητρικὴ θεραπεία, ἡ ἀδελφικὴ ἀφρασίωσις, ἡ συγγενικὴ ἀγάπη, καὶ εἰμὶ βέβαιος ὅτι τοῦ λοιποῦ δὲν θενὰ εἰπῆς ποτὲ πλέον, ὡς συνήθιζες ἄλλοτε: εἰς κόρακας ἢ οἰκογένεια!

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΚΩΜΟΠΟΛΕΩΣ

ΣΤΕΝΗΜΑΧΟΥ.

Ἐν Στενημάχῳ τῇ 20 Αὐγούστου 1859.

—οοο—

Περισπούδαστέ μοι φίλε.

Εἰς Ἀθήνας.

Ἐνῶ ὑπὸ τὸν γοητευτικὸν οὐρανὸν τῶν Ἀθηνῶν ἀνεπνεόμεν τὴν αὔραν τῆς θείας ἐλευθερίας, καὶ ἀμέριμνοι, ἐπλάττομεν ἐν τῇ φαντασίᾳ μας διάφορα σχέδια μελοῦτης εὐδαιμονίας, σὺ μὲν ὁ πανόληθιος ὠνευρέυστο, χωρὶς βεβασίας ἄδικον, βῆμα βουλευτικὸν ἢ λειτουργικὸν τῆς σεμνῆς θεμιδος, ἢ ὑπηρεσίαν τῶν Μουσῶν καὶ ἄλλα τοιαῦτα· ἐγὼ δὲ, ἐνθουμείσαι πῶς αἰφνης κατελαμβάνομην ὑπὸ πικρᾶς μελαγχολίας, αἰφνης διεκόπτον πᾶσαν συνδιάλεξιν, καὶ εἰς τὰς φιλικὰς σου ἐρωτήσεις περὶ τοῦ τί ἔρω, μίαν σοὶ εἶδιον ἀπόκρισιν, ἔρω πατριδὰ δούλην.

Παρήλθεν ἡ ἐποχὴ ἐκείνη... καὶ πρὸ ἐνὸς ἡδῆ ἔτους, ἀφότου ἀπεχαιρέτησα τὴν ἀθάνατον τῆς Ἀθηνᾶς πόλιν, εἶμαι καταδικασμένος νὰ διαγῶ δούλιον ἡμᾶρ, καὶ νὰ βλέπω τοὺς ἑμογενεῖς μας καταδυναστευομένους καὶ βιοῦντας τὸ δὴ λεγόμενον βίον ἀβίωτον.

Ἰπὸ τοιαύτας δὲ περιστάσεις διατελῶν, πολλάκις καὶ τὴν φύσιν αὐτὴν μέμφομαι διὰ τὴν ἀναισθησίαν της· διότι στέργει ν' ἀνθῇ καὶ νὰ λαμπρύνηται ὅσον φαίδρως ὑπὸ οὐρανὸν δούλων, καὶ ὁ ἥλιός μας φαίνεται μικρὸς καὶ ἀσθενὴς, καὶ ἡ σελήνη ἀχαρὶς, καὶ τὰ πάντα μαῦρα καὶ σκοτεινὰ πρὸς ἐν μόνον εὐχαρίστως ἐνατενίζω, ἀλλὰ καὶ τοῦτο μετὰ θλίψεως, πρὸς τὸ περελθόν, καὶ πάλιν καταδικάζω ἑμαυτὸν διὰ τὴν ἀδυναμίαν μου ταύτην, καὶ ζητῶ συγγνώμην παρὰ τῆς ἀτυχοῦς Πατριδος μου διὰ τὴν ἀπιστίαν καὶ ὀλιγοψυχίαν μου.

Ἀλλ' ἴσως σὺ, φίλτατε, ἐλαμψάνεις ταῦτα ὡς ἐμπνεύσεις βεμβαστικῆς καὶ μελαγχολικῆς οἴστρου. διότι σὺ δὲν ἐννοεῖς, (καὶ εἶθε, μυριάκις εἶθε, ποτὲ νὰ μὴ λάθῃς πείραν τούτου), τί ἐστὶ βίωτος ἐν δουλείᾳ· ἀλλ' οὐδ' ἐγὼ ἐπιθυμῶ νὰ καταλυθῶ τὴν εὐαίσθητον καρδίαν σου, περιγράφων σοὶ τὰ δεινὰ, ἅπερ πάσχουσιν οἱ ἑμογενεῖς μας.

Μόνον θέλω πληρώσει μίαν ἐπιθυμίαν σου, ἣν πολλάκις μοι ἐξέφρασας, τοῦ νὰ σοὶ γράψω τινὰ περὶ τῆς Πατριδος μου.

Ἡ Πατρίς μου λοιπόν, ὡς γνωρίζεις, καλεῖται Στενημάχος (ὁ). Καὶ ἐκ πρώτης μὲν ὄψεως φαίνεται, ὅτι ἡ παραγωγὴ τῆς ὀνομασίας ταύτης εἶναι παρὰ τὸ Στενήμαχον· ἀλλ' ὁ αἰσθητὸς πατριώτης μου Λευκίας ἐτυμολογεῖ αὐτὴν (ἐν τινι ὑποσημειώσει Συγγράμματός του τινος) παρὰ τὸ Ἰστιαιομάχον, (μάχη τῶν Ἰστιαίων), λέγων, ὅτι Ἰστιαεῖς,

ἐκ τῆς ἐν Εὐβοίᾳ Ἰστιαίας εἰς χρόνους ἀρχαιοτάτους ἀπέφυξαν εἰς τὰ μέρη ταῦτα, καὶ ἐπειδὴ μάχη ἐκράτησαν τῶν ἰθαγενῶν, ἐκ τούτου ὠνόμασαν τὸ χωρίον Ἰστιαιομάχον, ἐξ ὅ κατὰ παραφορὰν Στε(ι)νίμαχος. Ἀλλὰ ταῦτα δὲν μαρτυροῦνται ὑπ' οὐδενὸς τῶν ἀρχαίων, καθόσον γινώσκω, οὔτε ὁ Λευκίας ἀναφέρει μαρτυρίαν τινὰ, ἀλλ' οὐδὲ ἐπιτοπίως ἐμαρτυρήθη μέχρι τοῦδε ὑπὸ ἐπιγραφῆς τινος. Περιεργὸν δὲ εἶναι, ὅτι εἰς τὰ στόματα τῶν γεροντοτέρων κατὰ παράδοσιν φέρεται, ὅτι οἱ Στενημαχῶται εἶναι Ἀθηναῖοι, καὶ παράδοξον, ὅτι ὁ Γόλδσμιθ εἰς τὴν Ἐλ. Ἱστορίαν αὐτοῦ ἐν τῷ περὶ Γεωγραφίας τῆς Ἑλλάδος, περὶ Θράκης λαλῶν, λέγει τὰ ἐξῆς. . . . α Πόλις ἀξιόλογος τῆς Μεσογαίας (Θράκης) Οὐσκοῦδαμα [νῦν Στατιμάκα (*)]. Περὶ ταύτης δὲ τῆς πόλεως Οὐσκοῦδαμα δύναται νὰ εἰς παραπέμψω, ἐάν ἔχητε περιεργείαν τινὰ εἰς τοὺς ἐξῆς συγγραφεῖς, οἵτινες εἶναι, καθόσον γινώσκω, οἱ μόναι ἀναφέροντες περὶ αὐτῆς. Εὐτροπ. VI. c. X. καὶ τὰ Σχόλ. τοῦ Tsesuche σελ. 335. — Πτολμ. 3. 41. — Sext. Rug. o. 9. — Ammian Marcel. 14. 41. et 27. 4. — Jornandes de regn. success. l. 4 d. m, 684.) Σημειωτέον δὲ, ὅτι οἱ Βυζαντινοὶ συγγραφεῖς τὴν ὀνομάζουσι Στε(ι)νίμαχον.

Τοσαῦτα μὲν περὶ τῆς ὀνομασίας.

Κεῖται δὲ ὁ Στενημάχος εἰς τὰς πρὸς Βορ. ὑπερβείας τῆς Ροδόπης μεταξὺ δύο βραχιόνων αὐτῆς, ἀποτελούντων μικρὰν κοιλάδα, μεσημβρινῶς τῆς Φιλίππουπόλεως, ἀφ' ἧς ἀπέχει τρεῖς περίπου ὥρας. Ἡ τοποθεσία δ' αὐτοῦ εἶναι μαγευτικὴ. Ποταμὸς εὐμεγέθης, ἔχων τὰς πηγὰς του εἰς τὰς φάραγγας τῆς Ροδόπης διαρρέει αὐτὸν ἀπὸ Ν. πρὸς Β, χωριζόμενος διὰ διωρύγων εἰς πολλὰ βύακια, κινουντα μύλους καὶ ἐλαστοτριβεῖα (ἢ μάλλον σισαμοτριβεῖα καὶ καρυστριβεῖα) καὶ τὰς καλλομένας τυπάδισσας (ἱματιοτυπεῖα ἢ ἐριοτυπεῖα) καὶ πρὸς Μ. μὲν καὶ Δ. ὑψοῦνται οἱ βραχίονες τῆς Ροδόπης, κατὰ τὸ πλεῖστον ὄντες κατάφυτοι ὑπὸ ἀμπελῶν καὶ διαφόρων δένδρων, πρὸς Β. δὲ ἐκτυλίσσεται ἀπέραντος πεδιάς ὀμαλωτάτη, ἐκτεινομένη μέχρι τῶν προπόδων τοῦ Αἴμου, ὅστις ὑπερβάνως ὑψοῖ τὰς χιονοσκεπεῖς κορυφὰς του μέχρι τῶν νεφῶν, τὰ ὁποῖα ὑποβαστάζει· ἡ ἀπέραντος δ' αὐτῆς πεδιάς, ἧτις ἀρχομένη ἀπὸ τοὺς πρόποδας τοῦ Ὄρθλου πρὸς Δ. καταλήγει εἰς τὰς ἀκτὰς τοῦ Εὐξείνου, τοῦ Ἑλλησπόντου καὶ τοῦ Αἰγείου, διαδρέχεται καθ' ὅλον αὐτῆς τὸ μήκος ὑπὸ τοῦ Ἐβρου, εἰς ὃν χύνονται πλεῖστοι ἄλλοι ποταμοὶ καὶ βύακες καὶ χεῖμαρροι ἐκ τῆς Ροδόπης καὶ τοῦ Αἴμου πηγάζοντες ὡς καὶ ὁ ἡμέτερος, συμβάλλον μετὰ τοῦ Ἐβρου δύο περίπου ὥρας πρὸς Ἄν. τῆς Φιλίππουπόλεως. Πρόσιδιάζει δὲ εἰς τὸν Στενημάχον καὶ μικρὸς τις ζωτικώτατος ἀνεμος ἐσπερινὸς καλούμενος ὑπὸ τῶν κατοίκων. Ἡ θαυμαζομένη Κρηνησιὰ ἤθελε φανῆθεραπαινὶς ταπεινὴ ἀπέναντι τῶν σπανίων θεληγ-

(*) Γράφει Στανίμακα, κατὰ βερβαρικὴν φωνήν.

τρων και καλλόνων τῆς τοποθεσίας τοῦ Στενημάχου. Ἀλλὰ κρίμα, ὅτι στενάζει ὑπὸ τὴν δουλείαν!

Ὁ Στενημάχος εἶναι πόλις ἀρχαιοτάτη, ὡς εἰκάζεται ἐκ πολλῶν τεκμηρίων καὶ ἐκ πολλῶν κειμηλίων τῆς ἀρχαίας τέχνης καὶ ἐπιγραφῶν, ὧν τινες μὲν ἐδημοσιεύθησαν ὑπὸ τοῦ Κ. Γ. Τσουκαλά ἐν τῇ ἱστοριογεωγραφικῇ τῆς Φιλιππουπόλεως περιγραφῇ αὐτοῦ, τινὲς δὲ ἐστάλησαν πρὸς τὴν ἐν Ἀθῆναις Ἐλ. Ἀρχ. Ἐταιρίαν. Καὶ τῆς Βυζαντινῆς δ' ἐποχῆς σώζονται πολλὰ λείψανα, οἷον πρὸς Ν. ἡμισίαν περίπου ὦραν ἀπὸ τῆς πόλεως ἐρείπια ναοῦ καὶ φρουρίου, ἀναγεθῆντος ἐπὶ τοῦ Αὐτοκρ. Ἀλεξίου, ἃν δὲν μ' ἀπατᾷ ἡ μνήμη (διότι ἐνταῦθα ἀπὸ μνήμης μόνον δύναται τις νὰ γράφῃ διὰ τὴν ἀπόλυτον ἔλλειψιν βιβλίων), καλοῦνται δὲ τὰ ἐρείπια ταῦτα Καλῆς, ἐπίσης καὶ πολλὰ παρεκκλήσια εἶναι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης.

Πρὸ ἑκατὸν περίπου ἐτῶν ἤκμαζε τὰ μάλιστα ὁ Στενημάχος κατὰ τὴν ἐμπορίαν καὶ τὴν εὐπορίαν, ὡς λέγει ἡ παράδοσις, καὶ τόσον, ὥστε πολλὰ τῶν οἰκιῶν αὐτοῦ ἦσαν χρυσῶ πεποικιλμένοι, οἱ δὲ Στενημαχῆται ἐνεδύοντο χρυσᾶ, ἀρεσκόμενοι εἰς τὴν ἑλ. ἐνδυμασίαν. Ἀλλ' οἱ Τούρκοι ἐφθόνου τοὺς Στενημαχιώτας, οἵτινες πάντοτε φημίζονται καὶ ὡς κατὰ παλληκάρια. Ὄθεν ἐκαίροφυλάκτου διὰ νὰ λεηλατήσωσιν αὐτούς. Πρῶτον λοιπὸν Σιγάπης τις καλούμενος περὶ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ἐπιδραμὼν τὸν Στενημάχον, κατέκαυσεν αὐτὸν ὅλον, μετὰ 15 δὲ περίπου ἔτη ἄλλος Τούρκοκληροκτῆς, ὁ Ἰμὴν-Ἀγάς ἐλεηλάτησε καὶ διήρπασεν αὐτὸν, καὶ κατὰ τὰς δύο δὲ ταύτας περιστάσεις οἱ Στενημαχιώται ἔδειξαν ἡρωϊκὴν καὶ ἀξίαν τῆς φήμης τῶν ἀνδρείων καὶ καρτερίων.

Καὶ μὲν ὅλας ταύτας τὰς καταδρομὰς πάλιν συνωρίσθη καὶ ἐντὸς ὀλίγου διὰ τῆς φιλοπονίας τῶν πολιτῶν ἀνέλαθεν, ὧν ἦδη μία τῶν μεγαλειτέρων καὶ ἐπισημοτέρων Κωμοπόλεων τῆς ἐπαρχίας Φιλιππουπόλεως καὶ ὅλης τῆς Θράκης.

Ὁ Στενημάχος διὰ τοῦ εἰρημένου ποταμοῦ χωρίζεται εἰς δύο μεγάλας συνοικίας, ὧν ἡ μὲν δυτικωτέρα καλεῖται ἰδίως Στενημάχος, ἡ δὲ πρὸς Ἄν. Ἀμπέλιος, κάτωθεν δὲ τούτου πρὸς Β. ὑπάρχει καὶ τρίτη συνοικία Τσιπροχωρὶ καλουμένη. Ἄπαντες οἱ κάτοικοι τοῦ Στενημάχου περὶ τὰς 10 χιλ. ὄντες, εἶναι, ἐξαιρουμένων ὀλίγων Τούρκων εἰς τὸ Τσιπροχωρὶ κατοικούντων, Ἕλληνας, λαλοῦντες τὴν ἑλ. γλῶσσαν, ὅπως αὕτη λαλεῖται εἰς τὴν Πελοπόννησον καὶ κατὰ τὴν Ἀ. Ἑλλάδα, καθαρεύουσαν καὶ ἀπῆλλαγμένην βαρβαρισμῶν.

Τόσον δὲ γνήσιος καὶ πρόδηλος εἶναι ὁ Ἕλληνισμὸς τοῦ Στενημάχου, ὥστε καὶ αὐτοὶ οἱ νεωτεριστὰι τῶν Βουλγάρων, οἵτινες τόσον τολμηροὶ ἐδείχθησαν περὶ τὰ νέα δόγματα των, οὐδὲν ἐκαινοτόμησαν περὶ αὐτοῦ, ἀλλ' ἐπιτρέπουσιν αὐτῷ νὰ Ἑλληνίζῃ, ἃν καὶ δὲν παύωσι προσπαθοῦντες νὰ εἰσαγάγωσι καὶ εἰς αὐτὸν τὴν ἐπιρροὴν των. . . (ἄλλου παπᾶ εὐαγγέλιον πάλιν τούτου· διότι φαίνεται ὀλίγα ἐράνησαν εἰς τινὰς τὰ ὑπάρχοντα δεινὰ

μας. . . καὶ ἔπρεπε νὰ χωρισθῶμεν χριστιανοὶ ἀπὸ χριστιανῶν!)

Ὁ κυριώτερος πόρος τῶν Στενημαχιωτῶν συνίσταται εἰς τὴν καλλιέργειαν τῶν ἀμπέλων καὶ τὴν μεταξοτροφίαν, ἥτις ὅσημέραι τελειοποιεῖται, μετέρχονται δὲ καὶ πολλὰς ἄλλας ἐπιχειρήσεις.

Εἰς τὸν Στενημάχον ὑπάρχουσιν ἑπτὰ ἐκκλησιαί, καὶ τῶρα ἀνεγείρεται καὶ ἄλλη.

Ἐκπαλαὶ οἱ Στενημαχιώται ὡς γνήσιοι Ἕλληνας περιθάλλουσι τὴν προγονικὴν παιδείαν. Πρὸ 15 δὲ περίπου ἐτῶν καθίδρυσαν καὶ δύο ἀλληλοδιδασκασχολεῖα, ἐν εἰς τὸν ἰδίως Στενημάχον, καὶ ἕτερον εἰς τὸν ἀμπέλιον. Ἀλλ', ὅτε μετ' ὀλίγον ἐσκέφθησαν καὶ περὶ συστάσεως ἑλ. σχολείου, αἱ δύο κοινότητες ἐπράξαν τὸ μέγα σφάλμα τοῦ νὰ συστήσωσιν ἑκατέρω ἰδίον ἑλ. σχολεῖον, ὥστε ὑπάρχουσι δύο τοιαῦτα ἀνευ ἀνάγκης τινός, μάλιστα μετὰ μεγίστης ἐλάτθης τῆς Κωμοπόλεως καὶ τῆς σπουδαζούσης Νεολαίας· διότι τὰ δύο ταῦτα σχολεῖα διὰ τὴν σμικρότητα τῶν πόρων των εἶναι ἀτελέστατα, ἔχοντα ἀνά ἓνα καὶ μόνον διδάσκαλον. Πιστεύομεν δὲ, ὅτι οἱ φιλότιμοι καὶ ἀξίεπαινοὶ διὰ τὸν πρὸς τὰ κατὰ ζῆλόν των Στενημαχιώται θέλουσιν ἐννοήσει τὸ ἀληθές αὐτῶν συμφέρον καὶ σπεύσει νὰ ἐνώσωσι τὰ δύο ἑλ. Σχολεῖα εἰς ἓν κεντρικόν, ὅπερ ὑπόσχεται πλεῖστα κατὰ καὶ εἰς τὴν Κωμοπόλιν καὶ εἰς τὰς περίξ κώμας καὶ τὰ χωρία.

Αἱ δὲ κατὰ τὸ βραχὺ τοῦτο διάστημα θαυμάσιοι πρόοδοι, τὰς ὁποίας ἀνέδειξαν τὰ Σχολεῖα ταῦτα μ' ὅλας τὰς ἐλλείψεις των, ἀπέδειξαν τρανώτατα τὴν εὐφυίαν, φιλομάθειαν καὶ τὴν ὑπὲρ τῆς προγονικῆς παιδείας προθυμίαν τῆς Στενημαχιωτικῆς Νεολαίας.

Ἀλλὰ ἐννοοῦντες οἱ φιλόκαλοι Στενημαχιώται, ὅτι ἡ ἐκπαίδευσις τοῦ γυναικείου φύλου τὰ μάλιστα συντελεῖ εἰς τὴν πρόοδον καὶ εὐμερίαν τῆς κοινότητος, ἐφρόντισαν πρὸ πενταετίας ἐκ τοῦ ὑστερήματος αὐτῶν καταβάλλοντες τὸν ὄβολόν των νὰ συστήσωσι Παρθενωγωγεῖον, ὅπερ εὐδοκίμως πρὸ ἐνὸς ἔτους διευθύνει ἡ ἐξ Ἀθηνῶν εὐπαιδευτος Κ. Ἀγγελικὴ Ἰακίνθου.

Συγκινεῖται τῷ ὄντι καὶ κατανύγεται ἡ καρδίαν παντός Ἕλληνο, βλέποντος τὴν φιλοτιμίαν καὶ προθυμίαν τῶν δυστυχῶν ὁμογενῶν μας πρὸς ἀνάκλησιν τῆς πατρῴας παιδείας τε καὶ εὐκλείας. Πόσον δὲ αἱ τοιαῦται κοινότητες, οἷα ὁ Στενημάχος, εἶναι ἀξίαι νὰ ἐφευκτώσιν τὴν προσοχὴν καὶ γενναίαν συνδρομὴν τῶν βαθυπλούτων ὁμογενῶν μας!

Δίκαιον δ' εἶναι ἐνταῦθα χάριν εὐγνωμοσύνης ν' ἀναφέρω, ὅτι εἰς τὴν καθίδρυσιν τοῦ ἑλ. Σχολείου τὰ μέγιστα συνετέλεσεν ὁ ἐν Κισνοβίῳ πατριώτης ἡμῶν Κ. Ἀπόστολος Δ. Μεζεβίρης, ἐπίσης καὶ ὁ ἐν Πετροπόλει πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἀποβιώσας Ἀντώνιος Κομιζόπουλος, γνωστός εἰς τὸ Πανελλήνιον, ὁ δὲ φιλόπατρις Κ. Ἀθανάσιος Φιλιππίδης προσήνεγκεν εἰς τὴν βιβλιοθήκην τοῦ Σχολείου ἀξιόλογον σειρὰν τῶν ἑλ. ποιητῶν καὶ πεζογράφων τῆς στερεοτύπου ἐκδόσεως τῆς Λειψίας.

Ἐπεθύμουν νὰ σοὶ γράψω τινὰ καὶ περὶ τῆς γλώσσης τῶν Στενημαχιωτῶν, περὶ ἔθιμων, παραδόσεων, μύθων κλπ. ἀλλὰ μοὶ λείπει ὁ καιρὸς ἐπὶ τοῦ παρόντος.

Εὐτύχει.

ὁ σὸς

ΒΑΣΙΛΙΟΣ Γ. ΣΚΑΡΑΒΑΝΗΣ

ΑΛΦΩΝΕΣΟΣ ΛΑΜΑΡΤΙΝΟΣ.

Ὁ Λαμαρτίνος ἐγεννήθη τὴν 9 Ὀκτωβρίου 1790 εἰς Μιλῶν. Ὁ πατὴρ του εὐρεθείς ἐν τῷ μέσῳ τῶν ταραχῶν τῆς θλιβερωτάτης ἐκείνης ἐποχῆς τῆς Γαλλίας, καὶ πληγωθεὶς μάλιστα ὑπερασπισζόμενος τὸν βασιλέα εἰς Κερμαικὸν, ἔτρεπεν ἀπὸνδον μίσος κατὰ τῆς Γαλλικῆς μεταπολιτείας καὶ κατὰ τῆς ὀχλοκρατίας, καὶ ἦν οἱ πεπαιδευμένοι ἐξηρτῶντο ἀπὸ τῶν ἀμαθῶν οἱ δὲ ἀγαθοὶ ἀπὸ τῶν κακούργων. Ὁ δὲ νέος Λαμαρτίνος ἔλαβε τὰς ἐντυπώσεις τοῦ πατρὸς του, καὶ κατ' ἀρχὰς εἶχε φρονήματα ἀριστοκρατικά.

Τὰ πρῶτα ἔτη αὐτοῦ διήλθεν ἐν τῷ μέσῳ τῆς μητρὸς καὶ τῶν ἀδελφῶν του, ἕως οὐ εἰσῆλθεν εἰς τὸ Γυμνάσιον, ὅπου ἐτελείωσε τὰ μαθήματα αὐτοῦ κατὰ τὸ 1809. Ὄλίγα σημεῖα ποιήσεως ἐφαίνοντο ἐναυτῷ μέχρι τῆς ἐποχῆς ταύτης, καὶ μόνον ὅτε ἤλθεν εἰς Παρίσιον, μετὰ τὸν εἰς Ἰταλίαν πλοῦν του, ἔγραψε δοκίμιόν τι τραγωδίας Σαοῦλ καλουμένης.

Ἐνεκα τῆς πασχούσης υγείας του ἐπορεύθη καὶ δεύτερον εἰς Ἰταλίαν καὶ τότε ἐσχηματίσθη ὁ ποιητῆς· ὁ ὠραῖος οὐρανὸς τῆς Ἰταλίας τὸν ἐνέπνευσεν. Εἶδεν ὁ Λαμαρτίνος μετὰ θλίψεως πίπτοντα τὸν ἀστὸν τῆς Γαλλίας, καὶ τότε ἐγένεν ἐπὶ βραχὺ σωματοφύλαξ· ὀλίγον δ' ἐπειτα συνέγραψε βιβλίον ἐλευθέρων ἰδεῶν, ὅπερ ὅμως δὲν εὗρεν ἐκδότην.

— Τί! σὺ μὲν εἶπες ὅτι εἶναι ἀριστοκράτης, ἀκούω ἀνακράζοντα τὸν ἀναγνώστην, καὶ αἴφνης μετεβλήθη εἰς δημοκράτην;

Περίμενε ὀλίγον ἀκόμη, ἀναγνώστα, καὶ τότε θὰ γνωρίσεις πόσῃ πίστιν πρέπει νὰ διδῇ τις εἰς ποιητὰς πολιτικούς. Οὐχὶ μετὰ πολὺ ἠράσθη θερμῶς νεανίδος τινος· ἠράσθη αὐτῆς μὲ ὄλην ἐκείνην τὴν νεανικὴν φλόγα ἥτις ὅτε μὲν ταχέως ἐξαλείφεται, ὅτε δ' ἀργά· τὸ δεύτερον τοῦτο συνέβη εἰς τὸν Λαμαρτίνον. Τοῦτον δὲ τὸν ἔρωτα ψάλλει εἰς τὰς ποιήσεις του, ἐν αἷς ἡ νεῆπις φέρει τὸ ὄνομα τῆς Ἑλβίρας.

Αἱ ποιητικαὶ του μελέται ἐτυπώθησαν ὑπ' ἀνθρώπου νοήμονος, ὅστις ἐνόμισεν ὅτι ὁ ποιητῆς μας βεβαίως ἐπὶ τὸ κρεῖττον κατὰ τὸ μέλλον ἐμελλε νὰ βαδίσῃ. Καὶ οὕτως ἐνόμιζεν ἅπανα ἡ Γαλλία· δυστυχῶς καὶ ἡ Γαλλία ἠπατήθη καὶ ὁ τυπογράφος. Τὸ ποίημα ἐντούτοις ἐκείνο, ἅμα τυπωθὲν, μεγίστην προὔξενησεν ἐντύπωσιν εἰς τὴν Γαλλίαν· διότι κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐν μόνον ὠραῖον ὑπῆρχε σύγγραμμα τὸ πνεῦμα τοῦ Χριστιανισμοῦ,

ἡ δὲ ποίησις δὲν εἶχεν ἀρχίσει ν' ἀναγεννᾶται εἰσέτι. Αἱ ποιητικαὶ μελέται, τὸ ἀριστούργημα τοῦτο τοῦ Λαμαρτίνου, ἐνοῦν τὴν φαντασίαν μετὰ τῆς πραγματικότητος, τὴν κομψότητα μετὰ τῆς ὑπερβολῆς, τὴν χάριν μετὰ τοῦ ὕλισμοῦ, τιμᾶται δικαίως. Μετ' ὀλίγον ὁ Λαμαρτίνος ἐλησημόνησε πρὸς στιγμὴν τὴν ποίησιν, διορισθεὶς ἀκόλουθος εἰς τὴν ἐν Φλωρεντίᾳ πρεσβείαν. Ἡ εὐτυχία ἤρχισεν ἤδη, ὑπόληψιν ἀπέκτησεν, ἐκληρονόμησε περιουσίαν μεγίστην ἐνὸς θεοῦ του, καὶ ἐνυμφεῖθη ὠραιοτάτην Ἀγγλίδα καὶ πλουσιοπάτην. Πλὴν δὲν ἐγνώριζε νὰ διατηρήσῃ τὴν εὐτυχίαν! Ἡ στιγμιαία αὕτη εὐτυχία, τὰ πλοῦτη εἰς τὰ ὁποῖα ἐνετῶσα, δὲν ἐχρησίμευσεν εἰς οὐδὲν ἄλλο, εἰμὴ εἰς τὸ νὰ καθιστῶσι πικροτέραν τὴν ἀνάμνησιν τοῦ παρελθόντος εἰς τὰς βραδυτέρον ἐπελθούσας ἡμέρας τῆς δυστυχίας.

Ἐπέστρεψε δὲ εἰς Παρίσιον κατὰ τὸ 1829, ἐνθα ἐξέδωκε τὰς ἁρμονίας του· τὸ ποίημα ἦν ὠραιοτάτον καὶ ὑψηλότατον, αἱ εἰκόνες αὐτοῦ λαμπραὶ καὶ παθητικαί, ἡ γλῶσσα δυντὼς ἁρμονικὴ· ἀλλὰ φεῖ! ἦτο τὸ τελευταῖον τοιοῦτον ἔργον του. Πόρτα γίνεται μέλος τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας. Κατὰ δὲ τὰς παραμονὰς τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1830 διορίζεται πρέσβυς ἐν Ἑλλάδι· ἅμα ὅμως μαθὼν τὴν πτώσιν τῶν Βουρβόνων ἐσπευσε νὰ δώσῃ τὴν παραιτήσιν του.

Κατὰ τὸ 1831 ἐπεσκέφθη τὴν Σερβίαν, Ἑλλάδα, μικρὰν Ἀσίαν, Συρίαν, Ἰουδαίαν καὶ Αἴγυπτον. Κατὰ τὸ διάστημα δὲ τοῦτο τῆς ὁδοπορίας του ἀπόλεσε τὴν μόνην θυγατέρα του, τὴν Ἰουλίαν, ἣν ὑπερηγάπα. Ἐπιστρέψας εἰς τὴν Γαλλίαν ἐξέδωκε τὰς σημειώσεις του, βιβλίον ἀτήμαντον καὶ οὐδόλως ἄξιον τῆς φήμης του, διὸ καὶ οὐδόλως ἤρρεσεν εἰς τὸ κοινόν. Ὑψος ἀκατέργαστον, κρίσεις ἀντιφασκουσαι, ἰδοὺ τὰ ἐλαττώματα τούτου τοῦ βιβλίου.

Ὁ Λαμαρτίνος ἐπὶ τοῦ βήματος τοῦ νομοθετικοῦ σώματος ἐδείχθη πομπώδης, γενναῖος καὶ ζωγραφίζων μᾶλλον ἢ κρίνων. Δυστυχῶς ὅμως καὶ ἐνταῦθα πολλάκις ἀντέφρασκε πρὸς ἐαυτὸν, καὶ θέλων νὰ ὑπερασπίσῃται ἀπάσας τὰς φαρτίαις, παριστῶν ὠραίαν τὴν τε δημοκρατίαν καὶ τὴν ἀριστοκρατίαν, ἐπολέμει πολλάκις ἐαυτὸν. Ἐρωτηθεὶς ποτε εἰς ποῖαν μερίδα ἀνήκει, ἀπεκρίθη διὰ τῶν τυπικῶν ἐκείνων φράσεων, τὰς ὁποίας λέγουσι πάντοτε, οἱ εἰς μόνον τὸ συμφέρον αὐτῶν προσέχοντες.

— Ὅ,τι πράττω τὸ πράττω διὰ τὸ συμφέρον τῆς πατρίδος, εἰς οὐδεμίαν ὁμως φαρτίαν ἀνήκω.

Ὁ ποιητῆς, ὁ ἀληθὴς ποιητῆς ἀπωλέσθη, ἔπαυσεν ἡ ποικιλία καὶ ὠραιότης τῶν ἐκφράσεων, ἔπαυσε τὸ κατὰ τὰ πρῶτα αὐτοῦ ποιήματα λαμπρὸν καὶ ζωηρὸν ὕφος, ἐπικλήψις δὲ ἀτυχῆς τῶν αὐτῶν ἰδεῶν καὶ ὕφος βεβιασμένον, ἰδοὺ τὰ χαρακτηριστικὰ τῶν μετέπειτα συγγραμμάτων αὐτοῦ. Κλαύσατε, Μοῦσαι, τὸν ποιητικὸν θάνατον ἀνθρώπου ὅστις μόλις ἀρχίσας κατέπληξε τὸν κόσμον διὰ τῶν ὠραίων αὐτοῦ ἰδεῶν, καὶ ὅστις προβαίνων ἀπόλεσε τὴν ἀποκτηθεῖσαν φήμην.

Και εξέδωκε μὲν μετὰ ταῦτα ἐτι τὴν πρῶτον ἐνός Ἀγγέλου καὶ τὸν Ἰοκελίον, πονήματα σώζοντα μικρά τινα λειψάνα τῆς ἀρχαίας γλαφυρότητας τῶν πρώτων αὐτοῦ πονημάτων. Ἀλλ' ἐρχόμεθα νῦν εἰς ἕτερον στάδιον τοῦ Λαμαρτίνου, τὸ ιστορικόν.

Ἄν ἐπιθυμῆτε νὰ μάθητε πῶς ἐγένετο ὁ Λαμαρτίνος ιστορικὸς, τὸ πρῶτον εἶναι εὐκόλον. Εἰς τὴν βουλὴν εἶχεν ἀντιπάλους γλαφυροῦς, ἔχοντας κρίσιν καὶ πείραν τοῦ κόσμου, γνωρίζοντας ἀκριβῶς τὴν ἱστορίαν, ἧς ἡ γνώσις χρησιμεύει πολὺ ὅταν πρόκηται νὰ ἐκφέρωμεν γνώμην περὶ τῶν παρόντων· οὗτοι λοιπὸν διὰ τῆς ἱστορίας εὗρισκον ἐπιχειρήματα τὰ ὁποῖα οὐδ' ὅπως ἠδύνατο νὰ εὑρωσι διὰ τῆς φαντασίας καὶ τῆς ποιήσεως. Καὶ ἰδοὺ λοιπὸν ὁ Λαμαρτίνος ἠναγκασμένος νὰ μελετήσῃ τὴν ἱστορίαν.

Ἀλλ' ἡ γνώσις ἀπλῶς τῶν ἱστορικῶν γεγονότων δὲν ἀρκεῖ διὰ νὰ εἴπῃ τις ὅτι γνωρίζει τὴν ἱστορίαν· διότι καὶ αὐτὰ τὰ ἱστορικὰ γεγονότα τὰ παριστάνουσι πολλὰκις πλείστοι συγγραφεῖς ἀσχετῶς, μὲ ὁποῖα ἐπιθυμοῦσι χρώματα, ἄλλοι, ὡς δημοκράται, ἐπαινοῦντες τὴν δημοκρατίαν, ἄλλοι ὡς ἀριστοκράται τὴν ἀριστοκρατίαν, οἱ μὲν τοῦτο τὸ ἔθνος οἱ δὲ ἄλλο, οἱ μὲν κατηγοροῦντες τοὺς Λουθηρανούς, διότι εἶναι Καλβίνοι, οἱ δὲ τάνάπαλιν πόσον λοιπὸν εὐκολώτερον δύναται τις ν' ἀπατηθῆ ὅταν πρόκηται περὶ ἱστορικῶν κρίσεων τῶν αἰτιῶν τῶν γεγονότων;

Καὶ ἴσως ἂν ἐπρόκειτο νὰ λάβῃ ἐξ αὐτῆς μόνον ὠφέλειαν, δὲν ἦτο ἀνάγκη νὰ ἐμβαθύνῃ τόσον εἰς αὐτήν· προκειμένου ὁμοῦς περὶ συγγραφῆς ἔπρεπε νὰ καταβάλλῃ πλείστον κόπον, ἵνα διαχωρήσῃ πρῶτον τὰ ἀληθῆ ἀπὸ τῶν ψευδῶν καὶ ἔπειτα ἵνα ἐξαγάγῃ συμπεράσματα· διότι οἱ μὲν ιστορικοὶ οἱ διηγούμενοι ἀπλῶς τὰ ἱστορικὰ γεγονότα, ὅταν δὲν ἦναι ἀπαθεῖς, ὅπερ συχνότατα συμβαίνει, εἰς ἄλλα μὲν τῶν γεγονότων ῥίπτουσι τὸ ὕδωρ τῆς λήθης, ἄλλα δὲ μεταπλάττουσι, καὶ ὀλίγιστα διατηροῦσι ὡς ἔχουσιν, οἱ δὲ κριτικοὶ εἰσὶν ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον ἀληθέστεροι.

Ὁ Λαμαρτίνος, ὅστις δὲν ἠγάπα τὰς χρονοτριβὰς, ἐνόησας ὅτι χρειάζεται κόπος πολὺς, συνέστησε νέαν σχολὴν ἱστορίας (εἰάν δὲν προσβάλωμεν τὸ ὄνομα τοῦτο, ἀπονέμοντες αὐτὸ εἰς τὰς μυθιστορίας).

Ἰδοὺ λοιπὸν ὁ Λαμαρτίνος ιστορικὸς, ιστορικὸς περίεργος, τοῦ ὁποῖου τὰ συγγράμματα ἀπέχετε, φίλτατε ἀναγνώστα, ν' ἀναγινώσκητε, ἀπέχετε νὰ τὰ πιστεύητε. Γεγονότα πολλὰκις φαντασιώδη κατέχουσι σελίδας ὀλοκλήρους. Ἀρχεται ἄλλως καὶ ἄλλως τελειώνει τὸν αὐτὸν ἄνθρωπον, τὸν αὐτὸν ἦρωα νῦν μὲν κατηγορεῖ, νῦν δ' ἐπαινεῖ, ὅτε μὲν γράφει ὡς δημοκρατικὸς ὅτε δὲ ὡς ἀριστοκρατικὸς. Ἐν γένει δ' ἅπαντα τὰ ἱστορικὰ συγγράμματα τοῦ Λαμαρτίνου ὀλίγον διαφέρουσι τῶν μυθιστοριῶν τοῦ Λουμᾶ, τῶν ἐχουσῶν βᾶσιν ἱστορικῆν. Προσηλοὶ τὴν προσοχὴν τοῦ ἀναγνώστου εἰς γεγονότα ἀσήμαντα ἢ ἂν ἐπισύρῃ αὐτὴν εἰς τὰ σπουδαιότερα οὐδέ-

ποτε τὴν ἱκανοποιῇ. Διὸ τὰ ἔργα ταῦτα οὐδεμίαν ἔχουσιν ἀξίαν, οὔτε ὡς ποιήσεις καθαρὰ, οὔτε ὡς ἱστορία.

Καὶ ἕτερα δίκαια κατηγορία προσάπτεται εἰς τὸν πολιτικὸν Λαμαρτίνον, ἡ μεταβολὴ αὐτοῦ εἰς δημοκράτην. Εἰς ὅποιονδήποτε μερίδα καὶ ἂν ἀνήκῃ τις, ὅποιονδήποτε φρονήματος καὶ ἂν ἦναι, ποτὲ δὲν δύναται νὰ κατηγορηθῆ, καὶ ἐσφραμμένη ἂν εἶναι ἡ ἰδέα του, τόσον, ὅσον κατηγορεῖται ἐκείνος ὅστις ἐκ τῆς μιᾶς μεταβαίνει εἰς τὴν ἄλλην μερίδα. Ποῖα πίστις δύναται νὰ δοθῆ εἰς τοιοῦτον ἄνθρωπον; Δὲν εἶναι ὑποπτος μήπως ἐκ ταύτης μεταβῆ πάλιν εἰς τὴν πρώτην;

Ἡ ἀστασία καὶ ἡ σπατάλη εἰσὶ τὰ κύρια αἰτία τῆς προδοσίας· δυστυχῶς καὶ τὰ δύο ὑπάρχουσιν εἰς τὸν Λαμαρτίνον. Ἐν τούτοις ἐν τῇ δημοκρατικῇ αὐτοῦ πορείᾳ ἐπραξέ πράξιν ἀξιοπαίαν, ἐμποδίσας τὴν ὀλιγαρχίαν νὰ παρεκτραπῆ εἰς βῆμα τρομερὸν, βῆμα ἀνόσιον, βῆμα ὅμοιον τοῦ κατὰ τὸ 1793. Ἡ δὲ πράξις αὕτη ἤθελε τὸν τιμῆσιν πολὺ περισσώτερον, ἂν τὸν κίνδυνον τὸν ὁποῖον οὗτος ἐσβέσεν, αὐτὸς οὗτος δὲν τὸν ἀνῆπτεν. Τί λέγετε; νὰ πιστεύσωμεν ὅτι ἄνθρωπος ὅστις πρότερον δὲν ἀνήκεν εἰς οὐδεμίαν φατρίαν, κατὰ τὸ λέγειν του, ἀνήκεν εἰς ἀπάσας; εἶναι δυσάρεστον νὰ προσάψῃ τις τοιοῦτον ῥῆπον εἰς τὸν βίον τὸν πολιτικὸν τοῦ Λαμαρτίνου, εἶναι ὁμοῦς ἀληθές.

Ἀλλ' ἂς παρατρέξωμεν τὸ πολιτικὸν στάδιον τοῦ ἀνδρός τούτου, ἂς ρίψωμεν ἐπ' αὐτοῦ τὸν πέπλον τῆς λήθης, διὰ νὰ μὴ εὐοισκώμεθα αἰωνίως ἠναγκασμένοι νὰ ψέγωμεν ἄνδρα, ὅστις ἕνεκα τῆς περὶ τοῦτο πλάνης του παρεμέλησε ἄλλο λαμπρότερον καὶ ἡσυχότερον στάδιον, τὸ τῆς ποιήσεως. Πολλὰκις γράφων τις τὸν βίον ἀνδρός ἐνδόξου, βιάζεται νὰ παρασιωπήσῃ τὰ λάθη, τὰ σφάλματα καὶ τὰς πλάνας αὐτοῦ· ἡμεῖς, ὡς βλέπετε, δὲν τὰ παρασιωπῶμεν, ἀλλὰ δὲν εἰσερχόμεθα εἰς τὰ καθέκαστα. Ἐπανερχόμεθα ἤδη πάλιν εἰς τὸν ποιητὴν καὶ τὸν συγγραφέα. Φεῦ! εἶναι δεινὸν τὸ ἔργον τὸ ὁποῖον ἐπιχειροῦμεν, καὶ λυπηρὸν τὸ καθήκον ἡμῶν, διότι εἰς μὲν τὰς ἀρχὰς ἤμεθ' ἠναγκασμένοι νὰ ἐπαινώμεν, νῦν δὲ νὰ ψέγωμεν. Ὁ Λαμαρτίνος ὁμοιάζει τὰ εὐώδη ἄνθη τῆς πρωῆς τὰ μαραινόμενα μετὰ ταῦτα.

Ὁ *Paganini* οὐ μόνον στερεῖται τῆς χάριτος καὶ λεπτότητος τῶν πρώτων αὐτοῦ ἔργων, οὐ μόνον στέρεται τῶν λαμπρῶν ἐκείνων εἰκόνων τῶν ἀφθόνως διακοσμουσῶν τὰ πρῶτα αὐτοῦ συγγράμματα, ἀλλὰ καὶ μικρά τινα ψήγματα ἀργύρου ἂν ὑπάρχουσιν ἐν αὐτῷ, εἰσὶ μίμησις τῶν ὠραίων αὐτοῦ ἔργων. Ἐγραψε μετὰ τὸν *Paganini* ἐν δράμα καὶ ἐν μυθιστόρημα, τὸ ἐν τοῦ ἄλλου μετριώτερον.

Ἡ ἱστορία τῆς παιδοτροφώσεως, ὡς ἅπαντα αὐτοῦ τὰ ἱστορικὰ συγγράμματα, γέμουσι εἰκόνων ὠραιότατων μὲν, ἀλλ' οὐχὶ ἀκριβῶν. Ἐλλειψίς ἀναλογίας, κρίσεις ἀσταθεῖς περὶ τοῦ αὐτοῦ ἀτόμου, τοιαῦτα τὰ χαρακτηριστικὰ καὶ τούτου τοῦ βιβλίου. Καὶ ὁμοῦς μεγίστην ἐπροξένησε τοῦτο ἐντύπωσιν εἰς ἅπασαν τὴν Γαλλίαν, ὅπου ἀγαπᾷ τὰς πα-

θητικὰς διηγήσεις. Καὶ τῶντι ἂν στερεῖται τὸ σύγγραμμα ἐπιστημονικῆς κρίσεως, θεωρούμενον ὁμοῦς ὡς διηγήσεις εἶναι ὠραῖον, πλήρες συγκινήσεως καὶ πάθους, ψαῖον καὶ αὐτὰς τὰς βαθυτέρας τῆς καρδίας χορδὰς. Ἀλλ' ἐπαναλαμβάνομεν καὶ πάλιν ὁ ιστορικὸς πρέπει νὰ ἦναι ἀκριβής, κριτικὸς, οὐχὶ παθητικὸς καὶ δραματικὸς. Μάρτυς ὁ Θεουδίδης. Ἀπελπισθεὶς νὰ κατορθώσῃ τι ὡς πολιτικὸς, ἰδὼν βαθμυδὸν μακτιουμένης ἀπάσας αὐτοῦ τὰς ἐλπίδας, ὁ Λαμαρτίνος ἀπεσύρθη ἤδη ἐκ τοῦ πολιτικοῦ σταδίου καὶ ἀκαμάτως γράφει.

Ὁ Σουλτάνος Ἀβδούλ Μεζίτ ἐδωρήσατο αὐτῷ κτήμα τι ἐν τῇ μικρᾷ Ἀσίᾳ εἰς τὴν κοιλάδα τῆς ἀρχαίας Λυδίας, ἐπὶ τῆς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ Καίσιρου, τεσσαράκοντα ὠρας μακρὰν τῆς Σμύρνης.

Ὁ Λαμαρτίνος ἐπορεύθη κατὰ τὸν Ἰούλιον τοῦ 1850 ἵνα ἐγκατασταθῆ εἰς τὸ κτήμα τοῦτο, εὐγνωμονῶν πρὸς τὸν Σουλτάνον, ὅστις γνωρίζων ὅτι δωρεὰν οὐδεὶς δύναται νὰ ἐπαινήσῃ τὴν Τουρκίαν ἀπερῆσας νὰ μεταχειρισθῆ τὸ μέσον τοῦτο.

Πρὶν περαιώσωμεν τὸν βίον τοῦ ἀνδρός τούτου, ὅστις κατ' ἀρχὰς λαμπρὸς διατελέσας ἤδη βραχνίζετο ὑπὸ τῆς πενίας, ἂς ἀναφέρωμεν τινὰ περὶ τοῦ κατ' ἰδίαν βίου αὐτοῦ, ἵνα δώσωμεν νύξιν περὶ τῆς μεταβολῆς ἧτις συνέβη εἰς τὰ συγγράμματά του.

Ὁ Λαμαρτίνος πλούσιος ὢν ἐνουμφεῖθη πλουσίαν γυναῖκα, ὅπερ κῆξῃς τὴν περιουσίαν αὐτοῦ. Ἀλλ' ἠγάπα τὴν πολυτέλειαν, ἢ μᾶλλον τὴν σπατάλην. Ὡς ἀριστοκράτης ἐνόμιζεν ὅτι οὕτω πρέπει νὰ φέρηται, καὶ ὡς δημοκράτης δὲ ἔρρεπε πρὸς τοῦτο ἐν ἀποκτήσει εὐνοίαν τοῦ λαοῦ. Δυστυχῶς ἡ περιουσία του ἤρχισε νὰ ἐλαττοῦται ἐπαισθητῶς, ὑπέπεσεν εἰς χρεὴν, ἐδυστύχησεν. ἠναγκάσθη νὰ συγγράφῃ βιωτέρον ἐλπίζων διὰ τοῦ τρόπου τούτου νὰ ἐπανορθώσῃ τὴν κατάστασίν του. Ἀλλὰ τὰ συγγράμματα τὰ ὁποῖα γίνονται πρὸς ζωάρκειαν δὲν ἔχουσι ποτὲ τὴν ὠραιότητα ἐκείνων τὰ ὁποῖα γίνονται πρὸς δόξαν. Ὁ γράφων βιάζεται νὰ τελειώσῃ, δὲν ἐρευνᾷ, δὲν ἐπεξεργάζεται αὐτὰ καὶ οὕτω ἐκδίδονται τὰ συγγράμματα ἐλλιπῆ, ἀσφῆ, λανθασμένα.

Δὲν γράφει ὅτι ἐπιθυμεῖ, ἀλλὰ βιάζομενος γράφει ἐν καιρῷ χαρᾶς, ἐν ὧρᾳ θλίψεως, ἀκκιδίας· ἐκ τούτου διαφορὰ ὕψους, διαφορὰ χαρακτῆρος εἰς τὸ αὐτὸ σύγγραμμα. Δὲν γράφει ποιήματα ὅπταν ὁ θεὸς ἐκείνος τῆς ποιήσεως ὀστρὸς τὸν ἐπέλθῃ, ἀλλ' ὅπταν ἀναγκασθῆ, τοῦτο δὲ συμβαίνει συχνάκις· ὅθεν οὐδεμίαν ἔμπνευσις.

Ἰδοὺ ἡ αἰτία τῆς διαφορᾶς τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ. Βεβαίως ἂν ἡ δυστυχία αὕτη δὲν συνέβαινε εἰς αὐτὸν, ἢ Γαλλίᾳ θὰ ἐκαυχᾶτο τὴν σήμερον ὡς ἔχουσα ποιητὴν λαμπρότατον, ποιητὴν ὁμοῦς οὐχὶ πολιτικὸν ἢ ιστορικόν. Διότι ὡς πρὸς τὸ ιστορικὸν μέρος δὲν ἐδείξεν οὐδ' ὅπως ἔχνη λαμπρότητας, ὡς πρὸς τὸ πολιτικὸν δὲ, οὐδεμίαν σταθερότητα φρονημάτων.

Πρότινον ἐτῶν ἐγένετο συνεισφορά ὑπὲρ τοῦ Λαμαρτίνου, ἀλλ' ἡ συνεισφορά αὕτη ὑπῆρξεν ὡς σταγὼν ἐν θαλάσσῃ. Ὡς πρὸς τὸ θητικὸν μέρος ὁ Λαμαρ-

τίνος εἶναι ἀγαθός, ἀπληροτος ἐπαίνων, ἀγαπῶν νὰ εὐεργετῆ, ἀλλ' ἀσταθής.

Καὶ ὡς τελευταίαν ἀπόδειξιν τῆς ἀσταθείας ταύτης ἀναφέρωμεν τὸ πρὸς τὴν καθ' ἡμᾶς Ἑλλάδα πολίτευμα τοῦ ἀνδρός. Ταύτην ὡς οὐδεὶς ἄλλος ὑμνησεν ἄλλοτε ὁ Λαμαρτίνος, ἔπειτα δὲ ὕβρισεν αὐτὴν καὶ περιεφρόνησε. Δὲν μνησικακοῦμεν διὰ τοῦτον, ἀλλ' ὡς νέαν φέρομεν ἀπόδειξιν τῆς ἀσθενείας τῶν περὶ πολιτικῶν πραγμάτων κρίσεων τῶν ποιητῶν. Δ. Π.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ

ΕΝ ΣΟΥΕΣΙΩ (ΗΡΩΩ) ΔΙΩΡΥΓΟΣ.

—000—

Ὁ ἰσθμὸς ὁ διαχωρίζων τὴν Μεσόγειον ἀπὸ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης ἔχει σήμερον ἑκτασίαν 30 μιλίων· ἐνῶ τὸ πάλαι εἶχεν, ὡς πιθανολογεῖται, μεγαλύτεραν, καὶ μόνον προϊόντος τοῦ χρόνου ἐσμικρύνθη ὡς ἐκ τῶν ἀμμωδῶν ἐναποθέσεων καὶ προσχωμάτων ἀμφοτέρων τῶν θαλασσῶν τούτων. Οὐδεμίαν δὲ ἀμφιβολίαν ὑπάρχει ὅτι οἱ ἀρχαῖοι εἶχον κατασκευάσει ἐν τῷ ἰσθμῷ τούτῳ διώρυγα θέτουσαν εἰς συγκοινωνίαν τὰς δύο ταύτας θαλάσσας. Ἡ διώρυξ αὕτη, ἧς ἔχνη τινὰ εἰσέτι σώζονται, κατεστράφη, φαίνεται, μετὰ ταῦτα ἕνεκα τῆς ἀμελείας τῶν κατοίκων, καὶ ἐτι μᾶλλον τῶν ἀπολιτεῦτων κυβερνήσεων τῆς νεωτέρας Αἰγύπτου. Δὲν ἦτο ὁμοῦς κατεσκευασμένη εἰς τὸν τρόπον ὥστε νὰ συγκοινωνῶσιν ἀμέσως καὶ ἀπ' εὐθείας αἱ περὶ ὧν ὁ λόγος δύο θαλάσσαι, ἀλλ' ἀρχομένη ἀπὸ τῆς Ἐρυθρᾶς κατέληγεν εἰς τὸν ποταμὸν Νεῖλον· διὸ τὰ εἰσπλέοντα πλοῖα εἰσέρχοντο εἰς τοῦτον, καὶ διὰ τῶν ἐκβολῶν αὐτοῦ εἰς τὴν Μεσόγειον.

Τὴν κατασκευὴν τῆς διώρυγος ταύτης ἐπεχείρησε πρῶτος, κατὰ τινὰς μὲν συγγραφεῖς, ὁ Σέσωστρις, κατ' ἄλλους δὲ Νεκῶς ὁ τοῦ Ψαμμητίου υἱός, ὁ ἀκμάσας περὶ τὸ 630 ἔτος π. Χ., ὅστις μετὰ πολ-λοῦ ζήλου καὶ δαπάνης ἐξήκολούθει τὸ ἔργον, εἰ καὶ 120,000 περίπου ἀνδρῶν ἀπέθανον κατὰ τὴν ἐπιμοχθον ταύτην ἐργασίαν· ἀλλὰ παρητήθη τοῦ ἐπιχειρήματος ἕνεκα χρησμοῦ τινος ἀναγγειλαντος, ὅτι τοὺς καρπούς τῶν κόπων του θέλει συλλέξει ἄλλος ξένος βασιλεὺς. Καὶ τῷ ὄντι κατὰ παράδοξον σύμπτωσιν ἔφερον εἰς πέρας τὸ ἐπιχειρήμα τούτο Δαρεῖος ὁ τοῦ Ἰστάσπου, ὅτε οἱ Πέρσαι κατέκτησαν τὴν Αἴγυπτον. Τὴν διώρυγα ταύτην εἶδεν ἐν πλήρει ἐνεργείᾳ ὁ Ἡρόδοτος, ὅτε ἐπεσκέφθη τὴν Αἴγυπτον 50 ἔτη μετὰ τὴν τελευταίαν τοῦ Δαρείου. Ἠρχίζε, λέγει οὗτος, ἐν Βουβάστῳ ἐπὶ τοῦ Νεῖλου, διευθύνετο πρὸς ἀνατολὰς, εἴτα πρὸς μεσημβρίαν, καὶ ἔληγεν ἐν τῇ Ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ εἰς Πάτουμον. Φαίνεται πρὸς τούτους ὅτι οἱ Πτολεμαῖοι διετήρησαν καὶ ἐπεσκέυασαν αὐτήν, διότι ἐπὶ Στράβωνος τοῦ ἀκμάσαντος ὀλίγον μ. Χ. ἔτη εὕρισκετο ἐν καλλίστῃ καταστάσει. Κατὰ δὲ τὸν Διόδωρον ἠνοίγετο καὶ ἐκλείετο κατ' ἀρέσκειαν τοῦ βασιλέως, διὰ

τινων φραγμων οικοδομηθεντων υπο Πτολεμαίου τω Β'. Ουχ ηττον δε διατηρηθη εν καλη καταστάσει και επί των Ρωμαίων Αυτοκρατόρων· μάλιστα επί Αδριανού εγένοντο διάφοροι έπισκευαί εκταθείσης ικανώς αυτης (*). Διατηρηθη ωσαύτως και υπό των πρώτων Καλιφών, ουχι όμως και των διαδόχων αυτών, οτινες παρημέλησαν αυτην τοσοούτον, ώστε περι τὰ τέλη της Η' εκατονταετηρίδος, και ιδίως επί της βασιλείας τω Καλίφου Αβού Γιαφάρ-Αλ-Μασούρ κατέστη πάντη άπλευστος.

Περί δε τὰ μέσα της ΙΖ' εκατονταετηρίδος υπέβαλεν ο διάσημος φιλόσοφος και μαθηματικός Λαϊβνίτιος τω βασιλει της Γαλλίας Λουδοβίκω τω ΙΔ', υπόμνημα περι της διώρυγος ταύτης· όθεν διατάχθη ό εν Κωνσταντινουπόλει πρέσβυς της Γαλλίας Νουεντέλος νά παρακινήση την Οθωμανικήν κυβέρνησιν να επιχειρήση την έπισκευήν αυτης· άλλ' η Τουρκία, μη ούσα εις κατάστασιν νά εκτιμήση αποχρώντως τας προτροπας ταύτας, ουδεμίαν άκρόασιν έδωκε· και όμως η Γαλλία επέμενε παρακινούσα εις τó κοινωφελές τούτο έργον και Μουσταφάν τόν Γ'.

Επελθούσης δε της Γαλλικής επαναστάσεως και μεταβάντος του Ναπολέοντος εις Αίγυπτον, έστυσθη εϋθύς επιτροπή εξ ειδημόνων άνδρων όπως εξετάση τὰ σωζόμενα ερείπια, και προτείνη εάν είναι καταρθωτή η έπισκευή της διώρυγος. Η επιτροπή πρόεδρον έχουσα τόν μηχανικόν Λεπέρον έδωκε γνώμη καταφατικήν, υπολογίσασα εις 25—30 εκατομμύρια φρ. την άπαιτουμένην δαπάνην. Δέν ενόμισεν όμως εύκολον την κατασκευήν διώρυγος θετούσης εις άμεσον συγκοινωνίαν τας δύο θαλάσσας, διότι κατά τούς υπολογισμούς και τας καταμετρήσεις αυτης, η Ερυθρά θάλασσα ητο δύο σχεδόν μέτρα ύψηλοτέρα της Μεσογείου. Μη προσθάσαντος δε του Ναπολέοντος νά ενεργήση τó προταθέν σχέδιον, ανεβλήθη η ενεργεια μέχρι των καθ' ημάς ημερών. Αλλ' εν τω μεταξύ τούτω εγένοντο εκ διαλειματάων διάφοροι προτάσεις προς τόν Αντιβασιλέα της Αιγύπτου Μεχμέτ-Αλή, μάλιστα και πολλαί προτροπαί παρά του πρίγκηπος Μετερνίχου και της Γαλλικής Κυβερνήσεως, ητις από του 1840 επιμένει διά του εν Κωνσταντινουπόλει πρέσβευς, και διά του εν Καίρω γενικού Προξένου αυτης, προτροπή του οποίου ο αρχιμηχανικός της Αιγύπτου Κ. Αινάντ-βέης καταμέτρησεν εκ νέου τω 1853 τας επιφανείας των δύο θαλασσών, και ευρεν ότι μόλις ασήμαντός τις μεταξύ αυτών διαφορά, ητοι 0. μ. 18 υπάρχει. Κατά δε τó έτος 1854, ο μηχανικός και πρώην πρόξενος εν Καίρω της Γαλλίας Κ. Λεσέψ, κατώρθωσε διά των ιδιαιτέρων αυτου σχέσεων μετά της οικογενείας του νυν αντιβασιλέως της Αιγύπτου, και τή συνδρομή της Γαλλικής και άλλων κυβερνήσεων, νά λάβη την άδειαν του τε Σουλ-

τάνου και του αντιβασιλέως της Αιγύπτου να ενεργήση την διορυγήν του Σουεσίου, θέτων εις συγκοινωνίαν την δύο θαλάσσας ουχι έμμέσως ως τó πάλαι διά του Νείλου, άλλ' άμέσως και απ' ευθείας δι' ιδιαιτέρας διώρυγος. Τούτου ένεκα άπευθύνθη ως γνωστόν προς άπάσας τας Ευρωπαϊκάς Κυβερνήσεις εξαιτούμενος την συνδρομήν και σύμπραξιν των μηχανικών αυτών, όπως εξετάσαντες έπιτοπίως όλοι όμοϋ και εκ συμφώνου την θέσιν, έδωσι σαφέστερον άν είναι η μη καταρθωτέα τιαύτη τις διώρυξ. Επί τή αίτήσει ταύτη η Αγγλία έχορήγησε τούς μηχανικούς αυτης Ρήνδελον, Μακ-Κλεάνον και Μάμθον· η Αυστρια τόν Δε-Νεγρέλλην· τó Πεδεμόντιον τόν Παλαιόκαππαν· η Ολλανδία τόν Κορνάδον· η Πρωσία τόν Λέντσον· η Ισπανία τόν Κυπριανόν Σεγούδον Μοντέσινον· η Γαλλία τόν Ρεναυδον και Λισύσωνα, και η Αίγυπτος τόν Λινάντ-βέην και Μουγέλ-βέην, οτινες συναθροισθέντες εν Παρισίους την 31 Οκτωβρίου του 1855 έτους, άπεφάσισαν νά μεταβώσιν εις Αίγυπτον και εξετάσασιν έπιτοπίως τας διαφόρους του Σουεσίου θέσεις, ως και εγένετο. Επομένως μετ' ακριβείας έπιτοπίως γενομένης εξετάσεις υπό των μνησθέντων μηχανικών, υπεβλήθη τω αντιβασιλει της Αιγύπτου την 3 Ιανουαρίου του 1856 έτους λεπτομερεστάτη έκθεσις, εν η πάντες ούτοι λέγουσι ρητως ότι η μεσόγειος δύναται κάλλιστα και εύκόλως τά ένωθη απ' ευθείας μετά της Ερυθρας θαλάσσης διά διώρυγος, κατασκευασθησομένης εκ Σουεσίου μέχρι Πηλουσίου. Υπελόγησαν δε τó προς τούτο άπαιτούμενον έξοδον εις 180—200 ως έγγιστα εκατομμύρια φράγκων, και τόν δαπανηθησόμενον προς διεκπεραίωσιν του έργου χρόνον εις εξ όλα έτη. Η διώρυξ αυτη αρχομένη εν τή Ερυθρά θαλάσση εκ του παραλιου της των Ηρώων πόλεως, θέλει διευθύνεσθαι κατά καμπυλογραμμίαν προς ανατολάς της πόλεως μέχρι της άλμυρας λίμνης (Amers), ην θέλει διατρέχει καθ' όλην αυτης την έκτασιν· ακολουθως θέλει διέρχεσθαι παρά τó Σεράπειον και εισέρχεσθαι εν τή λίμνη Τιμσάχη (Timsah), ητις θέλει προσδιορισθῃ τρόπον τινά ως ναύσταθμος· έξερχομένη δε της λίμνης ταύτης θέλει διατρέχει την χώραν Ελγυίτην (El-Guiss) διευθυνομένη προς την λίμνην Μηνζαλέχην (Menzaleh), ην άρην διέλθει κατ' ευθυγραμμίαν θέλει φθάσει εις Ούμφαρέχην (Oum-Fareg) και Ούγεμίλην, (Oum-Ghémile), όθεν θέλει απολήγει εν τή Μεσογειώ μακράν της ζηρξ εις μέρος όπου τó βάθος των υδάτων έχει μέτρα 7,50, και όπου θέλει οικοδομηθῃ ανάλογός τις λιμνή όμώνυμος τω νυν Αντιβασιλει της Αιγύπτου. Τó βάθος της διώρυγος ταύτης θέλει είσθαι 8 περίπου μέτρων, και τó πλάτος 84. Δυστυχώς όμως η πολιτική της Αγγλίας επιφέρει ού μικρά προσκόμματα εις την ταχείαν του κοινωφελούς τούτου έργου εκτέλεσιν, και μάλιστα εις των Άγγλων μηχανικών Ροβέρτος ο Στεβενσώνος άπεπειράθη ν' αποτρέψη του επιχειρήματος, δημοσιεύσας διατριβήν υποστηρίζουσαν τó ακατόρθωτον του έργου· πλην καλή τύχη, άλλοι έμπειροι της

(*). Η διώρυξ του Τραϊανού ην Πτολεμαίος ο γεωγράφος καλεϊ Τραϊανού ποταμόν, φαίνεται: ότι ητο διάφορος της άνω ειρημένης.

Στερεάς μηχανικοί, εξ όν ο Παλαιόκαππας και Δυπίνος, άντέκρουσαν ίσχυρως τούς λόγους αυτου αποδείξαντες τó εύκατόρθωτον· επομένως μόνον υπό πολιτικών λόγων η προφάσεων κωλύεται εισέτι η πρόσδος της αξιολόγου ταύτης επιχειρήσεως, ητις πραγματοποιουμένη θέλει τά μέγιστα διευκολύνει τας έμπορικάς της Ευρώπης συγκοινωνίας, και επιχειρήσεις μετά των του Ινδικού Ωκεανού χωρών, και ελαττώσει κατά τó ήμισυ και πλειότερον τó διάστημα του διάπλου προς τας χώρας εκείνας εκ των σημαντικωτέρων της Ευρώπης λιμένων, καθώς εξάγεται εκ το υ εφεξής συγκριτικού πίνακος του συνταχθέντος υπό του Γρεδιέρου του και υδρογράφου του αυτοκρατορικού της Γαλλίας ναυτικού.

Απόστασις εις γεωγραφικά μίλια.

Λιμένες.	Διά του Εύξεινου.	Διά της Ακρωτηρίου.	Διά της διώρυγος.	Ελάττωσις.
Πηρούπολις	15,600	8,630	45	τοίς 100
Στοκόλμη	15,330	8,290	46	" "
Αμβούργον	14,650	7,610	48	" "
Αμστελδαμον	14,450	7,420	49	" "
Αουδίνον	14,340	7,300	49	" "
Αδρη	14,130	7,090	50	" "
Αισαδόνη	13,500	6,190	54	" "
Βαρκελώνη	14,330	5,500	61	" "
Μασσαλία	14,500	5,490	62	" "
Γένοβα	14,690	5,440	63	" "
Τεργέστη και Ένετία	15,480	5,220	65	" "
Κωνσταντιν.	15,630	4,700	70	" "
Όδησός	15,960	5,080	68	" "

I. ΔΕ ΚΙΓΑΑΑΑΑ.



Αι όρφαναί.

Η ΟΙ Η Σ Ι Σ

—000—

ΑΙ ΟΡΦΑΝΑΙ.

—

Ίδείτε τας ειρ' η χαρά του πατρικού χωριου, οι γέροντες τας αγαποῦν· οταρ περτοῦν έγγύς των οι ρεοί, τ' άροτρον άργόν άγίνοῦν, η όσφός των έίφος ποθει, και όνειρα τιμῶν και μεγαλείου τόν ηουγορ ταράττουρ φοῖν του ταχτικού των βίου. Αλλά μη τας θβοήσητε· η επιθβορωτέρα ταίς λείπει τῶν εύτυχιῶν· δέν έχουσι μητέρα.

—000—

Μακράν του κόσμου βάλλουσιν, αυξάνουσι γελώσαι, και η φωγή των ως πτηνῶν αιτιλαλει ιδόρτων. δάκρυ ποτε δέν ηγγαρε τόν ρέον όφθαλμόν των ειρή δι' άλλων συμφοράς· ουδέν ποθοῦσι ζωσαι, και εύτυχοῦσιν, εύτυχει τούς άλλους καθιστώσαι. Αλλά μη τας θβοήσητε· η επιθβορωτέρα ταίς λείπει τῶν εύτυχιῶν· δέν έχουσι μητέρα,

—000—

Εις την γλυκειαν χάριν των προσμειδιῶ η γνους, εις τῶν κριτων του άγρου λευκότεραι τó χρώμα· θβοῦν τὰ ρόδα της αυγής τó ρόδι όν των στίμα, και όρσοῦ οταρ περιγη άδάμαντας η γίσις,

κοσμεῖ τὴν χρυσοῦν κόμην τῶν ὡς στέμμα βασι-

λίσης.

Ἄλλὰ μὴ τὰς φθορήσῃς ἢ ἐπιφθορωτέρα
ταῖς λείπει τῶν εὐτυχῶν δὲν ἔχουσι μητέρα.

—ooo—

Ἐφάνης εὐσπλαγγοῦ, σκληρῆ νιὲ τῆς ἀμαρτίας,
δρέψας τὸ θῦμα σου πρὶν ἢ τί τὰς στερεῖς νοήσου·
εἰς θρήνους ἄλλως ἔπρεπε κ' εἰς στεναγμούς τε
ζήσου

Ἄν ἐνθυμοῦντο τῆς μορφῆς ἐκείνης τῆς γλυκείας.
Τὰς πτέρυγας σας ἐπ' αὐτῶν ἀνοίξατε εὐρείας,
Προστάται, ἄγγελοι, αὐτὰ μερὶς εἶν' ὑμετέρα·
Χρῆσαι ὑμῶν δὲν ἔχουσι αἱ ἔχουσι μητέρα.

K. N.

ΓΛΩΣΣΑΡΙΟΝ ΤΗΣ ΚΑΘ ΗΜΑΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ.

—ooo—

Προσθήκαι καὶ διορθώσεις (*).

A.

Ἄβι. Ἐν Τουρκίᾳ, τὸ κυνήγιον. Ἐάν ἡ λέξις δὲν
εἶναι τουρκικὴ, πιθανόν νὰ ἔχη συγγένειαν μὲ τὸ
λατιν. avis, πτηνόν.

Ἄγιωτικόν. « Βιβλίον ἀγιωτικόν », livre de
dévotion.

Ἀγκιμαχῶ καὶ ὄνομα

Ἀγκομαχητόν. Πενυστιῶ ἕνεκα δρόμου ἢ ἄλλου
τινός ἔργου μετὰ πολλῆς σπουδῆς καὶ κόπου γενο-
μένου, οὕτως ὥστε πνίγεται σχεδόν, μόλις δυνάμε-
νος νὰ ἀναπνεύσῃ. Ἡ σύνθετος αὕτη λέξις παράγε-
ται, κατ' ἐμὲ, παρὰ τοῦ ἀγχῶ (πνίγω) καὶ τοῦ
μάχομαι, ὡσανεὶ ὁ μόλις ἀναπνεύων μάχεται πρὸς τὸν
ζητούντα νὰ πνίξῃ αὐτὸν κόπον.

Ἀτάλικος. Ἐν Ἐπτανήσῳ. « Ἀμύγδαλα ἀταλι-
κα, » ἢ τοὶ εὐθραυστα· ἀλλὰ καὶ « ἄνθρωπος ἀτά-
λικος », ἢ τοὶ φελάσθενος, délicat. Ἐκ τοῦ ἀρχαίου
ἀταλός, ἔξ οὗ πιθκῶς καὶ τὸ délicat τῶν Γάλλων.

Ἀταλικούνη. Αὐτόθι. Délicatesse.

Ἀμπλακεύομαι. Αὐτόθι. Πλανῶμαι, γυρίζω εἰς
τὴν κλίνην μου, τὴν ἀγῆν μάλιστα καὶ βεμβάζω.
Ἡ λέξις ἀρχαία.

Ἀλατρεῖω. Αὐτόθι. Ἀροτριῶ τὴν γῆν διὰ τοῦ
ἀλετριῶν (ἀρότρου).

Ἀλιτήριος. Ἐν Κωνσταντινουπόλει, ὅπως καὶ οἱ
ἀρχαῖοι. « Τὸ ἀλιτήριον! » καὶ μάλιστα ἐπὶ τῶν
ὑπὲρ τὸ δέον ζωηρῶν παιδιῶν.

Ἀντιλῶ. Ἐν Χίῳ, ὅπως καὶ οἱ ἀρχαῖοι. « Ἰπά-
γω εἰς τὸ φρέαρ ν' ἀντήλω ».

Ἀνεμόσκα. Ἐν Ἀθήναις. « Ὅ, τι ὀνομάσαμεν ἀλλα-
χοῦ ἀγιαποστολιὰτικα, ἀβρουκούνας καὶ βούσκα.

Ἀνήξερως, ὁ μὴ εἰδώς, ἐκ τοῦ ἀστερητικοῦ καὶ
τοῦ ἠξέρω. « Τί κάμνεις τὸν ἀνήξερων; » δηλαδὴ,
τί προσποιεῖσαι ὅτι ἀγνοεῖς; Λέγεται δὲ καὶ κα-
μόνος, ἐκ τοῦ κάμω.

Ἀχυλιά· ἢ ἀλλαγῶ στάκτη. Λέξις, κατ' ἐμὲ,
σύνθετος ἐκ τοῦ στερητικοῦ α καὶ τοῦ χυλός· διότι
ἢ αἰθάλη δὲν ἔχει ὑγρασίαν, δὲν κρύγνεται ἐκ ζη-
ροῦ καὶ ὑγροῦ, ὅπως ὁ Γαληνὸς ὀρίζει τὸν χυλόν,
ἀλλὰ μόνον ἐκ ζηροῦ.

Ἀσπρουδερός, blanchâtre, λευκωπός. Μόνον ἐπὶ
τούτου τοῦ χρώματος καὶ τοῦ μέλανος (μαυρουδε-
ρός) ὑπάρχει τοιοῦτος τύπος.

Ἀτόμαχος. Ἐν Χίῳ· τὸ πτηνὸν τὸ ἀλλαγῶ λε-
γόμενον Κεφαλάς. Ἄετός·μάχομαι.

Γ.

Γιαλός. Αἰγιαλός. « Γιαλὸ γιαλὸ », ἐπιφρη-
ματικῶς, δηλαδὴ πλησίον εἰς τὸν αἰγιαλόν, εἰς τὴν
παράλιον.

Γινώσκω. Εἰς ταύτην μόνην τὴν φράσιν· « Ὁ Θεὸς
τὸ γινώσκει. »

Γεραρίζω. Ἐν Χίῳ. « Ἡ θάλασσα γεραρίζει, »
ἢ ἡ ῥυτιδοῦται καὶ γίνεταί γεραρῆ ἕνεκα τοῦ μι-
κροῦ κατὰ μικρὸν αὐξάνοντος ἀνέμου. Ὁ Ἰπποκρά-
της ἐξέφρασε τὸ αὐτὸ διὰ τοῦ λαγαρίζω. Καὶ ὁμοίως
συγγενεστέρᾳ τοῦ ἀήρμου φαίνεται ἡ χιακὴ λέξις, ἐάν
κατὰ Κοραῆν τὸ γεραρός εἶναι τὸ ἡεραρός τῶν Ἰώ-
νων, ἢ ποιητικωτέρα, ἐάν τὸ γεραρίζω παράγεται
ἐκ τοῦ γέρανος, διότι ἡ θάλασσα ἔχει τότε τὸ χρώ-
μα τούτου.

Γυναικόπαιδα. Οὐδέτ. ἀείποτε δὲ πληθυντικῶς.

Γραφή. Ἐπιστολή. « Μαζώνει γραφαίς, » ἐπὶ νο-
σοῦντος οὕτινος ὁ θάνατος εἶναι ἀφρευκτός. Ἐννοῦ-
μεν δὲ διὰ τούτου ὅτι συνάγει ἐπιστολάς παρὰ τῶν
συγγενῶν ἢ φίλων τῶν προαποθνήσκοντων, ἵνα κομίσῃ
αὐτὰς πρὸς τούτους.

Δ.

Δεμοσιά. Ἐν Πελοπον. Δημοσιά ὁδός, ἀγυιά.

Διατεῖομαι. Ἐν Κεφαλληνίᾳ. Πλανῶμαι εἰς τὰς
ὁδοὺς καὶ κάμνω νέματα. Οἱ ἀρχαῖοι ἔλεγον ἐνεργ-
ητικῶς διατεῖω.

Διστραμμένος. Ἐν Κωνσταντινουπόλει. « Ἄν-
θρωπος διστραμμένος, » ἢ τοὶ κακός, ἀχρεῖος. Μόνον
μετοχικῶς.

Δροσίτης. Ἐν Αἰγίνῃ. Εἶδος ἰχθύος.

Δρύμμαι. (Ἰδε Πανδ. τομ. Η' σελ. 439). Ὁ μὲν
Κοραῆς (Ἄτ. Δ', 406) παράγει τὴν λέξιν παρὰ τοῦ
δρύπτω, ὁ δὲ Οἰκονόμος (περὶ γνησίας προφορᾶς
σελ. 768. ἐν σημ.) παρὰ τοῦ Δρύμμαι, ὡς ἔλεγον,
προσθέτει, οἱ Θεσσαλοὶ τὰς Δρυάδας.

Ε.

Εἶδα κ' ἀποεῖδα. Ὁμοῦ, καὶ εἰς μόνον τούτου
τὸν χρόνον. « Εἶδα κ' ἀποεῖδα ὅτι δὲν γίνεται διχ-
φορετικὰ καὶ τὸ ἀπεράσιμα. »

Ἐμασα καὶ θὰ μάσω, ἢ τοὶ ἐμάζωκα καὶ θὰ μα-
ζώξω. Εἰς μόνους τοὺς δύο τούτους χρόνους.

Ἐξοχοδός. Ἐν Χίῳ, ὁ ἐν τῇ ἐξοχῇ ἐργαζόμενος,
ὁ ἀλλαγῶ κολλιγας.

Ἐπισπαστικά. Ἐν Κωνσταντινουπόλει, épispas-
tiques.

Ἐρημοσπίτης. Παροιμία « Πολυτεχνίτης κ' ἐ-
ρημοσπίτης, » ἐπὶ τῶν πολλὰ μὲν εἰδόντων, ἀλλὰ
πάντη ἀπόρων καὶ μηδὲ οἰκίαν ἔχόντων.

Ἐσπερινά. Ἐν Ἐπτανήσῳ ὀνομάζουσιν οὕτω τὰ
κόλυβα, τὰ ὁποῖα προσφέρουσιν εἰς τὴν ἐκκλησίαν
ἀντὶ ἄρτων.

Z.

Ζάμεγας. Ἐν τῇ Μ. Ἀσίᾳ. Ἐκ τοῦ ἐπιτατικοῦ
Ζα καὶ τοῦ μέγας ὡς ἔλεγον καὶ οἱ ἀρχαῖοι « Ζά-
πλουτος, Ζάχρονος, Ζαφεγγής, » καὶ τὰ λοιπά.

Ζύγαιρα. Ἐν Αἰγίνῃ. Ὁ ταυτώνυμος ἰχθύς τῶν
ἀρχαίων.

Ζωντογήρα. Σύζυγος ὁπωσδήποτε διαζευχθεῖσα
ἀπὸ τοῦ ζώντος αὐτῆς ἀνδρός.

Ζαρόνω. Ὁ Κοραῆς (Ἄτακ. Α', 213) παράγει
τὴν λέξιν παρὰ τοῦ Σαρόνω· ἀλλὰ παρατηρητέον
μὴ σύγκεται ἐκ τοῦ ζα καὶ ῥήγνυμι, ὅθεν ῥώξ,
ῥόχθος καὶ ῥόθος (Ἰδε Πανδ. τομ. Η' σελ. 440).

Θ.

Θε.λίματα. Ἐν Ἀθήναις. Τὰ ἐπιπλα τῆς οἰκίας
(meubles), διότι τὰ θέλει, τὰ ἀπαιτεῖ ἡ οἰκία.

Θεοφοβούμενος. « Ἄνθρωπος θεοφοβούμενος »,
εὐσυνειδήτος, ἔχων φόβον Θεοῦ.

Θωρῶ. (Θεωρῶ.) Ὀνειρεύομαι ὅθεν ἡ παροιμία
« ὅποιος πεινᾷ ψωμιὰ θωρεῖ ». Ὁμοίως ἔλεγον καὶ
οἱ ἀρχαῖοι· « Πῆσα κύνων ἐν ὑπνῷ ἄρτους μαν-
τεύεται. »

Θυρίδα. Πρόσθεσις εἰς τὴν ἐν τοῖς Ἀτάκτοις ταύτην
λέξιν (Τόμ. Δ'. 181) ὅτι θυρίδας ὀνομάζουσιν ἐν
Κωνσταντινουπόλει μικρὰς θέσεις (étagères) τὰς ὁ-
ποίας κατασκευάζουσιν εἰς τὰ δωμάτια, ἵνα ἀποθέ-
τωσιν ἐπ' αὐτῶν ποτήρια καὶ τὰ τοιαῦτα.

K.

Κεφαλάς. Πτηνόν. Ὁρα καὶ ἀτόμαχος.

Κοπανίζω. Μεταφ. « Ὅλο τὸ ἴδιον κοπανίζεις »,
δηλ. ἐπιμένεις λέγων τὸ αὐτό. Εἰς τὴν αὐτὴν σημα-
σίαν μεταχειρίζομεθα καὶ τὴν φράσιν « τὸ γουδί
τὸ γουδοχερί. »

Καλὰ καὶ Κακά. Ἐπίρ. Τὰ προσθέτομεν εἰς ἀ-
πείρους λέξεις οὕτω· καλοτρώγω, καλοπίνω, καλο-
κοιμοῦμαι, καλεκάθημαι κτλ, ὡς καὶ κακοτρώγω, κτλ.

Κάλλος. Ἐν Ἀθ. Ὁ περὶ τὰς ἐλαίας γενόμενος
λάκκος χάριν καλλιεργείας· ὁ δὲ περὶ τὰ λοιπὰ
δένδρα λέγεται περιλάκκωμα.

Κουιντουβερνάρης. Ἐν Νάξῳ. Ὁ καλλιεργῶν γῆν
ζένην ὑπὸ κύριον (Contubernium). Αεῖψανον τῶν
τιμαριωτικῶν χρόνων, ὅτε οἱ δούλοι θεωρούμενοι
ἀνίκανοι πρὸς γάμον συνήκουν μόνον μετὰ γυναικῶν.

Καιρός. Πολλαχῶς τῆς Ἑλλάδος λέγουσιν ἐννο-
οῦντες τὸ προσεχές ἔτος· « ἀπὸ καιροῦ » ὅπως ἄλ-
λοι λέγουσι « τοῦ χρόνου. »

Κατσιποδιάζω. (Ἰδε Πανδ. τομ. Η', σελ. 441).
Πρόσθεσις καὶ ταύτην τὴν σημασίαν· « Τὰ δένδρα
ἐκατσιποδιάσαν » καὶ « δένδρα κατσιποδιασμένα »,
rabougris.

Καρτιάζω. « Τὰ κουκκία, αἱ ἀγκυνάροι, καὶ τὰ

τοιαῦτα ἐκάρτιασαν », ἢ τοὶ ὑπὲρ τὸ δέον ζώριμασαν
καὶ πρέπει νὰ κοπῶσι, συγκομισθῶσιν. Ἰποθέ-
τω ὅτι παράγεται παρὰ τοῦ καρτός, ἐκ τοῦ κείρω.
Λέγομαι καὶ κάρτικον τὸ παραωριμάσαν.

Κατατομαίς. Κατατομαὶς ὀνομάζουσιν ἐν Χίῳ,
ὡς καὶ οἱ ἀρχαῖοι, τὰ ἀλλαγῶ καλούμενα χωρί-
σματα τῆς οἰκίας (pièces). « Ἡ οἰκία αὕτη ἔχει,
φερ' εἰπεῖν, πέντε κατατομαίς. »

Λ.

Λακτέντο ἢ λαχτέντο (τὸ ντ ὡς d). Ἐν Αἰγαίῳ·
τὸ χοιρίδιον τὸ μόνον μὲ γάλα τραφέν, ἐκ τοῦ Λα-
τιν. lactatus, γαλαθινόν.

Λοκμάς. Τὸ στρογγύλον ζυμαρικόν, ἢ αἱ
στρογγύλαι τηγανίται τὰς ὁποίας συνήθως μετα-
χειρίζομεθα ἐν Ἑλλάδι ἰδίως τὸν χειμῶνα. Οἱ ἀρ-
χαῖοι Καπαδόκαι ὀνόμαζον αὐτὸν λαγμάρ. Ὅρα
τὰ περὶ τούτου εἰς Ἀθῆν. Βιβλ. Γ', 48.

M.

Μαλλοκέφαλα. Οὐδ. ἀείποτε δὲ πληθ. « Ἐξώ-
δευσε τὰ μαλλοκέφαλά του, » δηλ. πάμπολλα χρή-
ματα, ὅ,τι καὶ ἂν εἶχε, καὶ αὐτὰ τὰ μαλλία τῆς
κεφαλῆς του.

Μαντάρι. Λέξις ναυτική. Ἰμαντάριον, ὑποκορι-
στικόν τοῦ ἱμάς, ἱμάντος.

Μαζῆ. (Ἰδε Ἀτάκτα Α' 175, 254, καὶ Β'. 229.)
Ἡ ἐτυμολογία τοῦ Κοραῆ ἐσφαλμένη, διότι τὸ μαζῆ
εἶναι παρερθημένον ἐκ τοῦ ἐπιφρήματος ἀμαζε.
Καθὰ μ' ἐβεβαίωσεν ὁ Κ. Ἀλέξ. Μαυροκορδάτος εἰς
τὴν Ἰακάρην λέγουσι σήμερον οὕτω· « ἀγωμεν ἄ-
μαζε » ἢ τοὶ ἄμοι. Ἀμα μετὰ τῆς κίνησι σημαίνου-
σης τελικῆς συλλαβῆς ζε.

Μαυρουδερός. Ὅρα ἀσπρουδερός.

Μισόλογα (τά). Μισός λόγος. demi-confiden-
ces, καὶ réticences.

N. Δ.

(* Ἐπεταί τὸ τέλος).

ΔΙΑΦΘΟΡΑ.

—ooo—

ΦΡΟΝΙΜΟΣ ΔΙΚΑΣΤΗΣ. Ἐμπορός τις θέλων νὰ
μεταβῆ εἰς ζένην χώραν παρέδωκεν εἰς δερβίσην,
ὃν φίλον αὐτοῦ ἐνόμιζε, βαλάντιον πλήρες χρυσῶν
νομισμάτων καὶ λίθων πολυτελῶν, παρακαλέσας νὰ
τὰ φυλάξῃ μέχρι τῆς ἐπανόδου του. Ὅτε δὲ ἐπαν-
ελθὼν μετὰ ἐν ἔτος ἐζήτησεν αὐτὰ, ὁ δερβίσης ἤρ-
νήθη νὰ τ' ἀποδώσῃ, δι' ἄσχυριζόμενος ὅτι οὐδὲν οὐ-
δέποτε ἔλαβε παρ' αὐτοῦ. Ὁ ἔμπορος ὀργισθεὶς διὰ τὴν
τόσην ἀπιστίαν, προσέτρεξεν εἰς τὸν Καθῆν ἐγκα-
λῶν τὸν δερβίσην. — Ἦστο μᾶλλον τίμιος ἢ φρόνι-
μος, ἀπεκρίνατο ὁ δικαστής· διότι δὲν ἔπρεπε εἰς
ἄνθρωπον, οὐ τίνος δὲν ἐγνώριζες βασίμως τὴν τι-
μιότητα, νὰ ἐμπιστευθῆς τὰ τιμαλφέστατά σου
πράγματα. Πῶς νὰ κατορθώσω νὰ σοὶ ἀποδώσῃ
τὸ ὅποιον ἔλαβεν ἐνέχυρον ἄνευ μαρτύρων; Καὶ
ὁμοῦ θέλω καταβάλλει πᾶσαν προσπάθειαν πρὸς τοῦ-
το. Ἰπκως ἐτι ἀπαξ εἰς αὐτὸν καὶ συνδιαλέχθητι μετ-

(*) Ἰδε τὸ ὑπὸ Ν. Δ. γλωσσάριον τὸ καταχωρηθὲν ἐν τῷ Η' τομῳ τῆς Πανδ. ὡρας. σελ. 420, 439, 462, 492, 516 καὶ 546

αὐτοῦ φιλικῶ τῷ τρόπῳ, χωρὶς ὅμως νὰ εἴπῃς τὸ παρχμικρὸν περὶ τῆς ἐπεμβάσεώς μου εἰς τὴν ὑπόθεσιν ταύτην· αὐριον δὲ τὴν αὐτὴν ὥρην ἔλθε πάλιν ἐνταῦθα. Ὁ ἔμπορος ἀπελθὼν ἔπραξεν ὡς προσετάχθη, ἀλλ' ἀντὶ τοῦ βαλαντίου ἤκουσε πλείστας ὄσας ὕβρεις. Ἐνῶ δὲ ἐφιλονεῖκουσαν καὶ ὑβρίζοντο, παρουσιάσθη ὁ ὑπὸν ἡγετῆς τοῦ Καδῆ προσκαλὼν τὸν δερβίστην ἐνώπιον τοῦ κυρίου του. Καὶ ὅτε ὑπῆγεν ὁ δερβίστης, ὁ δικαστὴς ὑπεδέξατο αὐτὸν φιλοφρόνως, ἔφερεν αὐτὸν εἰς τὸ λαμπρότατον τοῦ δωματίου καὶ πολλὰς τιμὰς παρέσχεν εἰς αὐτόν. Ὁμιλήσας περὶ πολλῶν πραγμάτων παρενέειρεν τεχνικῶς τισὺς τοὺς ἐπαίνους περὶ τῆς τοῦ δερβίστου γενναιοψυχίας, μεγαλοφροσύνης, σφιλίας καὶ πολυμαθίας, ὥστε ἐκέρδησε πλήρη τὴν ἐμπιστοσύνην αὐτοῦ. — Σὲ προσεκάλεσα, εὐγενὴ δερβίστη, εἶπεν ὁ Καδῆς ἐπὶ τέλους, ἵνα σοὶ δώσω ἀπόδειξιν τῆς ὑπὲρ σοῦ ὑπολήψεώς μου· σπουδαία ὑπόθεσις μὲ καταναγκάζει μῆνας τινὰς ν' ἀναχωρήσω ἐντεῦθεν· καὶ ἐπειδὴ δὲν ἐμπιστεύομαι εἰς τοὺς ὑπὸν ἡγετῆς μου, ἐπεθύμουν νὰ παρακαταθέσω τοὺς θησαυροὺς μου εἰς χεῖρας ἀνδρὸς ἀπολαύοντος τῆς ἐμπιστοσύνης ὀλοκλήρου τῆς πόλεως. Ἄν λοιπὸν χωρὶς νὰ διαταράξω τὰς λοιπὰς σου ἐνασχολήσεις εἶναι συγκεχωρημένον νὰ σὲ ἐπιβαρύνω, θέλω σοὶ πέμψαι αὐριον περὶ μέσας νύκτας τὰ πολυτιμὰ μου πράγματα. Καὶ ἐπειδὴ τὸ πρᾶγμα ἀπαιτεῖ βιβυτάτην σιωπὴν καὶ ἄκρην ἐχευμένην, θέλω σοὶ τὰ ἀποστείλει διὰ τοῦ πιστοτάτου ὑπὸν ἡγετῆ μου ὑπὸ τὸ ὄνομα δωρεᾶς.

Ἰλαρότης ἐπεγύθη εὐθὺς ἐπὶ τοῦ προσώπου τοῦ δερβίστου· εὐχαρίστησε μὲν ὑποκλίσεως τὸν Καδῆν διὰ τὴν ἐμπιστοσύνην του, τὸν ἐβεβαίωσεν ὅτι θέλει διαφυλάξει τοὺς ἐμπιστευησομένους αὐτῷ θησαυροὺς ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ, καὶ τὸν ἀπεχαιρέτισε μὲ ἀνέκφραστον ἀγαλλίασιν, ὡς εἰ εἶχεν ἤδη ἀπατήσῃ τὸν Καδῆν.

Τὴν ἐπιούσαν, περὶ τὴν αὐγὴν, ἦλθεν ὁ ἔμπορος πάλιν καὶ ἀνέφερε τὴν ἐπιμονὴν τοῦ δερβίστου. Ὑπαγε καὶ αὐθὺς εἰς αὐτόν τὸ τελευταῖον, εἶπεν οὗτος, καὶ ἂν πάλιν ἀρνήθῃ ἀπειλήσων αὐτόν ὅτι θέλεις κινήσει ἀγωγὴν ἐνώπιόν μου. Ὁ ἔμπορος ὑπήκουσε. Μόλις δὲ ἤκουσεν ὁ δερβίστης περὶ τοῦ Καδῆ, οὐ τινος τὴν ἐμπιστοσύνην κατ' οὐδένα τρόπον δὲν ἤθελε νὰ ἀπολέσῃ, καὶ ἀπέδωκε τὸ βαλάντιον ἀμέσως. — Αἰ, ἀγαπητέ μοι φίλε, προσέθηκε μειδιῶν, τί θέλεις τὸν Καδῆν; ἡ παρακαταθήκη σου εὐρίσκεται εἰς τὰς χεῖράς μου ἀκεραία· σὲ εἶχα ἀστεῖσθῃ ἵνα ἴδω πῶς ἤθελες φερθῆ εἰς ταύτην τὴν περίστασιν. Ὁ δὲ ἔμπορος σπεύσας ἦλθε πρὸς τὸν Καδῆν καὶ τὸν εὐχαρίστησεν.

Ἐν τούτοις ἐπῆλθεν ἡ νύξ καὶ ὁ δερβίστης ἠτοίμαζέτο νὰ παραλάβῃ τοὺς ὑποσχεθέντας θησαυροὺς· ἀλλ' ἡ νύξ παρήχθετο χωρὶς νὰ ἐμφανισθῇ ὁ ὑπὸν ἡγετῆς τοῦ δικαστοῦ μὲ τὸ δῶρον· ὁ χρόνος ἐφαινότο αὐτῷ ἀτελείωτος, καὶ περὶ τὴν αὐγὴν ὑπῆγε μόνος εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ δικαστοῦ. — Ἦλθον νὰ πληροφορηθῶ, εἶπε, διατί δὲν ἐστειλάτε τὸν ὑπὸν ἡγετῆν σας; — Διότι ἐμαθον, ἀπεκρίνατο ὁ δικαστὴς, ὅτι εἶσαι

ἄπιστος, ἀπατεῶν καὶ κλέπτης τῶν παρακαταθηκῶν. Ὁ δερβίστης ἔκλινεν εὐσεβᾶστως μέχρις ἐδάφους τὴν κεφαλὴν, καὶ ἀπῆλθε σιωπηλῶς.

A



B



ΟΙΚΟΣΗΜΑ.

Τὸ ὑπὸ στοιχείον Α. Οἰκοσημον ἀνήκει τῇ οἰκογενεῖα Σιγάλα, σωζομένη ἐν Τήνῳ καὶ ἄλλαις ἴσως νήσοις τοῦ Αἰγαίου, τὸ δὲ ὑπὸ στοιχ. Β' τῇ ἐν Μυκόνῳ οἰκογενεῖα Γκίζη. Καὶ πόθεν μὲν κατάγεται ἡ πρώτη θέλομεν γράφει ἀκολουθῶς, ἐπειδὴ παρέπεσεν ἡ ὑπὸ τοῦ ἐν Θήρᾳ συνεργάτου ἡμῶν Κ. Δὲ Κιγάλλα σταλεῖσα σημειώσας, ἡ ἄλλη ὅμως εἶναι αὐτὴ ἐκεῖνη περὶ ἧς ὠμιλήσαμεν ἐν τῷ Δ' τόμῳ τῆς Πανδώρας (σελ. 486), ἡ ἀρχηγὸν λαβοῦσα ἐν Ἑλλάδι τὸν Ἀνδρέαν Γκίζην, ὅστις μετὰ τὴν ὑπὸ τῶν Φράγκων ἀλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἐλθὼν περὶ τὸ 1207 ἔτος μετὰ δυνάμειος κατέκτησε τὴν Τήνον καὶ τὴν Μύκονον.